

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1204. Usque Ad Annum 1230

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1763

VD18 90118030

Liber LXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66406)

HISTORIA
ECCLESIASTICA.
LIBER LXXVI.

INNOCENTIUS III. PAPA.
PHILIPPUS & OTTO IV. IMP. OCC. ALEXIUS
JUNIOR IMP. ORIENTIS.

§. I.

Res Constantinopolitani Imperii.

Inter hæc Innocentius Pápa ad Sæcul. XIII.
Epistolam, quam sibi Alexius A.C. 1204.
junior Imperator, recepta ur-
be Constantinopolitana, scripserat, re-
Hist. Eccles. Tom. XLX. A spon- 1204. n. 2.
6. ep. 229. ap. Rainald. an.

Sæcul XIII. spondit. Inprimis dilaudat Principem, quod Sacræ Sedi subiectum se profiteatur; & promittat, se Ecclesiam Orientis cum Occidentali iterum conjuncturum. Si fidem Ecclesiæ servaret, cuncta promittit prospera, at si deficeret, prædicit, ipsum inimicorum suorum potentia succubiturum. Hæc Epistola Anagninæ data est, quo Papa exeunte mense Septembri, anno millesimo ducentesimo tertio, concesserat, postquam totam aetatem Ferrentini transegisset. Roma enim excedere Innocentius coactus fuerat, ut Romanorum indignantium vim effugeret, nec ante mensem Martium, anno millesimo ducentesimo quarto, in urbem rediit.

Chro. Fossæ.
n. 1203
Gest. Innoc.
n. 137.

6 ep. 230. ap.
Rainald.

Papa Responsorias quoque dedit ad Bonifacium Montisferratensem, Baldinum Comitem Flandriæ, ceterosque Crucigeræ militiæ Principes. Sed consueta Benedictione eos non salutavit, veritus, ne Constantinopolim contra præceptum suum aggressi, iterum se se excommunicatione innodassent; quia res dubio non vacabat, an non promissum de futura Græcorum concordia, quod ab Imperatore juvene extorserant, commentum esset, quo culpam suam obtegerent. *Hac de re judicabimus, inquit Papa, ex effectu; si Imperator Litteras patentes mittat, a nobis servandas,*

in quibus fateatur, se istud Juramentum Sæcul. XIII. A.C. 1204.
 edidisse, si Patriarcham compellat ad le-
 gationem ad nos adornandam, si ille Pri-
 matum Ecclesiæ Romanæ agnoscat, si obe-
 dientiam spondeat & petat Pallium, si-
 ne quo Patriarchali munere legitime de-
 fungi non potest, credemus serio rem a-
 gi. Si Imperator sub Regni auspicia id
 facere detrectet, constabit, nec ipsius nec
 vestram mentem sinceram fuisse, vosque
 prius peccatum, cum Jaderam obsedistis,
 altero cumulasse, ac iterum contra Chri-
 stianos arma vertisse, quæ contra Infide-
 les cepisse videbamini.

At longe diversa rerum facies Con-
 stantinopoli successerat. Alexio Impe- Villehard. n. 110.
 ratori juveni, potentiam suam satis fir-
 mam putanti, Crucigeri viles esse ince-
 perant. Eorum amicitiam non ut antea
 colebat; solutionem stipulatæ auri sum-
 mæ differebat, minimam partem & tan-
 dem nihil præbebat, quamvis, ut Lati-
 nis satisfacere posset, Vasa sacra aliaque Nic. p. 355.
 ornamenta Ecclesiis detraxisset; quod
 admodum invisum Græcis effecerat.
 Tandem Crucigeri fastidiosa tergiversa-
 tione & mala denique ejus fide fatigati,
 bellum in Alexium decernunt, mittunt-
 que Feciales, qui id ipsi ac Isaacio pa- Ville. 112.
 renti in ipsa Regia denunciarent. Inte-
 restini belli calamitas multo acrius Græ-
 corum animos contra Alexium irritavit,

Sæcul. XIII.
A. C. 1204

alterque Alexius ex genere *Ducas*, occasionis beneficio usus, ad Imperii culmen eluctari conabatur. Huic cognomen *Mourfchoufle* ob hirsutum supercilium datum, atque isto nomine magis quam alio notus fuit. In lucem vero erupit seditio vigesima quinta Januarii anno sexies millesimo septingentesimo duodecimo, Indictione septima, secundum Græcos, seu anno salutis reparatæ millesimo ducentesimo quarto, qua populus, turmatim ad templum S. Sophiæ confluens, Senatum, Episcopos, Clericorum præcipuos, ad eligendum Imperatorem compulerunt. Plures nominabantur, & triduo inter deliberandum consumto quidam Juvenis, nomine Nicolaus Canabus, eligitur & ungitur. Dum hæc aguntur, Isaacius Imperator, morbi vi ad extrema deductus, cum morte colluctabatur, & Alexius ejus filius, comperta civium defectione, Bonifacium Marchionem ad se vocat, eoque consentiente, statuit, accitis Latinorum copiis novum hunc Imperatorem repellere.

* Mour-
choufle.

Tunc vero Alexius *Ducas**, favente fortuna, Danos, milites Prætorianos securibus armatos, sibi obnoxios reddit, & quid Alexius cum Latinis moliretur aperit. Mox, quia Protovestiario seu Vestiarii præfecto omnes aditus patebant,

bant, media nocte Principis juvenis cubiculum intrat, & ingentem animi pavorem simulans, *propinqui tui*, inquit, *cum tota Danorum cohorte, ad fores Palatii stant, furore ardent, actum est de vita, nisi fuga te proripias; nam consilia tuamque cum Latinis societatem, nescio quis, prodidit.* Juvenis, audito periculo trepidans, Ducam interrogat, quid in subita clade sibi faciendum? ille sponte sequentem in conclave, quod in Palatio habebat, quasi inimicorum manibus eripiendum trahit, & protinus incautum, ac vinculis constrictum, in tetrum carcerem detrudit. Alexio juniore capto Ducas cothurnos purpureos ceteraque Dignitatis Imperialis Insignia induit, acceptaque Græcorum fide, miserum Nicolaum Canabum, a populo, qui eum elegerat, desertum, conjecit in carcerem. Alexium vero juniorem, cum eum veneno tollere bis frustra tentasset, crudeliter strangulavit, postquam infelix juvenis menses sex & dies octo, nempe usque ad diem octavam Februarii anno millesimo ducentesimo quarto regnasset. Alexius Ducas, Imperio potitus, in vulgus sparsit, eum morte naturali ex hac vita excessisse, & dolorem acerbum fingens, exequias ritu magnifico parari jussit. Sed quod verum erat premi non potuit.

Sæcul. XIII.

A.C. 1204.

Villegard.

n. 117.

Sæcul. XIII.

A.C. 1204.

Imperio Græcorum hac rerum vicissitudine concusso, Barones Crucigeri cum Duce Venetorum, Episcopi, Clerici exercitum secuti, & quibus Papæ mandata commissa erant, conveniunt. Hi Principibus ceterisque sacris militibus denunciant; Alexium Ducam, infandam cædem ausum, Jus regnandi, aut ullam ditionem possidendi amisisse, Græcosque omnes, paricidæ obediens, ejusdem criminis se reos efficere, ac præterea Imperio vel ideo solum indignos esse, quod Jurisdictioni Ecclesiæ Romanæ se subtraxissent. *Quare, vobis omnibus præsentibus, pronunciamus, inqueiebant, bellum hoc, Justitia comite, geri, vosque, si recta voluntate Provinciam expugnatis, & potestati Sacræ Sedis redditis, Indulgentiam, vobis a Pontifice concessam, esse lucraturos.* Crucigeris hoc sermone mirum in modum accensis, bellum cum Græcis restaurant, ac omnes vires ad expugnandam secundo Constantinopolim colligere statuunt. Priusquam vero destinata exquerentur, Franci Venetique pacta condunt, qua ratione armis suis expugnata inter se partituri essent. In iis sæpius affirmant, nullo alio consilio impulsos se tanta moliri, quam ut Dei, Romanæ Ecclesiæ & Imperii honori consulere. Postquam ea, quæ ad electionem Imperatoris

Gest. Innoc.
n. 92.

toris spectant, ordinarunt, adjiciunt: Sæcul XIII.
A.C 1204.
Clericis illius Gentis, ex qua electus Imperator non fuerit, jus competat regendi Ecclesiam S. Sopiæ, & Patriarchum eligendi. Ceterum utriusque nationis Clerici illas Ecclesias, quæ ipsis in divisione obtigerint, gubernent. Bona Ecclesiis immobilia, & Clericis, unde honeste sustententur, assignanda erunt, cetera sicut & alia bona profana dividantur. Jurejurando nos omnes obstringemus, quod integro anno, videlicet a die ultima exeuntis hodie mensis Martii, mansurimus, ut Imperium stabiliamus & electum Imperatorem defendamus. Et inferius: Si quis pacta violet, eum Pars utraque a Papa excommunicari postulabit. Hæc mense Martio, anno millesimo ducentesimo quarto Indictione septima data sunt.

§. II.

*Constantinopolis a Latinis bis
capta.*

Ergo Franci Venetique Constantinopolim, qua mari alluitur, oppugnant, & ad motis scalis superant, die Lunæ in hebdomada Passionis, duodecima Aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo quarto, secundum Græcorum Chronologiam sexies millesimo septingentesimo
A 4   mo

Sæcul. XIII. mo duodecimo, Indictione septima. A-
 A. C. 1204. lexius Ducas sequente nocte in fuga sa-
 lutem quæsit, post duorum mensium
 #. 135. & quatuordecim dierum imperium. Al-
 tera die Martis, Franci Venetique, ne-
 mine sua defendente, urbem diripiunt,
 & spolia æquis partibus dividunt. So-
 lis Francis quadringenta millia marca-
 rum argenti, sine iis quæ clanculum re-
 posuerant, cesserunt. In hac depopu-
 latione Latini in omnem licentiam effu-
 si sunt, in quam furor & habendi cupi-
 ditas solet impellere; nulla fuit Eccle-
 siarum reverentia, sanctæ Imagines pe-
 dibus conculcatæ, Reliquiæ in loca sor-
 dida projectæ, Corpus & Sanguis Do-
 mini Nostri in terram effusa, Vasa sacra
 ad usus profanos adhibita. Sacra men-
 sa S. Sophiæ ex diversa & pretiosissima
 materia constructa, cujus opus ob Arti-
 ficis ingenium & industriam cunctis po-
 pulis admirationi erat, in partes conci-
 sa, & cum præda communi divisa. Ad
 avehendas fores argenteas, clathrosque
 introducti sunt muli usque in Sanctua-
 rium, quod suis sordibus inquinarunt.
 Quædam ceteris impudentior muliercu-
 la in loco sacro saltavit, & in Sacerdo-
 tum cathedris consistere ausa est.

Nicet. p. 368.

Nicet. p. 368.

p. 369.

Hanc cladem refert Nicetas, Scriptor
 Græcus, qui tunc Constantinopoli ver-
 sabatur, & subjungit: *Hæc fecistis La-
 tina*

tini Christiani, vos, inquam, qui vos i- Sæcul. XIII.
 psos viros doctos, sapientes, fœderis ju- A. C. 1204.
 rejurando firmati cultores incorruptos,
 veritatis amatores tenacissimos, impiorum
 hostes, æquitatis læsæ Vindices, nobis mi-
 seris Græcis Religiosiores, & præcep-
 torum Jesu Christi longe observantio-
 res, jaclatis. Sed majora memoro; vos
 hæc fecistis, qui Crucem humeris vestris
 geritis, qui toties jurastis; Christiano-
 rum ditiones peragrabimus, sine cæde
 & sanguine, nec ad dextram nec ad sini-
 stram declinabimus, nam arma contra so-
 los Saracenos arripuimus. A commer-
 cio & societate mulierum toto peregri-
 nationis tempore, utpote Deo sacri mili-
 tes, abstinebimus.

Faceffite Ostentatores! alienissima
 sunt a verbis facta. S. Sepulchri inju-
 riam ulcisci vos velle simulatis, & in
 Jesum Christum furitis. Crucem hu-
 mero gestatis, & Crucifixum pedibus ve-
 stris subjicitis, ut paululum auri ar-
 gentive auferatis. Vobis multo melio-
 res Saraceni sunt, qui, cum Hieroso-
 lymam ceperunt, populares vestros omni
 humanitatis genere sunt persecuti. Hi,
 quos barbaros appellatis, Latinorum uxo-
 ribus non illuserunt, sacri Sepulchri Ec-
 clesiam cadaveribus non impleverunt,
 sed omnes, exacto in singula capita levi
 tributo, libere discedere passi sunt. Bo-

A 5 nis

Sæcul. XIII. *nis, cuicumque, ut ea possidebat, reli-*
 A.C. 1204. *ctis. Ita nempe Jesu Christi inimici*
hostes suos, diversæ Religionis homines,
lenissime habuerunt; vos vero Christiani
Christianos, contra quos justa conque-
rendi causa non erat, atrocem in modum
oppressistis. Hucusque Nicetas (*).

§. III.

(*) De hoc Scriptore Natalis Alexandri hoc est judicium: *Nicetæ, quamvis rerum tunc in Urbe Regia gestarum testis oculati, Græca fides suspecta est, ob pertinaciam in Schismate & immane in Latinos odium, quod aculeatus stylus testatur. Iniquum in totam Nationem fuisse Historicum illum, vel hæc ipsius verba probant: Difficile est Latinum, avaro ingenio, oculo impudenti, ventre insatiabili, animo iracundo, manu perpetuo ensẽm quarente, lenire obsequiis. Multa nihilominus scelera & sacrilegia in illa expugnatione a Latinis patrata, Anonymus vitæ Innocentii III. Auctor etiam testatur.*

Quis manus militis & victoris & famelici, cui stipendia jam dari non possunt, satis contineat? Verumtamen speciatim nemo occisus, nec virginibus vi adhibita pudor solutus, saltem in Niceta, legitur. Illud vero majore æquitaris specie Latinis exprobrat Nicetas, quod ex Occidente ad urbem Hierosolymam ex potentate Saracenorum vindicandam profecti, Græcos Christianos Imperio Constantinopolitano exue-

re

§. III.

*Reliquiæ asportatæ.*Sæcul. XIII.
A. C. 1204.

Ceterum nihil meliori jure a se rapi posse Latini putarunt, quam Reliquias, quarum ingens multitudo, in urbem Constantinopolitanam congesta, inde postmodum in Ecclesias Occidentis sparsa est. Sed non facilis plane labor fuit, prohibere, ne profanarentur aut perderentur; quippe milites loculos & arcas confringebant aurum, argentum, gemmasque prædaturi, de ipsis Reliquiis nihil solliciti. Qua re comperta Principes, acriter dolentes, & veriti, ne tot privatorum Sacrilegia iram Dei in totum exercitum provocarent, convocata concione, statuerunt, ut Legatus Apostolicus & Episcopi, addita pœna Excommunicationis, præciperent, ne quis sacras Reliquias retineret, sed cunctæ Garnerii Episcopi Trecentis custodiæ traderentur.

*Transl.
S. Mamant.
C. S. Bib.
Floriac.
p. 234.
Sur. 17. Aug.*

Inter alia repertum est quoddam Caput humanum, circulo argenteo inclusum, cum Inscriptione Græca: *S. Ma-*
mas.

re moliti sint. Id ne fieret, monuerat quidem & vehementer hortatus fuerat Innocentius Papa; rem tamen peractam approbavit. Sed quid ageret, cum factum infectum fieri nequiret?

Sæcul. XIII. *mas.* Est vero Mamas illustris Martyr,
A.C. 1204. Caesareæ in Cappadocia circa annum du-
 centesimum septuagesimum quartum
Tillem. to. 4. passus, quem Ecclesia die decima septi-
p. 358. ma Augusti colit. Porro Crucigerorum
Mart. Rom. exercitum comitabatur quidam Cleri-
17. Aug. cus Diœcesis Lingonensis, nomine Ga-
 lonus *de Dampierre*, qui nullum non
 movit lapidem, ut has Reliquias sibi ac-
 quireret, quod sciret, in Ecclesia Lin-
 gonensi non nullas alias asservari ejus-
 dem Sancti, quem nomine alio *Mamés*
 appellant, ac loci Patronum venerantur.
 Sed eas Galonus ab Episcopo Trecensi
 obtineri non potuit; quippe is ipse eas-
 dem Ecclesiæ Lingonensi offerre cupie-
 bat, cujus Episcopum Hilduinum tenero
 amicitia affectu amabat.

Tum Garnerio Episcopo Trecensi
 Constantinopoli die decima quarta A-
 prilis anno millesimo ducentesimo quin-
 to fatis functo, Galonus *de Dampierre*
 Petrum Capuanum Sacræ Sedis Lega-
 tum adit, atque ad ejus genua provolu-
 tus inter lacrymas rogat, caput S. Ma-
 mantis sibi dari. Gavissus est Legatus, quod
 nactus esset occasionem, Galono gratum
 faciendi, quem meritorum ejus haud
 ignarus maximi aestimabat. Quare, ab-
 jecta omni mora, ne illæ Reliquiæ forte
 ad aliorum manus pervenirent, ipse se
 ad Episcopi defuncti ædes confert, eas-
 que

S. Mamantis
Reliquiæ.

que honorifice in domum suam depor-
 tat. Ut vero omnem dubitandi locum, Sæcul. XIII.
A. C. 1204.
 an genuinam esset hoc Caput, auferret,
 complures Græcos Monachos Clericos-
 que convocavit, qui lecta circuli argen-
 tei inscriptione, hoc S. Mamantis caput
 sine dubio esse affirmarunt. Quin e-
 tiam Legatus Clericorum suorum ali-
 quem cum Galono misit ad Monasterium,
 quod S. Mamantis honori sacrum Isaa-
 cius Imperator haud diu abhinc condi-
 derat; cumque Abbas & Monachi Re-
 liquias vidissent, protinus venerabundi
 obortis lacrymis in terram se demiserunt,
 exclamantes, illud ipsum S. Martyris
 Caput esse, quod aliquis ex Cappadocia
 monachus attulerat. Mox Galono, ut
 istud sibi redimerent, magnam pecuniæ
 vim obtulerunt.

Hæc de veritate Reliquiarum istarum
 testimonia in Epistola authentica, a Le-
 gato S. Sedis data, quam Ecclesia Lin-
 gonensis hodieque conservat, referun-
 tur. Galonus deinde Episcopus Dymi-
 cæ, seu Domoci in Thessalia creatus,
 per triennium in Occidentem redire non
 potuit. Sed tandem occasione nata Ro-
 mam profectus, Reliquias suas Lingo-
 nas detulit, ubi solemnè pompa ab Epi-
 scopo Roberto de Castellione exceptæ
 sunt. Hujus Translationis Historiam
 haud

Sæcul. XIII. haud diu post ejusdem Ecclesiæ Presbyter
A. C. 1204. ter scripsit.

*Audr. Dand.
ab Ughel.
to. 5. p. 1326.*

Ex Reliquiis Constantinopoli inventis Dux Venetorum accepit aliquam partem veræ Crucis, auro insertam, quam Constantinus Magnus, cum in aciem procederet, gestasse dicebatur, tum etiam ampullam, prodigioso Sanguine Domini Nostri plenam, alterum S. Georgii brachium, & capitis S. Joannis Baptistæ partem; quas Reliquias, Venetias transmissas, in Oratorio suo collocari jussit. Balduinus Imperator coronam Domini nostri sibi vindicavit, & de Sacro Sanguine aliquam partem in Flandriam, aliasque Reliquias Regi Franciæ misit. Cum etiam corpora sanctarum Agathæ, & Luciæ, Basilii & Constantini Imperatorum jussu olim ex Sicilia Constantinopolim translata, inventa fuissent, Dux Venetorum S. Luciæ Reliquias obtinuit, & Venetias ad Monasterium S. Georgii misit, corpus vero S. Agathæ quibusdam Siculis peregrinantibus traditum. Duo cives Veneti corpus S. Simeonis Prophetæ, ex oratorio S. Virginis, Ecclesiæ S. Sophiæ propinquo, ablatum, ac in patriam devectum, in antiqua Ecclesia, ab hujus Sancti nomine dicta, deposuerunt.

Cardinalis Petrus Capuanus, ne vacuus discederet, sibi elegit S. Andream
Apo-

Apostoli corpus, anno trecentesimo quin-
 quagesimo septimo, Constantii Impera-
 toris cura Constantinopolim delatum,
 quod, in Italiam reversus, Amalphi urbi
 in Apulia, patriæ suæ, donavit, ubi pau-
 lo ante Matthæus Archiepiscopus, Petri
 sanguine propinquus, Ecclesiam Cathedra-
 dralem magnifici operis ædificaverat.
 Cardinalis suis sumtibus *Confessionem* seu
 sepulchrum sub Altari construxit, quo
 Apostoli exuvias cum aliis Reliquiis die
 octava Maji anno millesimo ducentesi-
 mo octavo intulit. Exinde S. Andreas
 hujus Ecclesiæ Titulus & urbis Amal-
 phitanæ Patronus fuit.

Martinus Abbas Parisii in Diœcesi
 Basileensi, qui cum Germanis Crucige-
 ris Constantinopolim redierat, inter de-
 prædationis tumultum in quamdam Ec-
 clesiam se intulit, a Græcis præcipuo ho-
 nore cultam, quod in ea defuncta Ma-
 nuelis Imperatoris Mater jaceret. In
 eandem Græci ex illa urbis regione ma-
 ximam pecuniæ copiam, & pretiosas
 Ecclesiarum, vicinorumque monasterio-
 rum Reliquias congesserant, sperantes,
 in tuto ibi futuras. Id vero Crucigeris,
 antequam urbem superarent, Latini, quos
 Græci Constantinopoli ejecerant, pro-
 diderunt. Cum ergo complures hanc
 Ecclesiam direpturi intrassent, Marti-
 nus Abbas in quemdam locum secreto-
 rem

Sæcul. XIII.

A. C. 1204.

Sup. lib.

XIII. §. 43.

Ughel. to. 7.

p. 272.

Sup. lib.

LXXV.

p. 46.

*Gunth. n. 19.**Otto ad**S. Blas.*

c. 49.

Reliquiæ.

Sæcul. XIII.
A.C. 1204.

rem penetravit, conjiciens, se ibi quod quærebat inventurum. Conspexit ibi senem, optimo vultu, egregia & candida barba, quem, quia vestis Sacerdotum Græcorum ab habitu Latinorum multum abhorret, hominem laicum credidit. Mox, voce ad minas & terrorem composita, *agedum*, ait, *diris omnibus devote senecio! exprome pretiosas Reliquias, quas custodis, quod nisi citissime feceris, occisissimus es.* Gestu loquentis perterritus Sacerdos Græculus, nam verba non intelligebat, ut indignantem deliniret, Francorum lingua, cujus non omnino ignarus erat, alloquitur; & Abbas, qui iram simulaverat, eadem lingua, ut potuit, significat, quid ab ipso exigeret.

Tunc vero cum Abbatis species ad Græci senis oculos tota pervenisset, & virum Religiosum esse judicaret, credidit, honestius se ei Reliquias suas traditurum, quam militibus Laicis, eas cruentis manibus profanaturis, referavitque arcam, vinculis ferreis firmatam, in quam avidas manus immittens Abbas iis, quæ splendidissima videbantur, reductam in hunc finem togam implevit. Eadem solertia Capellani ipsius fuit. Illico Martinus ex Ecclesia excessit, naves repetiturus, atque amicis, quid portaret, interrogantibus, respondit hilari vultu, quod

quod solebat, *optime succedunt res no-* Sæcul. XIII.
stræ. Tum, celeriter transiens, ad suam A.C. 1204.
 triremem pervenit, ac in sua cellula,
 haud sane inculta, sacram prædam ab-
 scondit, donec tumultus in urbe defer-
 buisset. Triduo in navi permansit, has
 Reliquias magno devotionis sensu ho-
 norans, nemine arcani conscio, nisi ex
 suis duobus Capellanis altero, & Pres-
 bytero illo Græco, qui eas tradiderat;
 is quippe cognita Abbatis bonitate &
 munificentia ab eo avelli noluit. Ab-
 bas Martinus, postea Constantinopolim
 reversus, totam æstatem ibi exegit, clam
 Reliquias suas colens. Tum, circa Fe-
 stum Nativitatis Beatæ Virginis nave
 conscensa, in Palæstinam vela fecit, ac
 prima die Octobris in portum Acriensem
 invehctus est. Unde, cum anno sequen-
 te die Martis ante Dominicam Palma-
 rum, nona Martii, mari iterum se credi-
 disse, Venetias in vigilia Pentecostes,
 tum Basileam, & tandem in suum Mona-
 sterium Parisinum in Festo S. Joannis,
 anno salutis millesimo centesimo quinto,
 pervenit. Reliquiæ, quas attulit, pars
 de Sanguine Domini nostri, de vera Cru-
 ce, de ossibus S. Joannis Baptistæ, & mul-
 tæ aliæ, erant.

n. 22.

n. 23. 24.

Inter viros Ecclesiasticos Francos, *du Cange*
 militiam sacram secutos, fuit Galonus *Chef.*
 Sartorius, Canonicus S. Martini Pichi *S. Jean.*
Hist. Eccles. Tom. XLX. B niaci, *p. 106.*

Sæcul. XIII.
A. C. 1204.

niaci, Milonis Equitis, & Sartonii, pagi prope Durlendarium urbem in Diocesi Ambianensi Domini, filius. Is, cum Constantinopolis diriperetur, non nullas statim occupavit Reliquias, nempe Caput S. Christophori, S. Eleutherii brachium, ac quasdam alias, sed deinde Edicto, quod promulgatum fuit, morem gerens, eas restituit in manus Garnerii Episcopi Trecentis, cujus curæ commissum erat, omnes servare. Galonus deinde Præbenda potitus in Ecclesia S. Georgii *de Mangane*, seu de Armentario Constantinopoli, cum in Vigilia Nativitatis Beatæ Mariæ in veteri Palatio semi collapsa, huic Ecclesiæ contiguo, deambularet, fenestram conspexit fœno & lapidibus obstructam; statimque suborta est suspicio, Reliquias ibi delitescere. Nec fefellit conjectura, nam ibi duo vasa, quorum alterum S. Georgii digitum, alterum ejusdem sancti brachium continebat, invenit. Verum, timens fraudem, ea ubi fuerant reposit. Altera die in eodem loco ulterius fodiens, pervenit ad duas lances argenteas, thecis inclusas, quas abstulit, atque ex inscriptione cognovit, in altera S. Georgii & in altera S. Joannis Baptistæ caput includi.

p. 116. Ut hæc Cimelia facilius & tutius transferret, Galonus majores thecas

con-

con fractas vendidit, & minores, quas illæ unacum Reliquiis complectebantur, servavit. Tum ultima die Septembris mari se committens, postquam totum ferme mensem navigasset, Venetias ap- pulit. Inde, superatis alpibus, præd- num insidiis ereptus, ubi haud procul ab urbe Ambiano fuit, ex suis ad Petrum Sartonium, patrum suum, Ecclesiæ Ca- thedralis Canonicum misit, qui mone- rent, ipsum S. Joannis caput afferre. Pe- trus hujus rei certio rem fecit Episco- pum, Richardum *de Gerberoi*, qui hasce Reliquias decenti honore & pompa re- cipere statuit, idque etiam peregit, Do- minica tertia Adventus, die decima se- ptima Decembris, anno millesimo du- centesimo sexto, qua die Ecclesia Am- bianensis etiamnum hujus Translationis memoriam colit. Historiam vero rei gestæ Richardus Episcopus scripsit, ut eam accepit a Galono, cui anno sequen- te Præbendam in Ecclesia Cathedrali contulit. Ceterum hæ S. Joannis Reli- quia solis ossibus a suprema parte fron- tis usque ad labia constant, pro vertice autem suffectus est galericulus argen- teus & deauratus, in quo opere encau- stico S. Joannes, digito Jesum Christum monstrans, exhibetur, cum literis Græ- cis, quæ Præcurso rem Domini indicant.

Sæcul. XIII.
 A. C. 1204.

S. Joannis
 Baptistæ Re-
 liquiæ.

p. 120.

p. 96.

p. 122.

p. 133.

Sæcul. XIII. Comes Flandriæ quoque Balduinus, subito Imperium consecutus, Philippo Augusto Regi Franciæ complures Reliquias, ex sancta Capella magni Palatii Constantinopolitani, quod tunc *Bucoleon* dicebatur, raptas misit, videlicet, partem veræ Crucis, pedem unum longam, Capillos JESU Christi Infantis, unam spinam de ejus corona, partem velamenti linei, quo in præsepi involutus fuit, partem vestis purpureæ, & costam ac dentem S. Philippi Apostoli. Quas deinde Reliquias Rex manu sua Henrico Abbati S. Dionysii Parisiis die septima Junii anno millesimo ducentesimo quinto servandas tradidit. Henricus Balduini Imperatoris frater, Philippo Marchioni Namurcensi fratri ipsorum plurimas Reliquias, eidem Capellæ *Bucoleon* detractas donavit. Nevelo Episcopus Sueffionensis multas Reliquias Ecclesiæ suæ Cathedrali, & Abbatia Dominæ nostræ contulit. Ecclesiæ Trecenti caput S. Helenæ, & pars capitis S. Philippi obtigerunt. Abbatia S. Pantaleonis Reliquiis de capite S. Mamantis, cum pluribus aliis Constantinopoli allatis, locupletata est.

*Chro. Godefr.
mon. an.
1208.*

§. IV.

§. IV.

Sæcul. XIII.
A. C. 1204.*Balduinus Imperator Constantino-*
politanus.

Constantinopoli capta, Crucigeri Electores duodecim sex Francos totidemque Venetos nominarunt, qui Imperatorem crearent. Franci sex Ecclesiastici Ordinis omnes erant, nempe Episcopi Suessionensis, Trecentis, Halberstadiensis, Bethlehemiticus, Acriensis & Abbas Lucensis *. Hi itaque secunda de Lucé
Dominica post Pascha Balduinum Comitem Flandriæ elegerunt, eumque Dominica sequente, die decima septima Maji, anno millesimo ducentesimo quarto, solemni ritu in Ecclesia S. Sophia coronarunt, qui exinde assumtis titulis etiam cultu Græcorum Imperatorum insignis incesit. Annum ætatis numerabat trigessimum secundum, & vix ultra annos duos imperavit. Marchioni vero Montisferratensi, inter Barones post Balduinum præcipuo, Regnum Thessalonicense in præmium cessit.

Balduinus Imperator ad Innocentium Papam Epistolam dedit, in qua se Romanum Pontificis Equitem dicit, ac postquam Alexii Junioris malam fidem, Alexii Ducæ usurpationem, expugnationem urbis Constantinopolis, Electionem
Gest. Innoc. n. 91.
7. ep. 152.
ap. Rainald. an. 1204. n. 6.
suam

Sæcul. XIII. suam & coronationem narravit, profe-
 A.C. 1204. quitur in hunc modum: *Aderant, cum
 inaugurarer, multi Christiani, Terræ
 sanctæ incolæ, tam viri Ecclesiastici, quam
 Militares, qui letitiam majorem, quam
 ceteri omnes, profitentes dicebant: me-
 lius obsequium præstitum fuisse Deo, ca-
 pta Constantinopoli, quam si Hierosoly-
 ma denuo in potestatem Christianorum
 fuisset redacta, cum jam Constantinopo-
 lis Ecclesiæ Romanæ & Terræ sanctæ a-
 mica sit, postquam tam diu utriusque
 Adversaria potentissima extitisset. Hæc
 enim urbs illa est, quæ sæpe cum Infide-
 libus funesta Christianis fœdera iuit.
 Illa est, quæ Saracenis arma, naves, com-
 meatus suppeditabat. Contra vero res
 omnibus Crucigerorum gentibus notissi-
 ma est, quam perfide, quam atrociter La-
 tinorum peregrinantium agmina habue-
 rit. Illa est, inquam, quæ tam imma-
 ni Sedis Apostolicæ odio flagrabat, ut ne
 quidem Principis Apostolorum nomen æ-
 quo animo audire posset, ejusque honori
 nec unam saltem Ecclesiam apud Græcos
 sacram esse voluerit, qui Primatum a
 Domino in omnes Ecclesias accepit. Illa
 est, quæ Jesum Christum in solis imagi-
 nibus honorabat, & inter Cæremonias
 sacrilegas, a se, Sacra Scriptura contemta,
 inventas, plerumque Baptismum iterare
 audebat. Illa omnes Latini Ritus homi-
 nes,*

nes, non homines sed canes obscenos ap-
pellare audiebatur; quin parum aberat,
quin fundere Latinorum sanguinem, fa-
cillus præmio dignum, prædicaret. Mo-
nachi Constantinopolitani confitentibus,
se Latinis hominibus vitam eripuisse,
nullam injungebant pœnitentiam; licet
enim hi monachi essent laici, nihilominus
in opprobrium Presbyterorum tota li-
gandi solvendique auctoritate abuteban-
tur.

Sæcul. XIII.

A. C. 1204.

Hæc itaque Græcorum crimina &
innumera alia Divina Justitia nostris
manibus ulta est.

Balduinus deinde in hac Epistola fer-
tilitatem & amœnitatem Regionis sub-
actæ laudat & subjungit: Quare enixe
rogamus te, Sancte Pater, Occidentis in-
colas nobiles, ignobiles, omnis conditionis,
& utriusque sexus excita, & Indul-
gentiam Ecclesiasticam concede. Fac, ut
hic locorum veras divitias temporales
& æternasque arripiant. Inprimis viris
Ecclesiasticis & Religiosis, cujuscunque
sint Instituti, præcipe; populum sua præ-
dicatione ad bellum sacrum suscipiendum
commoveant, ipsique turmatim veniant
in hæc loca, ac possideant provinciam
commodissimam, & fructibus omnibus a-
bundantem. Illud quoque ad Dei glo-
riam, tuamque ac ad Ecclesiæ emolu-
mentum facturum credimus, si Concilium

Sæcul. XIII. *Generale indicas, celebrandum Constan-*
 A. C. 1204. *tinopoli, cui urbi honor obtigit, ut com-*
 plura Concilia antiqua intra sua menia
 agi viderit. Quanta vero spes, quantum
 præsidium in te uno foret, si Conventum
 totius Ecclesiæ tua ipse præsentia con-
 firmares? ad aures quippe nostras perve-
 nit, quod nuper ad Concilium invitave-
 ris rebellem Græciam, nihil non acturus,
 quo eam ad unitatem Ecclesiæ compel-
 las. Favet occasio, sequere exemplum
 Antecessorum tuorum, Joannis, Agapi-
 ti, Leonis, aliorumque, qui Ecclesiam
 Constantinopolitanam ipsi inviserunt, &
 nisi illi, qui ista in Tabulariis vestris
 legisse se affirmant, nos fallunt, inve-
 nies, Pontifices ob causas minoris mo-
 menti, ac præsens est, huc venisse.

Godfr. an. In fine Epistolæ Imperator testatur,
an. 1203. mores Clericorum sacram militiam co-
Arnol. Lub. mitantium hucusque laude dignos fuis-
6. c. 20. se, atque Ducem Henricum Dandolum
Duchesn. to. Venetosque Papæ commendat. Cete-
4. p. 278. rum hæc Epistola Balduini Encyclica
 erat, atque etiam ad Adolphum Archie-
 piscopum Coloniensem, & generatim ad
 omnes Fideles, iis quæ peculiariter ad
 Papam spectabant omiffis, directæ.

7. ep. 153. Innocentius Papa Balduino Impera-
ap. Rainald. tori respondit Epistola Romæ die septi-
1204. n. 20. ma Novembris data, in qua dicit; se
 acceptis ejus literis magno gaudio re-
 focilla-

focillatum fuisse, quod Deus tanta pro-
 digia ad Gloriam suam & Sedis Romanæ
 augmentum operatus fuerit. Promit-
 tit, se maxima sollicitudine curaturum,
 ut electi Imperatoris Dignitas conserve-
 tur & augeatur. Et tandem hortatur,
 ut Ecclesiam Græcam atque Constanti-
 nopolitanum Imperium in obsequio Ec-
 clesiæ Romanæ contineat. Die decima
 tertia ejusdem mensis Epistola ad Epi-
 scopos, Abbates, omnesque Clericos sac-
 cræ militiæ, Constantinopoli degentes,
 ad omnem conatum adhibendum exci-
 tat, quo Græcos ad concordiam cum
 Latina Ecclesia permoverent. Quia
 vero Græcorum error maximus circa
 Processionem Spiritus Sancti versabatur,
 Papa hanc Quæstionem fufus tractat, &
 hoc argumento nititur; quod si Spiritus
 Sanctus a Filio non procederet, is minus
 amaret Filium quam Patrem, a quo pro-
 cedit, & minus amaretur a Filio. Quæ
 res perfectæ æqualitati, quæ in divinis
 esse debet, repugnaret. In alia Episto-
 la Papa suadet; Clericos Latinos Eccle-
 siis Constantinopolitanis, quas Græci de-
 seruissent, præficerent, qui Officium di-
 vinum peragerent, & bona conserva-
 rent, omnes vero convenirent, Patriar-
 cham electuri, a Papa vel ejus Legatis
 confirmandum.

Sæcul. XIII.

A. C. 1204.

*ibid. ep. 154.**7. ep. 164.**ibid.*

V. 2

B 5

Baldui-

Sæcul. XIII.
A. G. 1204.

Balduinus Imperator Epistolam suam Fratri Barroque, olim ædibus ad Templarios pertinentibus in Longobardia Præfecto, commisit, adjecitque dona ingentia Papæ una cum Epistola reddenda, videlicet, carbunculum mille marcis argenti emtum, magni pretii annulum, rarissimi contextus velamenta quinque, singularis artificii aulæum ornando Altari aptum, & pro Templo duas Icones ab artifice Græco, opere encaustico, elaboratas, alteram tres marcas auri, alteram decem marcas argenti habentem, particulam de ligno vivificæ Crucis, multos lapides pretiosos & argenti marcas quinquaginta. Sed ecce tibi, cum Barrochius in portum Metonensem in Peloponeso * invecus fuisset, duo cives Genuenses, septem triremium domini, dona omnia tam Papæ quam Templo destinata auferunt, ipso tum Papæ, tum Templariorum tum Balduini Imperatoris nomine nequicquam reclamante. Quod dispicimus ex Epistola Papæ, die quarta Novembris data, in qua Genuensibus præcipit, ut cives illos ad restituenda ablata compellant, aut Archiepiscopus fures contumaces excommunicet, & urbem Interdicto Ecclesiastico subiciat.

* Morea.

7. ep. 124. ap.
Rain. 1204.

§. V.

Legati in Romania.

Tandem Veneti, in Græcia commorantes, nunciis ad Petrum Capuanum, Legatum Sacræ Sedis, missis, absolvi se a censuris, quibus in expugnatione Jadera impliciti fuerant, petierunt. Ille literas suas per Præfectum thesauro Nicosiæ in Cypro misit, reosque absolvi iussit, recepto prius secundum formulam Ecclesiæ juramento, etiamsi nullam huc usque peregrissent pœnitentiam. Sed maluit Legatus infirmos tolerare, quam perdere; cum præterea timeret, ne excommunicati alios quoque perverterent.

Petrus Capuanus, mense Aprili anno præcedente millesimo ducentesimo tertio in Palæstinam navigaverat; at Balduinus in solium Constantinopolitanum evectus, eum per nuncios & literas rogavit; in Græciam veniret, & res Ecclesiasticas Sacræ Sedis auctoritate componeret. Collega suo discedente noluit Soffredus in Palæstina manere; quare induciis cum Saracenis ad annos sex initis, ambo Constantinopolim deferuntur, tanta Clericorum Laicorumque multitudine Legatos comitante, ut tantum non omnes Latini tam indigenæ quam advenæ, Palæstina deserta, in Græciam commi-

Sæcul. XIII.
A.C. 1204.

Gest. Innoc.
n. 90.

Sup. Lib.
LXXV.

§. 49.
Gest. Innoc.
n. 95.

Sæcul. XIII. commigraverint. Quod Papæ, ubi in-
A.C. 1204. audiit, minime probabatur.

Sup. Lib.
LXXV.

§. 48.

Gest. n. 88.

Soffredus Legatus, Constantinopoli
haud diu moratus, Thessalonicam pro-
fectus est, unde, aliquamdiu apud Mar-
chionem Bonifacium diversatus, Romam
rediit. Is Patriarcha Hierosolymitanus
electus fuerat, missique Romam nuncii,
qui Confirmationem & Pallium a Pon-
tifice peterent. Innocentius, postquam
de hac re deliberasset, rescripsit; Lega-
to persuaderent, si possent, ut Dignita-
tem Patriarchalem reciperet, sed nolen-
tem non cogerent, Palliumque alteri
Cardinali, scilicet Petro Capuano misit,
quod Soffredo daret, si consentiret. At
ille hoc officium a se amolitus impetra-
vit, alium eligi. Tunc ergo omnes u-
na voce Albertum Episcopum Vercel-
lensem, virum moribus, scientia & fama
clarum, nominarunt.

§. VI.

*Albertus Patriarcha Hierosolymi-
tanus.*

vit. ap. Boll. **A**lbertus ex nobili familia in Diocesi
8. Apr. to. 9. Parmensi in lucem editus, a prima
p. 769. Es ap. ætate discere literas jussus, artibus li-
Ughel. Ital. beralibus & Legum scientia imbutus est.
Sa. to. 4. p. Tum in Monasterio S. Crucis de Mor-
1095. tare, quod cujusdam Congregationis Ca-
to. 4. p. 1086. noni-

nonicorum Regularium Caput erat, vi-
 tam Religiosam professus, Sacrae Scriptu-
 ra incubuit, cumque & scientia & mo-
 ribus esset insignis, Prior illius monaste-
 rii creatus est. Postmodum Episcopus
 Bobiensis electus, antequam consecraretur,
 ad Ecclesiam Vercellensem postula-
 tus, atque Episcopus anno millesimo
 centesimo octogesimo quarto ordinatus
 est, quam Ecclesiam annis prope viginti
 piissime rexit. Ipso ad Sedem Patriar-
 chalem Hierosolymitanam translato,
 missus est ex Oriente praeter alios nun-
 cios Ranerius Florentinus, olim S. Sepul-
 chri tunc vero in *Joppen* Prior, qui ele-
 ctum accerferet. Is consensum Papae, at-
 que literas ad Albertum decima octava
 Februarii anno millesimo ducentesimo
 quarto datas impetravit, in quibus Pon-
 tificex dicit: *Prior, & Canonici S. Se-*
pulchri ad nostram praesentiam delati *Gest. Innoc.*
exposuerunt; quod, cum Soffredus Lega-
tus eo adduci non potuisset, ut Electioni
de se peractae consentiret, secundo in u-
num collecti te Patriarcham unanimi ore
elegissent. Haec rata habent Rex Hie-
rosolymae & Patriarcha, datisque ad nos
litteris supplicibus rogant, ut non solum
te exhortemur, sed etiam ad Dignitatem
recipiendam compellamus. Idem nos per
litteras suas rogant duo Cardinales Lega-
ti, & referunt, Episcopis Hierosolymae
Suffra-

A.C. 1204.

vit. c. 3. p. 772

Gest. Innoc.

98.

Sæcul. XIII. *Suffraganeis affirmantibus, suffragium*
A.C. 1204. *in electione Patriarchæ sibi competere,*
idque Priore & Canonicis S. Sepulchri
negantibus, tandem inter ambas Partes
statutum fuisse, ut duo tantum propone-
rentur, qui nomine & jure omnium e-
ligerent, hosque etiam te Patriarcham
expetiisse.

Reliqua in hac Epistola eo tendunt,
 ut permoveat Albertum ad recipiendam
 Dignitatem, laboribus & periculis illo
 tempore annexis non obstantibus. *Ne*
dicas, inquit Pontifex, vocari te ad re-
gendam Diocesim, cujus possessionem mo-
do adire nequeas, cum ejus partem ma-
ximam hostes teneant; partem aliquam
hujus Ecclesiæ babes, & sic totam tenes,
quia Ecclesia non locis utique sed Fidei-
bus constat. Atqui hi Fideles exoptant
te, quia sperant, te recuperandis locis
sacris adlaboraturum. Quamquam ve-
ro tua in Longobardia presentia nobis
opportunißima sit, utpote viri & Præsu-
lis, cui in negotiis arduis potestatis no-
stræ partem committere tuto possumus,
nihilominus non solum Ecclesiæ Hiero-
solymitanæ, sed etiam totius Orientis
extrema necessitas nos ad inferendam vim
voluntati nostræ cogit. Unde te mo-
nemus & obsecramus, ne munus obla-
tum obire detrectes. Time malum, si
voluntati divinæ repugnes. Time, ne si
 te

te onus recusante alius indignus subro-
getur, tua culpa hæc accidant. Nec te
terreat sinistri eventus periculum; Deus
enim laborem & voluntatem non suc-
cessum æternis præmiis coronat. Ne nos
compellas ad rigorem majorem adbiben-
dum, quo ad obediendum mandatis no-
stris constringaris, nec Cardinalis Soffre-
di exemplum nobis objice. Is forte ideo
Dignitatem rejecit, ne cum in ipsis locis
versaretur, sibi ipsi ambitione & ava-
ritia ad supremum fastigium viam pa-
rassse crederetur, dum constantissime sese
opposuit, ne vir indignus Sedem Patriar-
chalem conscenderet.

Albertus Pontifici tantopere urgen-
ti obistere non ausus, Romam venit, at-
que ad Patriarchatum Hierosolymita-
num translatus, Pallium accepit & Le-
gationis munus in Palæstina ad annos
quatuor. Quod Papa Præsulibus, ce-
terisque illius Regionis Fidelibus omni-
bus data Epistola die decima sexta Junii
anno sequente millesimo ducentesimo
quinto indicat, nempe anno Lotharii,
qui Alberto in Episcopatu Vercellensi
successit, primo. Eo in possessionem
missus Alberto Genuæ mari se commi-
sit, in Syriam navigaturus.

Sæcul. XIII.
A.C. 1204.

Gest. Innoc.
n. 89.

I. ep. 1000.
Ughell.
1094. & ap.
Rain. 1205.
27. Ughell.
p. 1100.

Sæcul. XIII.
A.C. 1204.

§. VII.

Quæ in Bulgaria gesta sint.

Gest. Innoc.
n. 73.

Sup. Lib.
LXXV.

§. 52.

Gest. n. 70.

Priusquam Constantinopolis caperetur, Joannes Capellanus, anno superiore a Papa Innocentio in Bulgariam missus, Romam rediit, comitante Blasio Episcopo Brandizuberensi, cum patente Joannici Regis Epistola, in quo profitetur, Antecessores suos Simeonem Petrum & Samuelem a Sacra Sede Romana Coronam Imperialem, & Patriarchas Dignitatem suam accepisse; quare dicit, se quoque coronam ab Innocentio III. Papa expectare, & facultatem munere Patriarchali fungendi in urbe sua Trinovia illi concessurum, quem Papa Patriarcham constituisset. Pollicetur etiam, se nunquam ab obsequio Ecclesiæ Romanæ recessurum, sed omnes provincias, quas subigere possit, tam Christianorum quam Paganorum eidem Sedi esse subjecturum. Hæ patentes literæ aurea Bulla munitæ, atque anno sexies millesimo septingentesimo duodecimo, Indictione septima, nempe anno reparatæ salutis millesimo ducentesimo quarto, seu potius tertio exeunte, secundum Chronologiam Græcorum, annum novum mense Septembri inchoantium datæ sunt.

Papa favente animo, quæ Blasius Episcopus Regis sui nomine postulabat, audi-

audivit, & postquam deliberasset, eidem Sæcul. XIII.
 Titulum & Insignia Regiæ Dignitatis tri- A. C. 1204.
 buere decrevit. Gest. n. 73. Misit ergo Leonem,
 Cardialem Presbyterum, titulo S. Cru-
 cis, qui Joannicum Sacræ Sedis nomine
 ungeret, tradiditque Bullam deferen-
 dam, in qua, postquam Dignitatem &
 Auctoritatem Sacræ Sedis magnifice ex-
 tulit, dicit: *Ut populis Bulgarorum &* 7. ep. i. ap. Rain. 1204. n. 34.
Valachorum tam in Spiritualibus quam
Temporalibus consulamus, illius auctori-
tate nixi, qui Davidem unxit per ma-
num Samuelis, te Regem eorum opera
Cardinalis Leonis Legati nostri consti-
tuimus. Mittimus sceptrum & coronam,
quæ nostro nomine tibi dabit, ac jura-
mentum tuum recipiet; te subditosque
tuos in obsequio Romanæ Ecclesiæ perse-
veraturos. Præterea, ab Episcopo quem
ad nos misisti rogati, liberam tibi facul-
tatem tribuimus monetam cudendi. Ar-
chiepiscopo Trinoviensi Privilegium Pri-
matus in omnes terras tuæ Ditionis con-
cedimus. Ipse, ejusque Successores, tuos
Successores coronent, iisque omnes Me-
tropolitæ Bulgariae & Valachia subje-
cti sint. Hæc Bulla Anagninæ data est,
 die vigesima quarta Februarii, Indicio-
 ne septima, anno Pontificatus Innocen-
 tii septimo, salutis nostræ millesimo du-
 centesimo tertio, nempe ad nostrum nu-
 merandi modum anno millesimo ducen-
Hist. Ecclesiast. Tom. XIX. C

Sæcul. XIII. tesimo quarto, quia illi annum vigesima
 A.C. 1204. quinta Martii inchoabant. Papa Vexil-
 lum quoque Joannicio misit, ornatum
 Cruce & duabus Clavibus, quarum al-
 tera Discretionem altera Potestatem, ut
 istud in suis literis explicat Pontifex, si-
 gnificabat.

Quia Bulgari, Ritus Græcorum se-
 quentes, Unctionem eorundem more
 nec in Ordinatione Episcoporum nec
 Presbyterorum adhibebant, Innocentius
 Papa, ut eos ad Ritus Latinorum per-
 traheret, Blasium Episcopum, se præsen-
 te, a Joanne Episcopo Albanensi, duo-
 bus aliis Episcopis assistentibus, ungi jus-
 sit, scripsitque de hac materia Primati
 Bulgariae longam Epistolam; unde illa

Decretalis cum venisset excerpta est, in
 qua dicit; Unctionem Sacerdotalem ex
 præcepto divino & exemplo Apostolo-
 rum proficisci, quippe, inquit, *Anacletus,*
origine Græcus, a S. Petro Presbyter
ordinatus, docet, Episcopos in sua Ordi-
natione ungi debere, secundum morem A-
postolorum & Moysis, quia omnis sancti-
ficatio in Spiritu Sancto consistit, cujus
invisibilis virtus sacro Cbrismati per-
mixta est. Hæc verba ex secunda Epi-
 stola inter falsas Decretales, quæ S. A-
 nacleto Papæ tribuitur, expromta sunt.
 Illud vero, quod Papa adjicit, Anacle-
 tum a S. Petro fuisse ordinatum, ex Li-
 bro

de sac. unct.
c. 1. 7. ep. ap.
Rain. 39.

Anac. ep. 2.
c. 1. Pontif.
in Anac.

bro Pontificali, qui S. Damasi dicitur, & Sæcul. XIII. A.C. 1204.
 vix majoris auctoritatis est, accepit. Porro Unctionis Episcoporum in Ecclesia Romana ante S. Leonis tempora nulla Morin. ibid. c. 2.
 occurrunt vestigia, & Unctio Presbyterorum Nicolai primi ætate necdum erat cognita.

Ceterum Innocentius tertius in sua Epistola Decretali fusissime differit de omnis generis unctionibus, nempe Episcoporum, & Presbyterorum in sua Ordinatione, de unctione Neobaptizatorum, Confirmatorum, Infirmorum, Vasorum sacrorum, Altarium & Ecclesiarum, ejusque Mysteria ex locis Scripturæ, in sensu allegorico explicatis, exponit. Ubi præcipit Primati Bulgariæ, Unctionem recipere, ea deinde Episcopos consecrare, ipsam Presbyteris collaturos, & deinceps hunc Ritus in Ordinatione semper servari, subjungit: *Mittimus tibi per Cardinalem Leonem Cultum Pontificalem ac etiam Baculum pastoralem, etsi Papa eo non utatur.*

§. VIII.

Dissidium inter Papam & Regem Hungariæ.

Leonem Legatum per Hungariam iter facientem primo quidem Rex Andreas II. tunc in illo Regno annos tres

C 2 rerum

Sæcul. XIII. rerum potitus ceterique tam Ecclesiasti-
 A.C. 1204. ci quam Sæculares Optimates humanis-
 sime exceperunt; quin etiam Rex proficiscentem in ora Danubii, Hungariam a Bulgaria dividens, usque ad fines Regni sui honorifice deduci iussit. Sed vix effluxerat exinde dies, cum adsunt a Rege Hungariæ nuncii, prohibentes, ne inceptum iter prosequeretur, sed prius exorta inter Hungariæ & Bulgariæ Reges iurgia componeret. Respondit Leo Legatus, id sine dubio simoniæ speciem omnibus præbiturum esse, si non aliter Joannicius, ad Ecclesiæ sinum rediens, reciperetur, quam adjecta conditione de rebus simpliciter temporalibus. Quin imo sibi Sacræ Sedis Legato nullam datam in illum Regem esse potestatem, antequam se sponte Papæ submisisset. Nec mora, facere quæ petebantur detrectans in arcem cum Episcopo Bulgaro, itineris socio, captivus conjicitur & dure habetur.

Gest. n. 78.

Tum Papæ, de tanta injuria conquerenti, Rex Hungariæ virum nobilem misit cum Epistolis, in quibus factum excusabat, & causas litis cum Joannicio exponerat. Respondit præter alia Pontifex: *Dicis, nullum ipsi in ullam Regionem Dominium esse, etsi aliquam Regni tui partem, alteriusque, quam usurpavit, possideat, atque miraris, quod hostem tuum manifestum,*

stum, te inconsulto, coronare velimus. Sæcul. XIII.
 Sed, quod tua pace dixerimus, tota rei A.C. 1204.
 veritas ad tuam notitiam non pervenit; Gest. n. 708
 nam olim complures Reges continua suc-
 cessione in Bulgaria, quales fuere Petrus
 & Samuel, auctoritate Sacræ Sedis co-
 ronati sunt; verum, invalescente Græ-
 corum potentia, Bulgari, Dignitate Re-
 gia privati, jugum Imperatoris Constan-
 tinopolitani subire coacti sunt, usque dum
 nuper Petrus & Joannicius, ex vete-
 rum Regum genere editi, Patrum suorum
 hæreditatem sibi vindicarunt. Non ne-
 gamus, Joanniciam forte non nullas al-
 terius Ditiones occupasse; nos vero ei
 coronam solius Regni sui, non alieni, im-
 ponimus. Volumus, eum quæ invasit
 restituere, sicut etiam ipsi ablata restitui,
 ubi petierit, Jus cuique suam, sibi nempe
 tibi que, a nobis tribui. Nec etiam cre-
 dere debebamus, Regem Bulgariae ho-
 stem tuum esse infensissimum, cum liberam
 commeandi facultatem Legatis nostris
 illuc euntibus & Nunciis ejus ad nos ve-
 nientibus concesseris. Et infra: Rogas
 nos, ut a proposito Joanniciam coro-
 nandi dimoveri nos sinamus, aut saltem
 differamus, donec Legatus noster vos
 in mutuam gratiam reduxerit. Sed
 perpende, quod cum Legato nostro, diu in
 Regno tuo moranti maximus honor ha-
 bitus fuerit, Adversario tuo suspectus

Sæcul. XIII. merito esset, nisi in ipsius quoque Ditio-
 A.C. 1204. ne honorari se pateretur. Illud quoque
 perpende, obsecro! quis tibi sensus? Et
 an æquo animo ferre posses, si obstacula
 poneremus, ne filius tuus Rex corona-
 retur? nunc vero ex tuo animo no-
 strum aestima, cum te videmus violenter
 adversari coronationi filii nostri in
 Christo, quem tanquam filium prodigum,
 de longinqua regione revertentem, affectu
 paterno excipimus.

Rex Hungariæ querebatur, quod ex-
 acto jam biennio Pontifici curæ non
 fuisset, jus suum sibi denegari ab illis,
 qui sibi, pactis publice initis securo, sa-
 deram urbem violata fide data eripuis-
 sent; unde credebat, se nunquam ab Ec-
 clesia Romana Justitiam impetraturum,
 si lite pendente Joannicum coronari pa-
 teretur. Papa respondit: Non ignoras,
 nos Venetorum classem & Francorum
 exercitum, destructa Fadera, excommu-
 nicasse, Principesque Francorum, cum
 absolutionem petiissent, eam non prius
 obtinuisse, quam solemni ritu promis-
 sent, se, ut par esset, tibi satisfacturos
 esse, cum vero Veneti necdum se absol-
 vi rogaverint, nos eorum Patriarcham
 ad nos venientem, rogantemque ut a no-
 bis consecraretur, rejectis precibus pudore
 confusum dimisisse.

Sun. Lib.
 LXXV.
 §. 49.

Cum

Cum Papa in illa Epistola comminari videretur, quod contra coronationem filii sui reclamaturus esset, Rex Hungariae, qui Comitibus solemnibus ad eum coronandum, adhuc puerum, dictum Belam IV. convocaverat, perterritus, Leonem Legatum in Bulgariam iter profectus permittit. Is ubi decima quinta Octobris Trinoviam pervenisset, septima Novembris Basilium Patriarcham consecravit, qui eadem die Unctionem sacram duobus Metropolitibus & ceteris Episcopis contulit; Legatus vero omnibus Mitras & Metropolitibus Pallium dedit. Altera die, ejusdem mensis octava, qua Graeci Festum S. Michaelis celebrabant, corona Regia Joannicio Bulgarorum & Valachorum Principi imposita, decima quinta deinde Novembris acceptis Regis & Patriarchae literis discessit. Rex in Epistola sua ad Papam ait: *Leo Cardinalis meo nomine Sanctitati tuae dicet: utri ratio & aequitas suffragatur, mihi, an Hungaro? rogo te vero; ei scribas, e regno meo pedem referat; nam ego Ditiones ejus infestaturus non sum. Si autem ipse aggressor extiterit, Deusque mihi dederit victoriam, quaeso, ne mihi deinde succenseas. Illud quoque te rogo, Latinis, qui Constantinopolim expugnaverunt, scribe; ne me laceant, aut boni consule, si me*

Saecul. XIII.
A.C. 1204.

Gest. n. 81.

Gest. n.

Sæcul. XIII. *meaque strenue defendam. Ceterum mita-*
A. C. 1204. *to tibi pueros duos, quos literas lati-*
nas discere cives, & deinde ad me remit-
tas; non enim habemus Grammaticos,
qui nobis Epistolas tuas interpretari
possint.

§. IX.

Primislaus Rex Bohemice.

Ann. Silv.
c. 22. c. 24.
Dubrav. lib.
12. p. 84. id.
lib. 15. p. 119.

Primislao quoque, inter Duces Bohe-
 mia trigesimo, Innocentius Papa ti-
 tulum honoremque Regium concessit,
 quo jam duo antea potiti fuerant, nem-
 pe Uratislaus Dux, numero vigesimus,
 ab Henrico IV. Imperatore anno mille-
 simo octogesimo sexto, & Ladislaus a
 Friderico I. anno millesimo centesimo
 quinquagesimo octavo coronati. At
 Primislai successores exinde semper Re-
 gia Dignitate fulserunt. Primislaus in
 illis Germaniæ turbis, primo Philippi
 Sueviæ partes amplexus fuerat, qui ut
 magis eum sibi devinciret, eidem manu
 sua coronam Regiam Moguntia anno
 millesimo centesimo nonagesimo nono
 tradidit. Postea vero exortis inter am-
 bos jurgis Primislaus Ottonem Saxo-
 niæ secutus est; qua re permotus Papa
 ei Titulum Regis confirmavit, Bulla Ro-
 mæ die decima nona Aprilis anno mille-
 simo ducentesimo quarto data, in qua
 dicit: *Quamquam ante te plures Reges*

7. ep. 42. ap.
Rainald.
1204. n. 55.

in Bohemia fuerunt, nunquam tamen a Sæcul. XIII.
 Pontificibus Antecessoribus nostris Ti- A. C. 1204.
 tulum Regis in literis ad se datis obtine-
 re potuerunt. Nos eorundem vestigiis
 insistentes, præterea indigne tulimus,
 quod coronari sustinueris a Philippo, Sue-
 via Duce, etsi is ipse coronam ritu legi-
 timo nunquam acceperit. Quia autem,
 monitis nostris obtemperans illo relicto,
 jam Ottonem Regem Romanorum seque-
 ris, isque te ut Regem honorat, ipsius
 precibus damus, ut te deinceps cultu Re-
 gibus debito colamus, ea conditione, si
 non ingratus futurus sis, Et quantocius
 a Rege Ottone coronari petas.

Primislaus Papam rogauerat, ut ali-
 quam Ecclesiam Metropolis Dignitate
 auget in Bohemia, provincia ab Eccle-
 sia Moguntina, cui suberat, nimis remo-
 ta; hasque precès etiam Rex Hunga- 7. ep. 52. ap. Rain. n. 53.
 riæ commendauerat. Sed excusans se
 Papa dicebat; longam deliberationem
 exigere hoc negotium; inquirendum
 prius in necessitatem & voluntatem Ec-
 clesiæ, in qua Sedes Archiepiscopalis
 esset erigenda, atque etiam an in Bohe-
 mia Episcopi Suffraganei inveniri pos-
 sent. Tandem consulendam esse Eccle-
 siam Moguntinam, ne Sigefridi Archie-
 piscopi jura læderentur, aut odium Cle-
 ricorum civiumque magis in hunc Præ-
 sulem accenderetur. Nempe Sigefri-

C 5 di

Sæcul. XIII. di partes tuebatur Pontifex, Moguntia
 A.C. 1204. autem, Philippo Suevo, adhærens, Leo-
 poldum Archiepiscopum venerabatur.
 Epistola Papæ vigesima prima Aprilis
 data est.

§. X.

*Rex Arragoniæ a Summo Pontifice
 coronatur.*

Indic. rer. Major quam Principis Bulgariae & Du-
Arrag. to. 3. cis Bohemiae in Sacram Sedem de-
Hisp. ill. p. 61 votio fuit Petri II. Regis Arragoniae, qui
 ipse Romam iter suscepit, ut ab Innocen-
 tio Papa coronaretur. Is cum ex Pro-
 vencia * solvisset, habens quinque trire-
 mes, Genuam appulit, indeque die o-
 ctava Novembris anno millesimo du-
 centesimo quarto in quamdam Insulam,
 inter Portum & Ostiam sitam, pervenit.
 Regem Archiepiscopus Arelatensis, Præ-
 positus Magalonensis, pluresque viri Ec-
 clesiastici, generis nobilitate & doctrina
 insignes, ac etiam multi Optimates co-
 mitabantur. Papa vero tanto hospiti
 ducentos prope equos, asinosve clitella-
 rios, misit in itineris subsidium usque
 ad Ecclesiam S. Petri, Cardinales quo-
 que aliquot, Senatorem Romanum, plu-
 resque alios viros nobiles delegavit, qui
 venientem exciperent, ac in domum Ca-
 nonicorum S. Petri honorifice deduce-
 rent.

6. ep. epist.
Innoc. 229.
ap. Rainald.
1204. n. 71.
Gest. Innoc.
n. 120.
Duchesn. to.
4. p. 808

rent. Tertia exinde die in Festo S. Mar. Sæcul. XIII.
A. C. 1204.
tini Papa cum Episcopis, Presbyteris & Diaconis Cardinalibus, cum Primicerio, Cantoribus, urbis Senatore, Judicibus publicis, Præfectis, Causidicis, Tabulariis, Romanorum præcipuis, & magna populi frequentia ad Basilicam S. Pancratii se contulit, ubi, Petro Episcopo Portuensi Unctionem sacram Regi dare jussu, ipse sua manu coronam imposuit, ceteraque omnia Regum Insignia, pallium, tunicam, sceptrum, orbem, & Mitram tradidit.

Tum juramentum exegit, quo Rex promitteret, fidelem se cum regno suo Pontifici futurum, Fidem Catholicam defensurum, oppugnaturum Hæresim, libertatem & immunitatem Ecclesiarum conservaturum. Rex deinde cum Papa ad Basilicam S. Petri reversus, scepro & corona super Altare depositis, de manu Pontificis gladium, quo juvenes Equites accingi solent, accepit, ac Altari patentes Literas imposuit, quibus regnum suum Sacræ Sedi offerebat, ac vœtigale efficiebat, obstringens se ad pendendas in singulos annos ducentas quinquaginta *Macemutinas*. Erant nummi aurei, quos Arabes invexerant, alio nomine *Mabozemutini* dicti. His peractis Papa Regem ad S. Paulum deduci jubet,
ubi

Sæcul. XIII, ubi paratas triremes conscendens ad sua
A.C. 1204. reuectus est.

Indic. At Optimates, populique Arragoniæ
amare querebantur, Petrum Regnum
9. ep. 101. ap. suum, quod liberum acceperat, tributa-
Rain. n. 34. rium reddidisse. Elapso exinde bien-
Gest. n. 122. nio Papa Regi Petro concessit, ut ejus
successores Cæsaraugustæ ab Archiepi-
Zurita lib. 2. scopo Tarraconensi coronari possent, Bul-
6. 5. la die decima septima Junii anno millesi-
mo ducentesimo sexto data. Nam ve-
teres Arragoniæ Reges coronari non
solebant, sed ubi uxores ducebant, vel
ad annum vigesimum quintum pervene-
rant, Equates creabantur, tumque Re-
ges appellabantur. Petrus II. omnium
primus consecrari voluit.

§. IX.

Hospitium S. Spiritus Romæ.

Sub idem tempus Innocentius Papa
suis sumtibus condidit Hospitium,
ad ægrotos pauperesque excipiendos,
prope Ecclesiam S. Mariæ in Saxonia, ita
dictam, quod in platea Saxonum Romæ,
S. Petri Basilicæ propinqua, staret. Ce-
terum de hac platea jam Leonis IV. æ-
tate, in medio Sæculi IX. mentio occur-
rit. In novo Hospitio Papa constituit
stationem solemnem Dominicæ post o-
ctavam Epiphaniæ, qua die sacrum suda-
rium

Gest. Inn.
n. ult.

Anast. vit.
p. 179.

10. ep. 179.
v. Chastelain
notes Mar-
tyr. 13. Jan.
p. 202.

rium Domini nostri, nempe imago vultus Dominici in linteo picta, quæ alio nomine *Veronica* dicebatur, illuc populo cum pompa procedente deportaretur. Tunc Pontifici pro concione dicendum erat, populusque ad opera misericordiæ peragenda excitandus, exemplo Summi Pontificis, eadem die eleemosynas largiter distribuentis.

Sæcul. XIII.

A.C. 1204.

Ut essent, qui in hoc Xenodochio ministrarent, Papa viros Religiosos im-
Bull. In. III. constit. 7.
 misit ejusdem Instituti, ac illi erant, qui serviebant in Hospitio S. Spiritus, nuper in urbe Montepessulano a Comite Guidone extracto. Huic Comiti Papa tanquam primo ordinis Magistro confirmationem Instituti sui, ædiumque, quas in diversis locis & in ipsa Urbe habebat, concessit. Quod ex duabus Bullis mense Majo anno millesimo centesimo nonagesimo octavo datis dispicimus. In iis Papa Hospitium Montispeffulanense illis ædibus unitum vult, quarum ipse Romæ auctor erat, nec illud tamen Jurisdictioni Episcopi Magalonici subtrahit. *Utriusque Hospitii, inquit, unus erit Magister, quem Fratres utriusque Domus Romanæ & Montispeffulanensis eligant. Non obstante autem hac conjunctione, Fratribus Romanis delegatos ad colligendam eleemosynam tantum in Italian, Siciliam, Angliam & Hungariam, Montis-*

Sæcul. XII. *Montispeffulanensibus autem in quascun-*
A.C. 1204. *que alias provincias mittere liceat. Tum*
 Papa eis privilegia tribuit, quibus alia
 Hospitia gaudebant, præsertim immuni-
 tatem a Decimis, in solo, quod suis ma-
 nibus vel solum suis expensis, excole-
 rent. Hæc Bulla Romæ die decima o-
 ctava Junii anno millesimo ducentesimo
 quarto data est. Hospitium Romanum
 autem sicut Montispeffulanense de Spi-
 ritu Sancto nomen traxit, & Guidone,
 posterioris Hospitii Fundatore, fatis fun-
 cto, Papa anno millesimo ducentesimo
 octavo Hospitium Romanum totius Or-
 dinis Caput esse iussit.

§. XII.

Legati in Occitania.

Boll. **Albigenses & Waldenses doctrinæ**
5. Mart. to. 6. **sua veneno adhuc dum Provinciam**
p. 411. **Narbonensem inficiebant, Regionis illius**
 Optimatibus, imprimis Raimundo IV.
 Comite Tolosano & Raimundo Roge-
 rio V. Comite Fuxensi * sibi faventibus;
 quos ut oppugnaret Innocentius Papa,
 auctoritatem & potestatem Legatorum
 Sacræ Sedis Petro Castri novi & Rudol-
 pho monachis Fontisfrigidi Ordinis Ci-
 sterciensis in Dicecesi Narbonensi con-
 tulit.

* Foix

Petrus

Petrus, antequam Monachum in-
 duisset, Archidiaconus Magalonicus fue-
 rat, ejusque opera jam illo tempore Pa-
 pa in gerendis magni momenti negotiis
 usus fuisse legitur. Rudolphus Magistri
 nomine decorabatur, unde ob scientiam
 eximius fuisse creditur. Ergo duo Le-
 gati Tolosam, quæ urbs Hæresis sedes
 & quasi propugnaculum erat, petunt,
 civesque ad ejiciendos Hæreticos per-
 movere satagunt. Postquam argumen-
 tis se nihil agere cognoverunt, tandem
 eorum animos injecto timore concusse-
 runt, comminantes, nisi parerent, ipsos
 indignantium Principum iram expertu-
 ros, & amissis bonis temporalibus perti-
 naciæ poenas duros. Quare Tolosa-
 tes Hæresim jurejurando abjecerunt,
 promiseruntque, se Hæreticos ex urbe
 sua pulsuros esse. Acta, in quibus ju-
 rarunt, se Fidem Catholicam salvis suis
 consuetudinibus & libertate servaturos,
 mense Martio anno millesimo ducentesi-
 mo tertio ante Pascha, nempe anno mil-
 lesimo ducentesimo quarto data sunt.
 Sed non diu juramento steterunt, rur-
 susque Hæretici Tolosæ ad nocturnos
 conventus confluxerunt.

Sæcul. XIII.
 A. C. 1204.

Petr. hist.
Alb. c. 1.

Catel. Comt.
Toulouse II.
c. 6. p. 236.

ap. Boll. n. 4.

Porro hujus Legationis socium ter-
 tium addidit Pontifex Arnaldum Abba-
 tem Cisterciensem, atque Epistola die
 vigesima nona Maji eodem anno mille-
 simo

Secul. XIII. Anno ducentesimo quarto ad Arnaldum
A. C. 1204. duosque Monachos data, eis plenam
 potestatem in provincias Aqueensem, Arelatensem & Narbonensem, atque in
 Dioceses propinquas, Hæresi laborantes, tribuit. Sub idem tempus, data Epistola, Regem Philippum Augustum monuit; Legatis suis auxilium præstaret, adversus Hæreticos refractarios & contumaces armis uteretur, bona Principum, civiumque, Hæreticos tuentium, aut ex urbibus suis non expellentium, ad ærarium publicum traheret. Præterea, Innocentius Legatos suos cognoscere iussit de veritate querelarum, quæ ad Sacram Sedem contra Archiepiscopum Narbonensem delatæ fuerant.

*v. Rain. 1204
n. 57. 58.*

*Innoc. VII.
ep. 70.*

*Catel. hist. 5.
p. 701.*

*Ep. ap. Boll.
n. 6.*

Erat is Berengarius antea Abbas & tum Episcopus Ilerdanus. In mandatis quoque dederat; Diocesim & Ecclesiam Vivariensem lustrarent; atque omnia deinde quæ in iudicio contra Episcopum egerant, quin & ipsam ejus Depositionem approbavit. Quare Capitulo Cathedrali potestatem fecit, alium Episcopum eligendi. Guilielmus Rochesfeli Episcopus Bliterrensis Comitem Tolosanum cum Legatis S. Sedis adire, & monere recusavit, ut Hæreticos eiec-
 ret. Cum deinde idem Episcopus etiam rogatus fuisset, Consules Bliterrensis civitatis exhortari; Hæresim rejicerent; &

& veram Ecclesiam defenderent, non modo obsequium detrectaverat, sed etiam ne ab aliis id fieret prohibuerat.

Cum postea Legatis ei, presentibus Clericis ipsius, precipientibus; Consules excommunicaret, nisi Hæresi intra præstitutam diem renunciarent, id promissit quidem, sed fidem sefellit. Ergo eum Legati Petrus & Rudolphus ab officii sacerdotalibus suspendunt, usque dum conspectum Summi Pontificis subiret, & Clericis Bliterrensis Ecclesiæ districte prohibent, ne Episcopo suo in requacunque obediant. Tum Papa, mandatis ad Episcopum Agathensem & Abbatem S. Pontii missis, eos contra Episcopum Bliterrensem agere, & quæcunque Legati decrevisent, exequi iussit.

Episcopus Tolosanus erat Raimundus Rabastenus, antea Archidiaconus Agennensis, Fulerani, circa annum millesimum ducentessimum primum vitam functi, successor; sed aditum sibi ad hanc Cathedram simonia paraverat, & tribus quibus sedit annis pauperrimus vixit; quippe, bellum & actiones in iudicio contra aliquem Vasallorum suorum gerere coactus, arces suas & prædia creditoribus pignori dederat. Cum igitur Papa tres Legatos suos Abbatem Cisterciensem duosque Monachos Petrum & Rudolphum in res Ecclesiæ Tolosanae & cau-

Sæcul. XIII.
A. C. 1204.

Chro. Guil.
de Pod.
Laur. c. 6.
Catal. hist.
p. 891.

Ecclesia To-
losana.

C. per inqui-
sit. 26. ext.
de Ele.

Hist. Eccles. Tom. XLX.

D cau-

Sæcul. XIII. causam Episcopi inquirere iussisset, Ele-
 A. C. 1204. ctio Raimundi nulla denunciata est, &
 Mascaro, ejusdem Ecclesiæ Cancellarius, simoniacæ labis particeps, Præpositura Tolosana, ad quam Dignitatem nuper per electionem euectus fuerat, privatus.

Itaque, Raimundo Rabasteno deposito, Episcopus Tolosanus eligitur, Fulco Abbas *du Toronet* Ordinis Cisterciensis in Diœcesi Fori * Julii. Is, opulento quodam mercatore, qui ex urbe Genuensi illuc migraverat, parente, Massiliæ primum cœlum hausit, juvenisque Poetica arte delectatus elegantes de amore & amantibus versus concinnavit, inter Poetas Provinciales vix alteri secundus, & nomine *Fulconis Massiliensis* celebris. Sed postea conversus & Monachum Grandisilvensem professus, inde evocatur & in alio Monasterio Abbas esse jubetur. Legato S. Sedis Petro Castelli- novi tunc ex morbo decumbenti allatum est nuncium, Fulconem Episcopum Tolosanum fuisse electum. Tunc vero optima quæque auguratus levatis ad cœlum manibus Deo gratias egit, quod talem Pastorem huic Ecclesiæ dedisset. Fulco Cathedræ suæ possessionem adiit in Festo S. Agathæ, die quinta Februarii anno millesimo ducentesimo quinto ante Pascha, nempe anno mille-

* Frejus

Catel. p. 892.

Petrarcha
trion. jo
d'am. c. 4.

millesimo ducentesimo sexto, Dominica Sæcul. XIII.
 Sexagesimæ, dixitque ad populum suum A.C. 1204.
 super Evangelium de semine illa die le-
 gi solitum, quod de Ministerio Episco-
 pali intelligendum exposuit. Episcopa-
 lem unus auspicatus, de fructibus Eccle-
 siæ nihil præter nonaginta sex solidos
 Tolosanos invenit, & quatuor mulos,
 quos ante habebat, ex aqua putei do-
 mestici refici jussit, ne si extra ædes ad
 fluvium, bibendi causa, ad flumen pu-
 blice agerentur, creditores, qui ipsum
 eorum Consulibus Tolosanis perseque-
 bantur, eos diriperent. Ceterum Se-
 dem Tolosanam annis viginti quinque
 tenuit.

§. XIII.

*Expugnatio Constantinopolis proba-
tur Pontifici.*

Haud diu postquam Balduinus Impera-
 tor Papam de capta Constantino-
 poli per literas certiore fecisset, fec-
 dera quoque inter Francos & Venetos
 ante urbem expugnatam inita, conscri-
 pta misit, petens, ut ea Apostolica au-
 ctoritate confirmaret; sibi enim Vene-
 torum auxilia esse necessaria, tum ut Re-
 gnum stabiliret, tum ut suppetias Terræ
 sanctæ ferret. Henricus Dandolus quo-
 que Dux Venetorum petiit, ut Pontifex

*ap. Innoc.**7. ep. 201.**Rain. 1205.**n. 1.**Sup. n. 1.**ibid. ep. 200.*

Sæcul. XIII.

A.C. 1204

Gest. n. 92.

memorata fœdera rata haberet, data Epistola, in qua illud quoque excusat, quod Jaderam aggressi essent; Crucigeros enim, dicebat, votum editum non solventes, & aliena usurpantes, Sacræ Sedis tutela indignos esse. Quibus verbis Regem Hungariæ perstringebat.

Papæ in his pactis complura, contra fas adjuncta, & præter alia, quæ de Ecclesiis & Clericis constituebantur, displicebant. Memor præterea erat scelerum peractorum, cum Constantinopolis caperetur, sui que præcepti, ne Crucigeri Milites Diciones Christianorum invadere auderent, nisi illi manifesta fraude eorum profectioi obstacula ponerent. Neutiquam etiam Pontifici iusta excusatio videbatur, quod dicerent, jus sibi fuisse Græcis arma inferendi, quia debita Sedi Apostolicæ obsequia præstare denegarent, & Terræ sanctæ, licet a Papa moniti opem non tulissent. Nec illud æquitati consentaneum putabat, quod pœnas a Græcis Latini exegissent, ob Imperium ab Alexio Imperatore fratri suo ademptum; nullam enim ipsis potestatem fuisse huiusmodi crimina puniendi. Cum igitur Innocentio valde perplexa videretur causa, postquam de re tanta non cum Cardinalibus modo, sed etiam cum Episcopis, aliisque viris prudentia clarissimis, non paucis, qui
tunc

tunc in Curia Romana versabantur, de-
 liberasset, tandem visum est, Constanti-
 nopolis expugnationem approbare. Quod ex Responso Marchioni Montis-
 ferratensi dato dispicimus. Is enim Princeps Papæ scripsit Epistolam, a Car-
 dinale Soffredo redditam, cujus Summa hæc erat: *Sincera mente profectionem in Palaestinam suscepi, ut peccatis juven-
 tutis meæ deletis Indulgentiam lucrarer, votum, quo me obligavi, bona fide im-
 pleturus. Alexii juvenis curam gere-
 re capi, tum Petri Capuani Sacræ Sedis Legati consilio excitatus, tum etiam tri-
 sti rerum facie compulsus, cum exerci-
 tus, capta Jadera, comœntu destitutus iter in Romaniam urgeret. Itaque quod necessitas imperabat in virtutis mate-
 riam trabentes, Sacræ Sedi servire & Christianorum in Palaestina commodis consulere voluimus, quod utrumque præ-
 stitum credimus, postquam Constantino-
 polim sine cæde & sanguine in nostram potestatem rede-
 gimus, usurpatorem eje-
 cimus, patrem filiumque solio Imperii re-
 stituimus, eosque nulla vi adhibita ad ob-
 sequium Romanæ Sedis reduximus. Sed en, rem prorsus inexpectatam! dum omnia ad trajectum in Syriam strenue pa-
 ramus, Græci, ad perfidam quam natura indidit indolem reversi, nos fraudibus, flammis, veneficiis a proposito dimotos,*

Sæcul. XIII.

A. C. 1205.

Gest. n. 65.

7. ep. 131. ap.

Rain. 1205.

n. 7.

Sæcul. XIII.
A. C. 1205.

urbi Constantinopolitana bellum inferre
invitos coegerunt. Subacta vero am-
plissima civitate, quod portentis ac pro-
digiis baud immerito accensendum, ni-
bilegimus quod a desiderio abhorreret, Ec-
clesiam Orientalem cum Occidentali con-
jungendi, jamque ad negotium tantum
perficiendum tuum consilium & nutum
simpliciter manemus. Ego, qui ideo sa-
cræ militiæ nomen dedi, ut pro peccatis
meis satisfaciam, non autem ut speciem
Religionis præbens majore licentia pec-
cem, ab ore tuo Sancte Pater pendeo, quæ-
cunque jusseris facturum. Si pensata ve-
rum in Romania facie, me in his terris
Sacra Sedi, ac Terræ sanctæ prodesse, &
saluti meæ consulere existimas, impera,
non pericula subire, non laborem recuso.
Ceterum nec Dignitati meæ, nec bonis,
quibus hic fruor parce, sed præscribe,
quæ mihi agenda sint, ut supremi Judi-
cis iram mitigem & vindictam effu-
giam. Hæc fuit Bonifacii Marchionis
ad Innocentium Papam Epistola.

Respondit Papa in hunc modum: So-
lenter querelis, quas Crucigeris objicien-
das noveras, occurristi. Vos enim, nul-
la in Græcos Jurisdictione aut potesta-
te præditi, ab instituti vestri & editi
voti ratione temere declinasse videmini,
dum relicta Hierosolyma Constantino-
polim occupastis, & terrenas opes Cælesti-
bus

bus divitiis prætulistis. Illud vero longe gravius, quod quidam ex vobis nec Religioni nec ætati nec sexui parcentes, in omnium oculis fornicationes, adulteria, incestus committere non erubuerint; quin etiam non solum matronas maritatas & viduas, sed etiam Virgines & Deo sacras pedissequorum suorum libidini tradiderint. Nec vobis satis fuit Imperatoris ararium exhaurire, & Optimatum æque ac civium opes diripere, thesauris Ecclesiarum quoque avidas manus injecistis, Altaria, tabulas argenteas abstulistis, sanctuaria profanastis, Cruces, Imagines, Reliquias asportastis. Unde Græci, quantumvis eorum Ecclesia affligatur, ad obedientiam Romanæ Ecclesiæ præstandam permoveri nequeunt, cum in Latinis non nisi perditionis exempla & opera tenebrarum videant, eosque jam plus quam canes horreant.

Sæcul. XIII.
A. C. 1205.

Tum inferius: Quia autem Judicia Dei sunt abyssus multa, nos de causa gravissima temere pronunciare nolumus, præsertim antequam de veritate adjunctorum plenius certiores facti fuerimus. Potuit enim fieri, quod Græci ob peccata sua divinæ Justitiæ pœnas dederint, etsi vos injuste egeritis, proximum vestrum odiendo, vobisque tamen Deus facti mercedem concesserit, quod ejus vindicta.

Innocentii
Papæ Epi-
stola.

Sæcul. XIII. *Etæ servieritis (*)*. Sed missis bis du-
A. C. 1205. *biis, illud tibi inprimis duximus respon-*
dendum; tene & tuere terram tibi in-
vestigabili Dei judicio traditam, ve-
niam præteritorum erratorum spera, sub-
ditos populos secundum Justitiæ leges re-
ge, Pacem conserva, Religioni præse-
dium præsta. Bona Ecclesiastica rapta
restituere, peccatum, cujus participem te
effecisti, penitentia dele, propositum im-
plendi votum peregrinationis Hieroso-
lymitanæ cave abjicias, capta Constan-
tinopoli planior ad Terram sanctam pa-
rata est via. Tandem Majorum tuorum
& fratrum exempla sequere, fidem, quam
Sedi Apostolicæ debes, & jurasti, nun-
quam viola.

Ergo

(*) In hoc loco Epistolæ addit Summus Pontifex, ut dicta sua confirmet, illud Prophe-
 tæ: *Quia servisti mihi in Tyro, dabo tibi Æ-*
gyptum. Sed fateor, quod hunc textum in
 S. Scriptura invenire non potuerim. Epistolæ
 vero Marchionis Montisferratenfis titulus hic
 erat: *Sandissimo Patri & Domino Innocentio*
divina Providentia Summo Pontifici suus Bo-
nifacius Marchio Montisferrati, Dei Gratia
Regni Thessalonicensis & Cretæ Dominus cum
optato pedis osculo tam devotum obsequium
quam paratum &c. Odoricus Rainaldus Baro-
 nii Card. Continuator. ad ann. 1205.

Ergo Papa ratus, capta Constanti-
 nopoli, Terram sanctam multo facilius
 liberari posse, serio ad acceleranda La-
 tinis in Romania degentibus auxilia ani-
 mum adjecit, eumque in finem Episco-
 pis Franciæ, videlicet Archiepiscopo Re-
 mensi, Rotomagensi, Bituricensi, Vien-
 nensi, Senonensi, Burdegalensi, Lugdu-
 nensi & Turonensi scripsit. Est vero
 Epistola Encyclica, & hujus ferme sen-
 sus; Deum optimum maximum, ut Schis-
 maticorum reditu Ecclesiam suam con-
 solaretur, Imperium Græcorum, homi-
 num superbiorum, superstitiosorum, &
 refractariorum ad Latinos, humiles, pios,
 Catholicos & obedientes transtulisse.
 Quare Balduinum, electum Imperato-
 rem, omnis generis homines, Clericos,
 Laicos, nobiles, plebejos, omnis sexus &
 status, invitare; venirent in ejus Impe-
 rium, divitias, quantas cujuscunque me-
 ritum & conditio caperet, accepturi.
 Hinc Papa ab ipso rogatus Episcopis præ-
 cipit, ut omnes ad profectionem in O-
 rientem suis sermonibus excitent, pro-
 mittitque eandem Indulgentiam, quæ
 cunctis Crucigeris concessa erat, qui ad
 stabiliendam potentiam Imperatoris
 Constantinopolitani, & animo Terram
 sanctam liberandi iter susciperent.

Illud quoque Balduinus Imperator
 Papam rogaverat; mitteret sibi Vires

D 5 Reli-

Sæcul. XIII.
 A.C. 1205.
 Gest. n. 94.
 8. ep. 69 70.
 ap. Rain.
 1205. n. 10.

Sæcul. XIII. Religiosos ex omni Ordine, virtutibus,
 A.C. 1205. scientia & zelo eximios, qui novellam
 Imperii sui Ecclesiam Latinam confirma-
 rent. Hinc Pontifex, datis literis, cun-
 ctos Franciæ Præsules hortatus est; pio
 hujus Principis desiderio satisfacerent,
 atque addit: *Mittite etiam in illam Re-
 gionem libros, quorum majorem, quam
 opus est, copiam vobis esse scimus, aut
 saltem licentiam eos describendi date,
 ut Ecclesia Orientalis cum Occidentali
 in celebrandis divinis laudibus concor-
 det.* Hæc Epistola vigesima quinta Ma-
 ji data est. In eadem causa Pontifex
 ad Doctores & Tyrones Parisienses de-
 dit literas, in quibus excitat; in Græ-
 ciam migrent, & literarum studia inve-
 hant, quod Balduinus Imperator arden-
 ter exoptaret. Tandem ad præstandum
 novello Imperio præsidium Latinis Cle-
 ricis Laicisque, tunc in Romania agen-
 tibus, præcepit, ut saltem anno ibi ma-
 nerent, nisi res Terræ sanctæ aliud po-
 stularent.

§. XIV.

*Guido Pareus Archiepiscopus
 Remensis.*

*Sup. Lib.
 LXXV.
 §. 42.*

Archiepiscopus Remensis, cui Papa tunc
 scripsit, erat Guido Pareus, ante ip-
 sius in Germania Legatus, quem anno
 supe-

superiore in amplissimam Sedem, postquam ea duobus annis vacasset, exerat. Postquam enim Innocentius utramque electionem Theobaldi Archidiaconi Perchiæ, & Balduini Præpositi ad examen vocasset, utramque nullam declaravit. Ne vero Canonici maximo Ecclesiæ Remensis damno iterum jure suo abuterentur, Archiepiscopum eis dedit Cardinalem Guidonem, Episcopum Prænestinum, gente Francum, olim Abbatem Cisterciensem, si modo consentiret; nam eum Papa ad recipiendam Dignitatem cogere volebat. Ceterum Innocentius mandatarios, qui jussa exquerentur, constituit Archiepiscopum Senonensem, atque Abbates Clara-valensem & S. Victoris Parisiis, quod cognoscimus ex Bulla Romæ die sexta Julii anno ejus Pontificatus septimo Verbi incarnati millesimo ducentesimo quarto data. Guido, munere quod offerebatur recepto, possessionem Archiepiscopatus Remensis eodem anno die octava Septembris adiit. Ac primo Pontificatus ejus mense, cum non nulli Brenniæ, ipso Guidone & Roberto, urbis hujus Comite, præsentibus, de Fide Christiana examinati, & Hæresis convicti fuissent, post paucos exinde dies extra mœnia civitatis igni traditi sunt. Ex eorum numero erat Nicolaus, pictor in
tota

Sæcul. XIII.
A.C. 1205.

Marlot. 3.
c. 18.

Sæcul. XIII. tota late Francia celeberrimus. Guido
 A. C. 1205. vero Archiepiscopus Ecclesiam Remen-
 sem ultra biennium non rexit, Ganda-
 vi, ubi Legati Sacræ Sedis Officium ob-
 ibat, die trigesima Julii anno millesimo
 ducentesimo sexto fatis functus.

§. XV.

Benedictus Legatus in Romania.

Gest. n. 100. **Q**uamquam Petrus Capuanus Legatus
 anno millesimo ducentesimo quin-
 to adhuc Constantinopoli versabatur, ni-
 hilominus Papa Benedictum Presbyte-
 rum Cardinalem titulo S. Susannæ, cum
 potestate S. Sedis Legati per totam Ro-
 maniam, illuc misit, tum quod Petrum
 Capuanum Terram sanctam repetere
 iussurus esset, tum quod crederet, ma-
 jorem novi supervenientis Legati reve-
 rentiam futuram; nec ea conjectura Pa-
 pam sefellit. Benedictum igitur Inno-
 centius Balduino Imperatori aliisque Ro-
 manix Præsulibus commendavit, datis
 litetis, in quibus dicebat; translato Im-
 perio sacerdotium transferri necessa-
 rium esse. Verum non dispicimus, quo
 fundamento nitatur hæc Regula. Nam
 dicit quidem S. Paulus; *Translato enim
 sacerdotio, necesse est, ut & Legis trans-
 latio fiat.* At Sacerdotio Novæ Legis
 & Reipublicæ nihil commune est. Tum
 subdit Papa; cum ipse proficisci non pos-
 sit,

8. ep. 56. 57.
 ap. Rain.
 1205.

Hebr. 7. 12.

fit, ad res Ecclesiæ Constantinopolitanæ componendas, quod unice cupierat, mittere se Cardinalem S. Susannæ, cui vices suas demandasset.

Sæcul. XIII.
A. C. 1205.

8. ep. 63.

Hæc Bulla vigesima die Maji anno millesimo ducentesimo quinto data.

§. XVI.

Thomas Patriarcha Latinus Constantinopolitanus.

Inter hæc ut ea, de quibus inter Francos Venetosque, antequam Constantinopolis caperetur, convenerat, exequerentur, Patriarcham eligere statuerunt, & quia Imperator de gente Francorum erat, Venetorum honori datum, ut Patriarcham popularem suum haberent. Ergo Clerici Latini S. Sophiæ, omnes Veneti, congregati Patriarcham Constantinopolitanum eligunt Thomam Morosinum, Ecclesiæ Romanæ Subdiaconum, absentem, tumque nuncios mittunt, qui Capituli Cathedralis nomine Confirmationem a Pontifice peterent. Dux etiam Venetorum Legatos, idem postulatos, misit, ac Balduinus Imperator & Bonifacius Marchio sub idem tempus, adornata Romam Legatione, fœdera quæ Francis & Venetis placuerant, rata haberi rogarunt. De Electione Patriarchæ respondit Papa in hunc modum:

Gest. Innoc. n. 96.

Sup. n. 5.

Si

Sæcul. XIII. Si Personam electi spectemus, satis ipsius, diu olim apud nos commorantis, merita nobis, Fratribusque nostris Cardinalibus, explorata sunt. Scimus, virum esse nobili genere ortum, optimis moribus, prudentem, cautum, & literatum. Sed electione ad examen vocata, haud fuisse Canonicam judicavimus. Quia, Laicis circa negotia Ecclesiastica decernendi nullam potestatem habentibus, Patriarcha Constantinopolitanus nullius Principis sæcularis auctoritate eligi debuit. Præterea Clericis Venetis, qui se Canonicos S. Sophiæ dicunt, nullum jus eligendi Episcopum fuit, cum in illa Ecclesia nec a nobis, nec a Legatis, vel Mandatariis nostris instituti sint. Quare hanc electionem in nostro Consistorio nullam declaravimus. Sed hominum culpa Ecclesiis nocere non potest, & innocens est Thomas Subdiaconus, qui absens & inscius electus est. Tum etiam gratum facere cupimus roganti Imperatori, qui id non utile modo sed necessarium affirmat. Venetis quoque veniam libenter concedimus, quo arctius in expeditione Sacra Ecclesiæ Romanæ devinciantur. Tandem Ecclesiæ Constantinopolitanæ, cujus cura specialius ad nos pertinet, consulere volumus; quibus omnibus mature pensatis, potestatis nostræ plenitudine usi, Thomam Subdiaconum

num ex gremio Ecclesie Romane Patriarcham Constantinopolitanum futurum elegimus & confirmavimus.

De foederibus, inter Francos & Venetos initis, respondit Papa, se ratam habere non posse illam conditionem appositam, qua petebant, ut pacta violantes excommunicaret, *Quippe in illis pactis*, inquit, *condicunt, bona Ecclesiarum immobilia inter Venetos & Francos esse dividenda, parte Clericis relicta, unde honeste sustentari possint. Postquam vero thesauros Ecclesiarum jam ante diripuerunt, multo gravius peccarent in Deum, si eas etiam fundorum suorum parte privarent, nec Sacram Sedem decet scelere auctoritatem suam commodare. Cumque haec foedera in gratiam & honorem Romane Ecclesie composuerint, ut ad singula ferme capita affirmant, non possumus talia confirmare, quae Ecclesia gloriam laedunt. Quia etiam utrinque sex Mandatariis potestatem fecerunt pactis istis vel aliquid, ut visum fuerit, addendi vel detrahendi, Judicium nostrum Laicorum arbitrio committeremus, si excommunicationis sententiam contra homines, qui conditiones, nobis ignotas, & forte contra Canones peccantes, non servarent, pronuntiavimus. Tandem cum Patriarcha neo-electus propediem Constantinopolim per-*

Sæcul. XIII.

A.C. 1205.

Gest. n. 97.

7. ep. 208.

ap. Rain.

1205. n. 9.

Sæcul XIII. *perventurus sit, Laici ante ejus adven-*
 A. C. 1205. *tum de Bonis Ecclesiæ ejus non decernant;*
nostrum vero confirmare non est, quæ ju-
ri ejus nocent.

Gest. 98.

Innocentius Papa Thomam Morosianum Sabbato quatuor temporum in Quadragesima, nempe hoc anno millesimo ducentesimo quinto die quinta Mensis Martii Diaconum creavit, Sabbato, media Quadragesima, Presbyterum ordinavit, & Dominica sequente in Basilica S. Petri consecravit Episcopum. Tum etiam Pallium dedit, recepto ab eo fidelitatis & obedientiæ Sacramento. Tandemque Bullam tradidit die trigesima

8. ep. 19 ap. *Martii datam, in qua dicit: Prærogati-*
 Rain. 1205. *va dilectionis & Gratiæ, quam Sedes A-*
 n. 16. *postolica Ecclesiæ Byzantinæ exhibuit,*

Ecclesia Con-
stantinopo-
litana.

plenitudinem potestatis a Deo acceptam
evidenter testatam facit, cum eadem
Romana Sedes Byzantinæ locum inter
Ecclesias Patriarchales dedit, atque quasi
de pulvere suscitatum usque adeo subli-
mavit, ut eam Ecclesiis Alexandrinæ,
Antiochenæ, & Hierosolymitanæ præpo-
sitam, soli Romanæ secundam, ac cete-
ris omnibus superiorem, constituerit.

Obstupescendum sane, Innocentium III. Papam hæc dicere potuisse, cum, si ad originem Dignitatis Sedis Constantinopolitanæ redeamus, nullus alius occurrat titulus, quam Canon ter-
 tius

tius Concilii, in ea urbe anno trecente-
 simo octogesimo primo celebrati, in quo
 statuitur, ut Episcopus Constantinopo-
 litanus prærogativa honoris gauderet,
 soli Episcopo Romano secundus, eo quod
 Constantinopolis nova Roma haberetur.
 In illo autem Concilio nemo vel Ponti-
 ficis Romani vel Episcoporum Occiden-
 tis nomine præsens conspiciebatur,
 quamvis postea ut œcumenicum rece-
 ptum sit.

Privilegium memoratum Sedis Con-
 stantinopolitanæ post annos exinde se-
 ptuaginta per Canonem vigesimum o-
 ctavum Concilii Calcedonenſis confir-
 matum est; at, quod omnino notandum,
 Legatis S. Leonis Papæ, secundum distri-
 ctum mandatum ab ipso acceptum, di-
 ferte reclamantibus. Qua de re etiam
 ipse S. Leo in suis Epistolis vehementer
 conquestus est. Nicolaus Papa I. post
 annos quadringentos inter Patriarchas
 Alexandrinum secundo loco ponit, &
 legitimis Patriarchis Constantinopoli-
 tanum non accenset, dicitque, eum hoc
 privilegium magis favore Principum,
 quam suffragante æquitate fuisse conse-
 cutum. Admiratio, inquam, merito
 subit, Innocentium III. omnia hæc facta
 ignorasse, & imprimis S. Leonis Episto-
 las non legisse. Constat enim, non so-
 lum Ecclesiam Romanam quaecunque
Hist. Eccles. Tom. XIX. E hoc

Sæcul. XIII.

A.C. 1205.

Sup. Lib.

XVIII. §. 9.

Sup. Lib.

XXVIII.

§. 30.

ibid. n. 33.

Leo ep. 78.

79. & 80.

Sup. Lib. L.

§. 51.

Nic. ad con.

Bulg. c. 62.

Sæcul. XIII. hoc Sedis Constantinopolitanæ privile-
 A.C. 1205. gium nunquam confirmasse, sed etiam
 omnibus viribus obstitisse.

Innocentius Papa non nulla privile-
 gia Thomæ Patriarchæ concessit, ac præ-
 ter alia; ut Crucem, Archiepiscopalis
 Dignitatis insigne, sibi ubique locorum,
 Roma excepta, præferri juberet. Cle-
 ricorum percussores absolveret. Reges
 in Imperii Constantinopolitani finibus
 ungeret. Fundos domus Episcopalis
 suæ, si opus esset, alienare posset. Di-
 cit deinde, ex eo, quod Thomas a solo
 Papa nominatus fuerit, nullum jus per-
 petuum nasci, sed ipso defuncto Patriar-
 cham Constantinopolitanum libere eli-
 gendum esse, qui statim ad Pallium pe-
 tendum Romam mittat.

Catal. jus Patriarcha Constantinopolitanus Græ-
Græc. p. 303 cus in illa rerum mutatione erat Joan-
Georg. nes Camaterus, qui cum Latini urbem
Acropol. c. 6. ceperunt, hanc Sedem annos quinque
Et ibi All. menses octo & dies septem tenuerat;
 tunc vero Dimotucum seu Didymoti-
 cam in Thracia sese recepit, Græcis hanc
 Sedem anno uno & decem mensibus pro
 vacante habentibus.

§. XVII.

Rerum facies in Terra sancta.

Sup. n. 38. **A**lbertus Patriarcha Latinus Hieroso-
 lymitanus omnia ad iter in Terram
 sanctam

sanctam suscipiendum præparabat, cui Sæcul. XIII.
 favens Papa hoc anno complures Epi- A.C. 1205.
 stolas scripsit. Primo enim Albertum
 omnibus Præsulibus omnibusque Fide-
 libus illius Provinciæ sive indigenis sive
 peregrinis commendat, ac venientem Pa-
 storem suum honorifice & submisse ex-
 cipere jubet. Eidem potestatem tri- 8. ep. 100. ap.
 buit Pallium in quacunque provincia ge- Rain. 1205.
 standi, ac etiam omnes, qui se viæ so- n. 27.
 cios ipsi juncturi essent, omnesque Ter-
 ræ sanctæ incolas a vinculo excommu-
 nicationis absolvendi. Clericis iter in ep. 167. 168.
 Palæstinam facturis Papa redditus Bene-
 ficiorum suorum ad triennium conservat.
 Tandemque Alberto pecuniam ad leva- ep. 101. 102.
 men sacrorum in Palæstina militum de-
 stinatum transmittit.

Ad Antistites Franciæ vero scribens ep. 124.
 Innocentius Papa ait: *Vix inopinata*
urbis Constantinopolitanæ expugnatio
ad plurimorum aures pervenit, cum
tam peregrini in provincia Hierosoly-
mitana quam incolæ ad partes Constan-
tinopolitanas subito transferunt; unde
Palæstina tantum non penitus viris o-
pibusque destituta est. Accedunt peri-
cula majora; Patriarcha Hierosolymi-
tano vita functo, nostri Legati reces-
serunt. Rex quoque Regisque filius diem
extremum clausurunt; unde nemo super-
est, qui Ecclesiæ & Reipublicæ præsit &
prosit.

Sæcul. XIII. *profit. Dolorem timoremque auget,*
 A. C. 1205. *quod Comes Tripolitanus & Rex Arme-*
niae de Principatu Antiocheno armis
contendant, eorumque bellum gregem
Christianorum exiguum in partes divi-
dat. Nam Templarii & populus Antio-
chenus Comiti favent, dum Patriarcha
Antiochenus & Hospitalarii Regis par-
tes tuentur. Filius Saladini, qui est
Soldanus Aleppensis defendit Comitem
Tripolitanum, quem Denepbinus oppu-
gnat. Sefidinus, Dominus Damasci &
Ægypti, cunctique Saraceni nuncium de
capta Constantinopoli tanta indignatio-
ne exceperunt, ut, Hierosolymam amis-
sam, audire maluissent. Quare Sefidi-
nus, induciis cum omnibus hostibus suis
iritis, ut universas Infidelium vires
contra Christianos conjungat, in omnem
partem itinera suscipit.

In alia regione Rex Bulgarorum fe-
deratique adversus Latinos Cumani, Tur-
cæ, & Græci prælio vicerunt, præcipuis
Ducibus in acie cæsis. Unde cum non
modicum agmen sagittariorum ad sua
redire cogitaret, Legatus noster Petrus
Capuanus, ut eos retineret, Imperio
Constantinopolitano futuros præsidio, eos-
dem, quod maxime dolemus, a voto pro-
fectionis in Palæstinam absolvit, ple-
nam illis peccatorum remissionem indul-
gens, qui ibi per annum morarentur.

Cum

Cum igitur nulla omnino auxilia modo ad Terram sanctam transitura speremus, Sæcul. XIII. A. C. 1205. vebementer metuinus, ne Saraceni collectis viribus pauca, quæ adhuc Christiani tenent, occupent, sicque his transfretandi tollatur occasio, & facilius Græci imperium Constantinopolitanum sibi iterum vindicent, quod tam Saraceni quam Græci unice exoptant. In his vero angustiis potissimum a Rege Franciæ expectatur subsidium, quem ideo Dominus inter Christianorum Principes universos magnifice exaltavit.

Ut facta in hac Epistola commemorata intelligantur, primo Lectorem scire oportet, Regem Hierosolymæ Aimericum Lusignanum Prolemaide hoc anno millesimo ducentesimo quinto ex vita decessisse. Erat is jure proprio Rex Cypri, & Rex Hierosolymæ jure uxoris Isabellæ, cujus thalamum maritus numero quartus consecutus fuerat. Sultani Alepensis nomen erat *Melic el Da-* Saun. p. 205
ber, Saladini filii tertio geniti. Sefidinus autem seu Safadinus, Damasci & Bibl. Orient. p. 745.
Ægypti Dominus, eodem parente, quo Saun. p. 202
Saladinus *Melic-Adel* genitus erat.

§. XVIII.

Balduinus Imperator a Bulgaris captus.

Ut vero ad Victoriam Bulgarorum de Latinis reportatam redeamus; cum

Sæcul. XIII. Græci facile se viribus inferiores intel-
 ligerent, ad Joannicum Regem Bulga-
 A.C. 1205
 Villehard.
 #. 177. #. 184.
 rorum, hætenus hostem ipforum infen-
 sissimum, confugerunt, ac pactis secre-
 to cum ipso initis promiserunt, se eum
 Imperatorem veneraturos, si a jugo Fran-
 corum eriperet. Tunc ergo Græci ubi-
 que seditionem movent, ac præter al-
 lias urbes Hadrianopolim in potestatem
 redigunt. Ad eam obsidendam advo-
 lans Balduinus paucas copias admovet.
 Adest Joannicus obsessos liberaturus.
 Ferociter dimicatur, atque in acie Ludov-
 vicus Blesensis cæditur, cum pluribus
 Optimatibus, Balduinus autem Impera-
 tor capitur. Hanc cladem Christiani
 Feria V. Paschæ die decima quarta Apri-
 lis anno millesimo ducentesimo quinto
 acceperunt. Interim Henricus Baldui-
 ni Imperatoris frater ex Natolia adpro-
 perabat, ut urbem Hadrianopolim La-
 tinis servaret. Sed clypeum post vul-
 nera attulit, electusque est *Bailius*, id
 est Imperii Rector, quoad Balduinus e
 vinculis rediret. Is Baronibus consi-
 #. 202.
 #. 204.
 lium suggerentibus ad Papam, in Fran-
 ciam, in Flandriam aliasque provincias
 nuncios misit, auxilia flagitantes, cujus
 Legationis Princeps Nevero Episcopus
 Sueffionensis fuit. Henricus Princeps
 in Epistola ad Papam data totam hujus
 cladis historiam refert, & subjungit, a
 Fran-

Gest. Innoc.
 #. 105.

Francis literas fuisse interceptas, ex quibus Joannicii cum Turcis aliisque Christiani nominis hostibus fœdera deprehenderentur. Tum Papam memorem esse rogat, Terram sanctam recuperari non posse, si Romania amitteretur. Et vehementer urget Pontificem; Francis, devotissimis Ecclesiæ Romanæ Vasallis, Romania victoribus, suppetias præstaret.

§. XIX.

Regis Armeniæ & Comis Tripolitani rixæ.

Regis Armeniæ Comitisque Tripolitani jurgia altius nobis repetenda sunt. Cum Raimundus Boemundi III. Principis Antiocheni filius primogenitus ex conjuge sua Alisia seu Elida, Rupini de Monte, Optimatis Armeni, filia, filium suscepisset, ab avo materno Rupinum dictum, & a Conrado, Archiepiscopo Moguntino, cum is anno millesimo centesimo nonagesimo septimo in Oriente sacra Germanorum militiæ imperaret, baptizatum, morti proximus Principem Antiochenum patrem suum rogavit, ut Rupinum puerum filium suum Principatus hæredem aliquando scriberet. Raimundo inter has preces extincto, Boemundus Rupinum nepotem suum, ab omnibus Baronibus tanquam hæredem Principemque futurum recipi, eique Sacramentum fidelitatis dici jussit. At Bœ-

Sæcul. XIII.
A.C. 1205.

ap. Innoc.
lib. 2. ep. 252.

Lignage
d'outre mer.
p. 426. 427.
&c.

Sup. Lib.
LXXIV.
p. 61.

Sæc. IXIII. mundus, Principis Antiocheni filius se-
A.C. 1205. cundo genitus, & Comes Tripolitanus,
 successorem fratris sui, excluso Rupino
 ex fratre nepote, se gessit, & Magistris
 Templi, Hospitiique in armorum socie-
 tatem pertractis, copias ad urbem An-
 tiochiam admovit, Livonem seu Leo-
 nem, Regem Armeniæ, Rupini de Mon-
 te fratrem, Rupini pueri Proavunculum,
 aggressurus. Leo, mortuo fratre, anno
 millesimo centesimo nonagesimo quarto
 Regem se coronari jusserat. Ceterum
 contra Comitem Tripolitanum tam stre-
 nue se defendit, ut ille, ad dolos con-
 versus, civium Antiochenorum fidem
 sollicitaverit. Tum, iisdem sibi conci-
 liatis, Principem, patrem suum, ex ur-
 be expulit, quod speraret, ita se facilius
 Regem Armeniæ, Rupini junioris De-
 fensorem, superaturum. Tunc vero Leo
 ad Papam appellavit, contra populi An-
 tiocheni perfidiam, ac, pace cum Tem-
 plariis Hospitalariisque composita, Prin-
 cipem Boemundum seniore in urbem
 reduxit.

Sup. Lib.
LXIX.
 §. 10.

Ergo Principatum Antiochenum ne-
 poti suo asserendi desiderium Regem Ar-
 meniæ permovit, ut ad Papæ præsidium
 confugeret.

Sup. lib.
LXXII.
 §. 20.

Anno millesimo centesimo quadrage-
 simo quinto memoravimus, ad Eugenium
 Papam III. Legatos, a Catholico Arme-
 niæ

niæ missos, humillime se subjecisse, & Sæcul. XIII.
 de Quæstionibus, in quibus a Græcorum A. C. 1205.
 opinione dissentiebant Sacram Sedem
 consuluisse, omnia ejusdem Judicio com-
 mittentes. Sed elapsis exinde annis vi-
 ginti quinque, nempe anno salutis mil-
 lesimo centesimo septuagesimo, Norse-
 sifius *Catholicus*, Colloquiis cum Theo-
 riano habitis, Græcis & Patriarchæ
 Constantinopolitano se junxit, nulla de
 Papa facta mentione, quo tempore Græ-
 corum cum Romanis Communio va-
 cillabat. Nihilominus ubi Innocentius III.
 Sacra Sede conscensa Regimen Aposto-
 licum auspicatus est, Leo Rex ad eum
 Epistolam, Tarsi vigesima tertia Maji
 anno millesimo centesimo nonagesimo
 nono datam, direxit, in hunc ferme mo-
 dum scriptam: *Ut salutaribus monitis*
Archiepiscopi Moguntini obsequamur,
amplissimum Regnum nostrum, omnesque
Armenos, procul in variis regionibus
degentes, Ecclesiæ Romanæ unire cupi-
mus. Ceterum ex ore bujus Præsulis, Regis Arme-
a nobis rogati, audies, quot ærumnæ, niæ Epistola.
quantæ calamitates Regnum Syriæ, no-
strumque vexent, quibus sine dubio op-
primemur, si tuo destituamur auxilio.
 Stilus est dies apposita in primæva scri- 2. ep. ep. 217.
 ptione hujus Epistolæ probant, a quo-
 dam Latino fuisse concinnatam. At li-
 tera Gregorii Catholici adjunctæ ex lin-
 gua

Sæcul. XIII.
A. C. 1205.

gua Armenorum translatae erant, in quibus post prolixas verborum blanditias dicebat: *Notum vobis facimus, Archiepiscopum Moguntinum in nomine Dei Omnipotentis, Ecclesiae Romanae, & Augusti Romanorum Imperatoris, ad nos detulisse coronam, quam Leoni Regi nostro imposuit, diu amissam, quod animos nostros a vestra amicitia alienos effecerat. Archiepiscopus praeterea vestram nobis Doctrinam exposuit, quam sicut etiam Ecclesiae Romanae, omnium Ecclesiarum Matris, Communionem amplectimur. In societate ejus olim fuimus, hanc modo desideramus; tuisque mandatis, Sancte Pater! tam ego, quam omnes Archiepiscopi, Episcopi, Clericique nostrae Ecclesiae, quorum ingens est numerus, obedientes & subiecti erimus. Tum, auxilia contra Infideles rogans, Epistolam clausit.*

Conradus Cardinalis, ex Palaestina redux, has Epistolas Innocentio Papae reddidit, quibus ipse respondit aliis Epistolis, mense Novembri anno millesimo centesimo nonagesimo nono datis. Prima ad Gregorium Catholicum, altera ad Regem Leonem dirigitur, & utriusque felicem reditum ad obedientiam & obsequium Sedis Apostolicae Papa gratulatur. Haud diu post Rex Armeniae Equitem Francum, Vasallum suum, Robertum

Gest. Innoc.
n. 109.

2. ep. 218.

ep. 220.

Gest. n. 3. ap. tur.
Inn. lib. 2. ep.
252.

bertum Margatum ad Papam misit, cum Sæcul. XIII.
 Epistola, in qua fuse explicat litem suam A. C. 1205.
 cum Comite Tripolitano, necdum ex-
 tinctam, rogatque suppliciter; suscipere-
 ret Papa Rupini pueri, pronepotis sui,
 præsidium, & in Terram sanctam subsi-
 diarios milites mitteret. Dato Respon-
 so, laudat Papa Regem, quod non solum
 in negotiis spiritualibus, sed etiam in
 sæcularibus ad Ecclesiam Romanam con-
 vertatur. Sed subjungit, se, causa non
 plene cognita, & Partibus absentibus, 2. ep. 253.
 de hac lite judicare non posse; quare
 hanc rem Legatis suis, sine mora in Ter-
 ram sanctam trajecturis, pertractandam
 committit, Regemque hortatur, ut in-
 terim pacem cum omnibus Christianis
 fervet.

Hæc Epistola die decima septima De-
 cembri anno millesimo centesimo no-
 nagesimo nono data est. Unacum Epi-
 stola misit Pontifex, ut precibus Regis
 obsequeretur, S. Petri vexillum, quod
 militibus contra Infideles dimicantibus
 præferri juberet.

Rex Armeniæ, accepto Pontificis Re- G. n. 113.
 sponso, Equitem Germanum, Garne- 5. ep. 42.
 rium nomine, ad eum misit cum Episto-
 la; in qua conqueritur, Comitem Tri-
 politanum, & cives Antiochenos, Nun-
 ciis ad *Roconoden*, suum & omnium
 Christianorum hostem, missis, conjurasse,
 quod

Sæcul. XIII. quod acquiescere nollent, usque dum se
 A. C. 1205. de throno Regio excussissent. Hic ser-
 mo est de Solimanno, cognomento *Ruc-*
nedin, quinto Iconii Soldano de Turca-
 rum Seljucidarum stirpe. Papam dein-
 de Rex hortatur; milites in Terram san-
 ctam mitteret, favente occasione usu-
 ros, nempe Infidelium discordia & bel-
 lo inter Saladini filios ac *Melic adel* ejus
 fratrem fervente. Rogat, ut cum suis
 Legatis Archiepiscopum Moguntinum
 illuc mittat. Queritur de perfidia Tem-
 plariorum, qui sibi contra Infideles mili-
 tanti opem denegassent. Tandem ro-
 gat Papam, ut sibi concedat patentes li-
 teras, quibus Pontifex prohiberet, ne
 ulla Ecclesia Latina, excepta Romana,
 ullam Excommunicationis sententiam
 vel contra se vel contra subditos suos,
 etiam Latinos, ferre posset. Hæc Epi-
 stola Sismi, Metropoli modici hujus Re-
 gni Armenorum, prope Masissam in Ci-
 licia, quæ hodie Caramania dicitur, da-
 ta est. Regis literis junctæ erant lite-
 ræ Gregorii Catholici, & Archiepiscopi
 Sisiensis Regis Cancellarii, obsequii &
 assentationis plenæ, ac eo ipso parum
 sinceræ. Quippe Armeni non nisi tem-
 poralis commodi cupiditate impulsæ ad
 Papam convertebantur, atque cessante,
 quod aversabantur, malo, Sacræ Sedis
 reverentia exolebat. Archiepiscopus
 in

Bibl. orient.
 p. 314.

5. ep. 44. 46.

Sæcul XIII.
A. C. 1205.

in sua Epistola Papam rogat, ut sibi annulum, mitram, & Pallium mittat, & Indulgentiam, alias Crucigeris tribui solitam, sub Leonis Regis signis contra Saracenos pugnaturis concedat. Papa hisce tribus Epistolis prima die Junii anno millesimo ducentesimo secundo respondit. Regi concessit, ne vel ipse vel quisquam subditorum ipsius, Sacræ Sedi subjectorum, Excommunicationis fulmine feriri, aut Interdicto constringi, nisi a Papa vel ejus Legato posset; Archiepiscopo autem ornamenta sacerdotalia, quæ petebat, per Cardinales in Terram sanctam proficiscentes, scilicet Sofredum & Petrum Capuanum, misit.

§. XX.

Armeni Papæ se submitunt.

Petrum Capuanum in Armeniam pervenientem *Catholicus* & quidam ipsius Suffraganei, tum etiam Rex cum proceribus suis honorifice exceperunt. Proximis diebus deliberatum, qua ratione Ecclesia Armenorum ad concordiam cum Ecclesia Romana reduceretur; cui operi Rex longo tempore incubuit, & tandem multo labore perfecit. *Catholicus*, obsequio & obedientia in manibus Legati secundum formulam in Bulla præscriptam publice promissa, Pallium accepit, addita conditione, quod singulis

Gest. n. 116.
Innoc. lib. 7.
ep. 119 ap.
Rain. n. 30.

Sæcul. XIII. A.C. 1205. *Gest. n. 117.* lis quinquenniis Sacram Sedem per Nuncios suos adire vellet, & Concilii ultra mare celebrandis vel per se ipsum vel per Legatos suos interesse; quemadmodum & ipsi fides data esset, nullum Concilium in Occidente esse celebrandum, ad quod non vocaretur. Consuetudines & ritus Ecclesiæ Romanæ maximam partem recepit, reliqua autem distulit, ne, Suffraganeis suis remotarum Regionum absentibus, scandalum exciteret (*).

De

(*). Wenn auch alles wahr ist, was Fleury saget, daß diese Armenianer, nur wenn ein zeitlicher Eigennuz solches erfoderte, sich um die Gemeinschaft mit der römischen Kirche bekümmert haben, so wird doch nichts anders daraus erwiesen, als eine grosse Leichtfertigkeit der Orientalischen Völker in der Religion. Es erhellet aber, daß alle Orientalische Gemeinden sich öfter dem Römischen Stuhle unterworfen, und wie wir solches in diesem Abschnitte lesen, durch Erbittung des Erzbischöflichen Pallii, als eines Zeichens der geistlichen Vollmacht, durch Beschickung der Concilien, so im Occident gehalten wurden, und durch viele andere Merckmaale der Abhängigkeit die Gemeinschaft mit der Römischen Kirche gesucht, und folglich ein öffentliches Bekenntnis vor der ganzen Welt abgelegt haben, daß diese Kirche zu allen Zeiten die sichtbare Nichtschmeichelei in der Lehre, und in den geistlichen Rechten das

rechte

De pace deinde inter Rupinum ju-
 niorem & Comitem Tripolitanum agi-
 ceptum. Primoque exhibita sunt man-
 data Pontificis ad duos Cardinales dire-
 cta, quæ tunc solum Cardinalem Petrum
 Capuanum tangebant, Soffredo Acriæ
 negotiis sacra militiæ vacante. Jussit
 Petrus partes litigantes Antiochiam ve-
 nire, & Leo quidem Rex ter repetito
 mandato ter paruit; sed Comes Tripo-
 litanus nunquam adfuit. Quare Rex,
 persuasum sibi habens, Legatum cum
 Comite colludere, rejecto eo Judice, ad
 Papam appellavit, seque & nepotem
 suum Romani Pontificis tutelæ commi-
 sit. Hæc legimus in quadam ipsius Epi-
 stola ad Papam data, in qua etiam de
 Templariis queritur, dicitque, eos cum
 Comite Tripolitano, quin etiam cum
 Soldano Alepensi, & quidem Petro Le-
 gato conscio, fœdus iniisse. *Legatus,*
inquit, Concilium, Catholico, Patre no-
stro, & Patriarcha Antiocheno absenti-
bus, celebravit, & insuperbabita Appel-
latione

rechtmäßige Haupt aller, so wohl der gehorsamen
 als ungehorsamen christlichen Gemeinden, gewe-
 sen sey. Woraus wiederum folget, daß man sich
 von diesem allein sichtbaren und erweislichen Ban-
 de der christlichen Einigkeit nicht absondern kön-
 ne, ohne den Leib Jesu Christi in sittlichen Ver-
 stände in viele Stücke zu zerreißen.

Sæcul. XIII.
A.C. 1205.

latione nostra, qua bis ad Sacram Sedem confugimus, promulgata sententia, terras nostras Interdicto subjecit. Ergo Catholicus, convocatis Suffraganeorum suorum præcipuis, cum pensassent, consentiente Legato antea statutum fuisse, ne ullum, Catholico absente, celebraretur Concilium, declararunt, Interdictum servandum non esse. Hac recognita Cardinalis Soffredus indoluit, cumque Petrus Capuanus se ad eum contulisset, irritatos animos lenitate mitigare ceperunt. Itaque, acceptis Legatorum, Regis Hierosolymæ & Cypri, omniumque sacræ militiæ Principum mandatis, Constantinum Carmadesenum, propinquum nostrum, mense Septembri Acriam misimus, de pace nos inter ac civis Antiochenos Templariosque sancienda transacturum; atque Cardinalis Soffredi sapientia effectum, ut ea nobis saltem & Templariis redierit. Hinc supplices tibi accidimus; ne amplius Petro Cardinali causam nepotis nostri committas, sed omnem ei potestatem in ditiones nostras adimas, jubeasque, Templarios juri nepotis nostri in Antiochiam urbem non nocere, quemadmodum Hospitalarii alique Viri Religiosi non obfistunt, ac tandem negotii nostri curam Judicibus, in quos nulla partium studii suspicio cadere possit, demandes. In
alia

alia Epistola ad Papam Rex Leo, easdem querelas adversus Petrum Capuanum movens, rogat, ut sibi in hac causa Patriarcham Antiochenum, Cardinalem Soffredum, Regem Hierosolymæ, & Hospitaliariorum Magistrum, viros, qui Regionis illius mores non ignorarent, Judices daret.

Sæcul. XIII.

A. C. 1205.

ap. Rain.
1205. n. 33.

Duo Cardinales Soffredus & Petrus Papæ scripserunt, data communi quidem Epistola, in qua tamen quilibet eorum, quæ ipse egit, separatim rationem reddit; & facile dispicimus, Soffredum Regi Armeniæ magis amicum esse quam Petrum.

Gest. n. 118.

Tandem, re infecta, Constantinopolim, a Balduino Imperatore vocati, anno millesimo ducentesimo quarto, profecti sunt; Papa vero nova mandata Abbati de Luce, Abbati Thaboritæ, duobusque Optimatibus Laicis dedit, qui Regis Armeniæ & Comitis Tripolitani causam discuterent. Hos Papa jubet, primo partes ad amicam transactionem exhortari, vel ad deligendos sibi Arbitros. Si id efficere non possent, causam cum adjunctis & actis sibi mitterent, partibusque præciperent; intra præstitutum tempus ad Curiam Romanam venirent, & interim inducias servarent. Pars vero refractaria pœnis omnibus tum spiritualibus tum temporalibus, ad-

Gest. n. 118.

Inn. lib. 8. ep.
ap. Rainald.
1205. n. 35.

Hist. Eccles. Tom. XIX.

F hibi-

Sæcul. XIII. *adhibito Regis Hierosolymæ & Hospitaliariorum auxilio, ad obediendum compelleretur.*
 A. C. 1205.

§. XXI.

Adolphus Archiepiscopus Coloniensis depositus.

Ann. Godesf. 1204. In Germania ad Philippum Sueviæ inclinabat victoria; jamque sub finem anni superioris in partes suas pertraxerat *Arnob. Lub. 7. c. 1.* Adolphum Archiepiscopum Coloniensem, qui Ottonem Saxoniam cornayerat, nam is atque Dux Brabantiam ad Philippum, post Festum S. Martini anno millesimo ducentesimo quarto, profecti, ambo fidem Imperatori suo jurejurando obstrinxerunt. Eodem anno cum Philippus omnibus Principibus tunc presentibus Comitibus solemnibus in Festo Epiphaniæ Aquisgrani celebranda indixisset, adfuit præfixa die & Adolphus Coloniensis, multis Clericis famulisque Archiepiscopum comitantibus. Tunc vero Philippus, ut palam profiteretur, per se quidem liberrimam eligendi facultatem Principibus Imperii esse, coronam deposuit. At illi secundo eundem Regem Romanorum eligunt; quem deinde Archiepiscopus Coloniensis cum Regina Maria conjuge sua inauguravit.

Con-

Consumti jam erant menses tres, ex Sæcul. XIII.
 quo Pontifex mutatum Archiepiscopi A. C. 1205.
 animum inaudierat; quem postquam sæ-
 pius & frustra officii sui commonuisset, de negot.
 data ad Sigefridum Archiepiscopum Mo- Imp. ep. 113.
 guntinum, Joannem Episcopum Came-
 racensem & Brunonem Præpositum Bo-
 nensem Epistola, jussit eos Coloniam ire,
 Clericorum præcipuos convocare, ipsis-
 que præsentibus Adolpho Archiepiscopo
 præcipere, ut fidem jurejurando datam
 Regi Ottoni servaret. Tum addidit;
 Clericos populumque Coloniensem ad
 fidem Ottoni præstandam hortarentur.
 Hæc Epistola vigesima nona Octobris
 anno millesimo ducentesimo quarto da-
 ta. Ut his mandatis morem gererent
 Archiepiscopus Moguntinus & Episcopus
 Cameracensis, cum haud procul a Co-
 lonia abessent, dum Adolphus Archiepi-
 scopus Philippum Regem ungebat, ex-
 communicationis pœnam comminati
 sunt, res novas molienti. Cum hæc a-
 gerentur, Rex Otto Coloniæ morbo de-
 tinebatur.

Godef.

Ubi vero ad Papam delatum, quod
 Adolphus Philippum coronasset, literas
 ad Archiepiscopum Moguntinum &
 Scholasticum S. Gereonis Coloniæ de-
 dit, in quibus summatim dicit: Post- de negot. 116
 quam Adolphus Archiepiscopus Regem Arnold. 7.
 Ottonem coronasset, fide ei edito jureju- c. 3.
 rando

F 2

rando

Sæcul. XIII.
A. C. 1205.

Innocentii
Papæ Epi-
stola.

rando promissa, vehementer nos rogavit, ut, quod egisset, nostra auctoritate firmavimus. Quod ubi a nobis obtinuit, titubare cepit, & pretextum querere, quo suum ipse opus destrueret. Non tamen animum suum ita dissimulare potuit, ut nobis perfidia non suboleret. Itaque de periculo moniti alterum ab eo iuramentum exegimus, quo promisit, nunquam fore, ut causam Regis Ottonis destitueret. Nos vero nihil omisimus, quo hanc mentem conservavimus. Sed ecce tibi, his omnibus non obstantibus, accepta pecunia, ut fertur, corruptus prodidit Dominum suum & palam Philippum Ducem Sueviæ secutus, eundem nuper solemniter Aquisgrani coronavit, illa ipsa urbe, ubi ante coronam Ottonis Regis capiti imposuerat, immemor, Philippum hunc excommunicationis sententia fuisse percussum, quam in eum Guido, nunc Archiepiscopus Remensis, tunc autem Episcopus Prænestinus, & Legatus noster, in Ecclesia S. Petri Coloniae intorserunt, præsertim ingenti populi multitudine, ipsoque Adolpho stolam e collo gestante, cereum accensum manu tenente, ac contra eos omnes, qui relicto Ottone ad partes Philippi transirent, anathema pronunciantes. Ne igitur populus Coloniensis, qui admodum Ottoni fidem servat, seducatur, vobis præcipimus;
Archiepiscopus

Archiepiscopum, pulsatis campanis & Sæcul. XIII.
 accensis facibus, singulis diebus Domini- A.C. 1205.
 cis & Festis excommunicatum denuncia-
 te. Præterea in omnibus Ecclesiis Co-
 loniæ & propinquis Diœcesibus promul-
 gari curate, omnes Suffraganeos & Va-
 sallos Ecclesiæ Coloniensis a fide Adolpbo
 data esse liberatos. Ne etiam pessimi
 exempli facinus inultum auferat, Adol-
 pbum, nisi intra mensis unius spatium
 ipse in conspectum nostrum veniat, Sa-
 cræ Sedis iudicium subiturus, districte
 præcipimus, ab Episcopatu deponite, &
 facite, ut alius Archiepiscopus ab iis,
 quibus jus est, eligatur. Si differatur
 electio & longa sit mora, interim cu-
 ram & regimen bonorum Ecclesiæ Co-
 loniensis viro prudenti & potenti com-
 mittite.

Hæc Epistola die decima tertia Mar-
 tii anno millesimo ducentesimo quinto
 data (*).

F 3

Ut

(*) Cum, anno millesimo septingentesimo
 secundo, in bello exorto de successione in Re-
 gna Hispaniarum, Serenissimi Elector Bavariz
 Maximilianus II. Augustissimi Imperatoris Ca-
 roli VII. parens, Heros inclytus, & partis de
 Turcis in Hungaria victoriis celebratissimus, at-
 que ipsius frater Josephus Clemens Elector Co-
 loniensis arma Imperatori Leopoldo & Impe-
 rio

Sæcul. XIII.
A.C. 1205.

Ut hæc mandata exequerentur, Sigefridus Archiepiscopus Moguntinus & Joannes Episcopus Cameracensis, Coloniæ delati, omnibus Clericis populoque præsentibus, in Ecclesia Metropolitana S. Petri, excommunicationis sententia in Adolphum Archiepiscopum denunciata, id ipsum in omnibus Ecclesiis Monasteriorum & Parochialibus, omnibus diebus Dominicis & Festis, vulgari jufferunt.

Godef. an.
1205.

In Festo Pentecostes, quod hoc anno millesimo ducentesimo quinto in diem vigesimam nonam Maji incidebat, cum Rex Philippus Comitibus publicis Spiræ ageret, Adolpho Archiepiscopo contra cives Colonienses querelas movente, ejusdem precibus & Principum confi-

rio intulissent, ideoque, Bavaria occupata, anno millesimo septingentesimo sexto, ab Imperatore Josepho, Leopoldi filio, Banno Imperii percussi fuissent, non legimus Clementem XI. Pontificem maximum vel excommunicationis vel depositionis pœnam Josepho Clementi comminatum fuisse, quem tamen rigorem Innocentius III. Papa in Adolphum Archiepiscopum Coloniensem sua ætate adhibuit. Unde studiosus Historiæ Ecclesiasticæ lector discrimen in Disciplina Ecclesiastica primorum, mediorum, & postremorum sæculorum facile observabit.

consilio dedit, ut contra hanc urbem ex-
 ercitus admovere statueret. Inter hæc, Sæcul. XIII.
A. C. 1205.
 præstituta Adolpho die, qua Judicio Pa-
 pæ se submittere debuisset, elapsa, Pa-
 pæ Mandatarii in majore Ecclesia Co-
 loniensi, Rege Ottone, multisque Prin-
 cipibus, Clericis, populoque præsentibus,
 in Festo S. Gervasii, die decimano-
 na Junii, eum deponunt, jubentque al-
 lium Archiepiscopum eligi. Itaque
 Bruno Præpositus Bonensis Adolpho per
 suffragia subrogatur, quod illico ma-
 gnum belli incendium in diversis Diœ-
 cesis Coloniensis locis inter sectatores
 hinc unius inde alterius Archiepiscopi
 excitavit. Bellum comitabantur latro-
 cinia & ignes, direpta Ecclesiarum bo-
 na, cives & pauperes spoliati, urbs Co-
 loniensi ab hostibus terram Rhenumque
 occupantibus obsessa. Mense Decem-
 bri Rex Philippus valido cinctus exer-
 citu ad urbis mœnia advenit, eaque per
 quinque continuos dies oppugnavit.
 Sed intelligens Coloniã modo supera-
 ri non posse, inde revocato milite No-
 vesium obsedit, quam urbem initis con-
 ditionibus receptam Adolpho tradidit.
 Hæc ex actis contra hunc Præsulem fe-
 cuta sunt. Tum Coloniæ literæ Pon-
 tificis promulgatæ, quibus Episcopi bo-
 norum Ecclesiasticorum usurpatores ex-
 communicare, eorumque ditiones In-

p. 116.

F 4 terdi-

Sæcul. XIII. terdicto subjicere jubebantur. Sed isto
A.C. 1205. rigore Laicorum animos contra Cleri-
 cos magis accendente, eorum agros de-
 populati, omnes Ecclesiasticorum redi-
 tus integro biennio occuparunt; unde
 illi thesaurum & vasa argentea Ecclesia-
 rum vendere coacti. Ceterum Papa
 §. ep. 170. Brunoni licentiam concessit, qua sua Be-
 ap. Rain. an. 1205. n. 47. neficia ad biennium fervaret, & ab alio
 Episcopo, Suffraganeis suis id recusanti-
 bus, ordinari posset.

§. XXII.

*Schisma in Electione Archiepiscopi
Cantuariensis.*

Matth. Par. In Anglia Huberto Archiepiscopo Can-
an. 1205. tuariensi, decima tertia Julii anno
 millesimo ducentesimo quinto, postquam
 hanc Sedem annos undecim & octo
 menses tenuisset, defuncto, antequam
 terræ mandaretur, quidam ex juniori-
 bus Cantuariensis Monasterii Renaldum,
 Subpriorem suum, Archiepiscopum se-
 creto eligunt, tumque media nocte *Te*
Deum Laudamus decantato, electum
 primo super Altare majus, & deinde su-
 per Cathedram Pontificalem imponunt.
 Statim etiam juramentum ab eo exi-
 gunt, ipsum electionem peractam non
 manifestaturum, nisi id faciendi licen-
 tiam, scripto concessam, a Congregatio-
 ne

ne accepisset. Mox eadem nocte iter ^{Sæcul. XIII.}
 Romam, cum aliquot Fratribus, viæ so- ^{A. C. 1205.}
 ciis, arripit. Tanta industria ideo ute-
 bantur, ut electio tamdiu Regem late-
 ret, donec experti fuissent, an ejusdem
 Confirmationem in Curia Romana ob-
 tinere non possent. Verum Renaldus
 vix Flandriam attigerat, cum electionem,
 causamque itineris sui vulgavit, exhibi-
 tis Congregationis suæ literis, ei potesta-
 tem facientibus, Confirmationem a
 Summo Pontifice petendi. Sic enim
 sperabat, se causam suam meliorem ef-
 fecturum. Ubi Romam pervenit, pu-
 blice iterum professus, se electum fuis-
 se, a Papa confirmari petiit. Respon-
 dit vero Innocentius, se deliberaturum,
 usque dum de his, quæ acta fuissent, cer-
 tior fieret. Nec ignarus, Episcopos Ec-
 clesiæ Cantuariensis Suffraganeos affir-
 mare, sibi jus eligendi Archiepiscopum,
 saltem in monachorum societate esse,
 scripsit Papa his Episcopis, ipsos sane
 non oportere jura Ecclesiæ Metropolitica,
 Matris suæ, lædere, quorum potius
 esset, ejusdem privilegia omnibus viri-
 bus tueri. Quasi vero major Archiepi-
 scopi Cantuariensis prærogativa fuisset
 a simplicibus Monachis, quam ab Epi-
 scopis, secundum antiquum Ecclesiæ
 morem, eligi. Epistola Papæ octava die
 F 5 Decem-

Sæcul. XIII. Decembris anno millesimo ducentesimo
A.C. 1205. quinto data est.

At Monachi Cantuarienses, com-
 perto, quod Renaldus ipsorum Subprior
 mandatum sibi arcanum in Flandria ef-
 futiisset, vehementer offensus, sine mora
 aliquot Fratres ad Regem mittunt, qui
 licentiam eligendi Archiepiscopum pe-
 terent. Eam Rex lubenti animo con-
 cessit; privatim vero ad se vocatis, di-
 xit; Præsulum neminem in Anglia re-
 perire esse, in quo majorem posuisset fi-
 duciam, quam in Joanne *Grei*, Episcopo
 Norwicensi, atque sibi & Regno suo ma-
 gno emolumento futurum esse, si is ad
 Sedem Cantuariensem transferretur.
 Rogavit Monachos; rem ipsi ad Con-
 gregationem suam deferrent, promitte-
 rentque suo nomine, gratiam a se initu-
 ros, si, quod peteret, effectum darent.
 Monachi Cantuarienses, ut Regis favo-
 rem, & amicitiam antea amissam sibi
 conciliarent, in Capitulum convenien-
 tes, una voce Joannem Norwicensem
 eligunt, & missis Eboracum nunciis, ubi
 tunc negotiis, a Rege sibi commissis,
 vacabat, rogant, ut Cantuariam celeri-
 ter veniret. Ipse Rex Joannem Can-
 tuariam proficiscentem comitatus est;
 tumque altera post eorum adventum die
 Prior Monasterii in Ecclesia Metropolita-
 na præsentem magnam populi frequentiam
 Episco-

Episcopum Norwicensem Archiepiscopo. Sæcul. XIII.
 pum electum promulgavit. Dum Mo- A. C. 1205.
 nachorum *Te Deum Laudamus* decan-
 tantium voces insonant, aliqui eorum
 electum humeris suis ad altare princeps
 deferunt, imponunt, ac inde ad Cathedram Archiepiscopalem deducunt, quem
 Rex illico & publice in possessionem omnium bonorum sui Archiepiscopatus
 immisit. Hic notamus, Cantuariæ Ritu-
 tum illum fuisse servatum, quo Episcopus electus statim altari imponebatur,
 ut hodieque Romæ fieri solet. Ceterum duplicem hanc electionem acerrima
 iurgia secuta sunt. Circa Festum Nativitatis Domini Rex Romam misit
 Ecclesiæ Cantuariensis Monachos, qui electum Episcopum Norwicensem in Sede
 Cantuariensi confirmari peterent. Eorum princeps erat Elias *de Brantefeld*
 Regis sumtibus, munifice collatis, proficiscens. Episcopi quoque Suffraganei
 Cantuariensis Ecclesiæ ad Papam Legatos miserunt, conquerentes, quod monachi
 ipsis insciis Archiepiscopum eligere ausi fuissent, quamquam de Jure communi
 & pro more antiquo admitti deberent. Hi etiam Episcopi Episcopum
 Norwicensem, ut Regi velificarentur, elegerant.

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.

§. XXIII.

*Balduini exitus. Henricus Imperator
Constantinopolitanus.*

Gest. Innoc. n. 106. **I**n Romania, cum Franci incursionem in fines hostium prope oppidum, illorum lingua *Russe* seu *Rosion* dictum, fecissent, & a Valachis & Cumanis, quadriduo ante Festum Purificationis nempe vigesima nona Januarii anno millesimo ducentesimo sexto, profligati fuissent, Henricus, Balduino Imperatore fratre suo captivo, Imperii Moderator cladem acceptam ad Papam per literas detulit, summis precibus instans, ut auxilia mitterentur, quod jam ante, postquam Balduinus in vincula abstractus fuisset, rogaverat. Scripsit ergo Papa Joannicio Bulgariae Regi Epistolam, in cujus exordio paternum in eum affectum professus, subjungit: *Certiozem te facio, validum exercitum ex Occidente in Græciam navigare, præter eum, qui nuper ad illas oras advectus est. Quare ut tibi regnoque tuo consulas, pacem cum Latinis quæredum potes, ne si isti te hinc invadant, & inde Hungari aggrediantur, viribus inferior gemino hosti succumbas. Itaque sincera fide tibi suademus; Latinorum amicitia occupa. Nam viam tibi fortuna aperit. Si Balduinum Imperatorem,*

rem, quem captivum tuum esse ferunt, reddideris, rem confectam habebis. *Lit-
teras simul ad Henricum, ejus fratrem,
damus, quibus monemus; ne ditiones tuas
ultra infestet, si Balduinum liberum
præstiteris.*

Sæcul. XII.
A.C. 1206.

n. 108.

Rescripsit Joannicius in hunc mo-
dum: *Cum fama, captam Constantino-
polim, ad aures meas detulisset, scri-
psissetque Latinis, pacem petens, fastidio-
se responderunt; frustra me pacem spe-
rare, nisi prius Ditiones Imperii Con-
stantinopolitani, armis occupatas, re-
stituerem. Reposui; mihi has urbes pos-
sidenti æquitatem multo magis favere,
quam ipsis Constantinopolim tenentibus.
Ego enim, Sancte Pater, urbes, quas ma-
jores mei amiserant, vindicavi; at ipsi
Constantinopolim, rem alienam, invase-
runt. Præterea coronam a Papa ritu
legitimo accepi; verum ille, qui se Impe-
ratorem Constantinopolitanum jactat,
eam suo arbitrio sibi imposuit. Mibi
ergo plus juris in Imperium est, quam
alteri. Tunc igitur Latinis denunciari
jussi, me sub vexillo S. Petri, claves ge-
rentis, intrepide contra hostes dimica-
turum esse, qui ut facilius Christianos
decipiant, bumeris fallacem crucis spe-
ciem circumferunt. Exinde Latinis ar-
ma regno meo inferentibus memet vi-
riliter objeci, Deusque, qui superbis re-
sistit,*

Sæcul. XIII. *sistit, S. Petri precibus placatus, victo-*
A.C. 1206. *riam supra multorum spem dedit. Quod*
ad Balduinum spectat; liberum dimit-
tere non possum, cum in carcere mor-
tuus sit.

Quippe Joannicius captum ad Ha-
drianopolim Balduinum, vinculis onu-
stum, & Terram novam, Regni sui Se-
dem, abstractum, plus integro anno cu-
stodivit. Cum deinde Alexius Aspie-
tes, ex præcipuis Græcorum Principum

Nicot. p. 413. aliquis, a Joannicio deficiens, ad Lati-
Acrop. nos transfugisset, in furorem actus, Bal-
Georg. p. 12. duinum ambobus brachiis cruribusque
truncatum, ex editissimo loco in subje-
ctos fentes inverso capite præcipitem
deturbari jussit, ubi, per triduum avium
rapacium præda, tandem animam exha-

Ducang. sur lavit. Alii narrant, Joannicius Bal-
Villehard. duini caput amputari, cranium purgari
p. 348. auroque ornari jussisse, tumque eo ad
mensam cum biberet, pro veteri Sey-
tharum more, poculi loco usum fuisse.
Balduini indoles & virtus a Græcis quo-
que ac inprimis Justitiæ amor & castitas
laudantur.

Ubi Francorum Principibus consta-
bat, Balduinum extinctum esse, Constan-
tinopolim convenire statuerunt, Fratrem
defuncti Henricum coronaturi; quod
in Ecclesia S. Sophiæ, Dominica post As-
sumtionem Dominae nostræ, vigesima die
Augu-

Augusti, anno millesimo ducentesimo sexto, executi sunt.

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.

§. XXIV.

Ecclesia Latina Constantinopolitana.

Thomam Morosinum Patriarcham Venetias reversum, & inde Constantinopolim transmissurum, ut Sedis suæ possessionem caperet, Veneti ad promittendum sibi non nullas condiciones compulerunt, quæ Innocentio Papæ minime probabantur. Id enim ex ejus Epistola dispicimus, Ferentini die vigesima prima Junii anno millesimo ducentesimo sexto ad Patriarcham data, in qua dicit: *Scriptistis nobis, Venetos a te extorsisse juramentum; neminem te in Ecclesia S. Sopiæ Canonicum Cathedrali recepturum esse, nisi Gente Venetum, decem saltem annis Venetiis versatum, & si possis, bona fide effecturum, ne aliquis ad Patriarchale fastigium perveniat, nisi Rempublicam Venetam patriam nactus sit. Præsentium vero literarum auctoritate tibi mandamus, ne hoc juramentum serves, quod nullius roboris esse declaramus. Cum Sanctuarium, paternæ hæreditatis more, possideri nequeat, sed, ut Apostolus docet: In omni Gente, qui timet Deum, & operatur Justitiam,*

Gest. Innoc. n. 98.

9. ep. 130. ap. Rain. 1206.

Act. 10. 35.

acce-

Sæcul. XIII. *acceptus est illi. Cave ne hoc præceptum*
 A.C. 1206. *violas, cave, inquam, ne nullum Canoni-*
cis Cathedralibus S. Sophiae virum ad-
scribas, nisi juret, nunquam se concessu-
rum, ut alius quam natione Venetus Se-
dem Patriarchalem conscendat. Cave
etiam, ne impleas, quod sine juramento
pollicitus esse diceris, nullos te in tota
Romania Archiepiscopos ordinaturum,
nisi in Territorio Veneto primam lu-
cem aspexerint. Simul Papa duobus
Cardinalibus Petro Capuano & Benedi-
cto, Legatis suis, Constantinopoli com-
morantibus scripsit; forti animo obfiste-
rent, si Patriarcha, quæ promiserat, ex-
equi vellet, & hortarentur, ut Const-
antinopoli ad Ministerium Ecclesiarum vi-
ros ex omni natione admitteret; id re-
cusanti autem denunciarent, se Clericos
alterius nationis ad præstandam ei obe-
diendam non esse obligaturos.

9. ep. 100.
 ibid. c. ad
 decorem. 5.
 extra de
 insit.

Gest. n. 99.

Interea Thomas Patriarcha Constansinopolim pervenerat. Antequam intrasset, Clericos populumque datis literis invitaverat; obvios se se venienti inferrent, seque honore Patriarchali Dignitati congruo exciperent. Verum Clerici Francorum eum Archiepiscopum agnoscere detrectarunt, quod dicerent, ipsius electionem subreptitæ ac, rebus fallaciter expositis, a Summo Pontifice fuisse impetratam. Quare cum ad Car-

dina-

dinalem Petrum Capuanum, unicum ad-
 huc dum Constantinopoli Sacræ Sedis
 Legatum, appellasset, credidit ille, re-
 ciendam esse Appellationem, eosque
 non esse compellendos, se huic Patriar-
 chæ subdicere. Ipsi excommunicationis
 sententiam, a Patriarcha in se latam, spre-
 verunt, tenuitque inter Clericos Con-
 stantinopolitanos contentio, usque ad
 adventum alterius Legati, Benedicti
 Cardinalis S. Susannæ, qui tandem com-
 motos animos composuit (*).

Sæcul. XIII.

A. C. 1206.

Sup. n. 14.

Is,

(*) De Thoma Patriarcha in Annalibus Ec-
 clesiasticis Cardinalis Baronii continuatis, ad
 annum millesimum ducentimum sextum,
 Num. 6. legimus: *Nec prætermittendum*, in-
 quit Continuator, *Nicetam Choniatham de Tho-*
ma Constantinopolitano Patriarcha nuper, ut
ait, Venetiis profecto, mentionem etiam fa-
cere, atque hæc in Annales suos contulisse: Is
(Thomas Patriarcha Latinus) patrio vestitu in-
ditus erat, qui corpus ita constringebat, ut
acubus illi assutus videretur, manibus dunta-
xat & pectore aperto, malis ita rasis, ut quem-
admodum in impuberi puero nullum pili vesti-
gium cerneretur. Ita de Patriarcha Latino
Nicetas Græcus; nam Græci Clerici haud mo-
dicam sane auctoritatis & Majestatis partem in
prolixa barba sitam esse arbitrabantur. Cum
isto, quem vivimus, anno millesimo septingea-
Hist. Ecclesiast. Tom. XIX. G tesimo

Sæcul. XIII.

A.C. 1206.

Gest. no. 101.

Is, de parte bonorum Ecclesiæ tribuenda, pacta, tum inter se & Thomam Patriarcham, tum etiam inter Henricum Principem, Imperii Rectorem, Barones, Equites, populumque concinnavit. Henricus, ut damnum agrorum, quos Ecclesiæ, Græcis dominantibus, habebant, refarciret, decimam quintam partem omnium bonorum, civitatum, Castrorum, pagorum, agrorum, vinearum, silvarum, pratorum aliarumque rerum immobilium & censuum promittit. Omnia quoque claustra in urbe Constantinopoli ad Ecclesiam de integro pertineant. Si claustris munimenta arte militari adstruenda esse videantur, non nisi consentiente Patriarcha vel Episcopo Diocesano, id fiat. Laici etiam Ecclesiis Decimas omnium Latinorum dabunt, & si Græci quoque tempore ad dandas Decimas flecti possint, non obstant Laici. Nempe Decimas dare inter Græcos, tanquam

tesimo sexagesimo secundo Petrus III. Russorum Monarcha, necdum stabilito regno, Clericos, Episcopos, & Archimandritas, Græci Ritus schismaticos, barbam abjicere, & raris genis incedere, jussisset, hoc præter alia mandatum Ecclesiastici ordinis viros omnes, usque adeo offendit, ut eorum iracundia haud saneparum ad eum, de folio Imperatorio, quod vix conscenderat, dejiciendum contulerit.

tanquam res necessaria, nunquam intro-
 ductum fuit. Omnes personæ & res
 Ecclesiasticæ, Clerici, viri Religiosi, tam
 Græci quam Latini, & qui ad Ecclesias
 confugerint, ab omni Laicorum Jurisdi-
 ctione exempti sint, secundum morem
 Franciæ Cleris admodum faventem. Si
 prosperis armis plures Ditiones subigan-
 tur, antequam Victores parta inter se
 dividant, Ecclesiæ partem suam deci-
 mam quintam tradant. Huic Constitu-
 tioni Constantinopoli die decima septi-
 ma Martii anno millesimo ducentesimo
 sexto subscriptum est, quam Papa Bulla,
 die quinta Augusti eodem anno data,
 confirmavit.

Sæcul. XIII.

A. C. 1206.

9. ep. 142.

ap. Rainald.

1206. n. 6.

§. XXV.

*Responsum Pontificis ad Thomam
 Patriarcham datum.*

Inter hæc Thomas Patriarcha, Legatio-
 ne solemnè adornata, submissionem
 professus fuerat, atque etiam querelas,
 quæstiones, ac preces de diversis ad Pa-
 pam detulerat. Respondit Pontifex, da-
 ta longa Epistola, cujus hoc est exor-
 dium: *Inter quatuor animalia, quæ cir-
 ca thronum describuntur, Ezechiël faciem
 Aquilæ super cetera extollit, quia inter
 quatuor Ecclesias Patriarchales, Sacra
 Sedi quasi famulantes, quæ sub figuris*

Gest. n. 102.

9. ep. 140.

ap. Rain.

n. 6.

G 2

isto-

Sæcul. XIII. *istorum animalium latent, Ecclesia Con-*
 A. C. 1206. *stantinopolitana eminent. Innocentius sine*
 dubio ad Aquilam Imperii Romani Sym-
 bolum alludit. Ad quæsitæ & querelas
 deinde respondens, dicit: *Petis, a nobis*
nulla declarari Acta, quibus Petrus Ca-
puanus Legatus variis viris Ecclesiasticis
Ecclesias & Beneficia donavit, quod
nimum multas Ecclesias, sine tuo aut
Capituli Majoris Ecclesiæ consensu con-
tulerit. Sed tuæ postulationi acquie-
scere non possumus; Petrus enim Lega-
tus nobis significavit, quod, accepta Le-
gatione Constantinopolitana, non nullas
Ecclesias aliis Ecclesiis, locisque Provin-
ciæ Hierosolymitanæ concesserit, jam an-
te sub custodia sua positas, ut Terra
sanctæ necessitati consuleret. Quod Cle-
ricos quoque in quibusdam Ecclesiis in-
stituerit, quia id maximo earum emolu-
mento futurum credebatur. Quamobrem,
non ignarus, te illa, quæ ipse statuisset,
post abitum suum, mutare velle, omnibus
tutelæ Sacræ Sedis commissis, ad eam
contra res novas, quas moliri posses, ap-
pellavit. Nos vero banc Appellationem
rejecere non possumus.

Nec adeo tibi admirationi esse debet,
quod Legatus, te præsentem & inconsulto,
hæc Beneficia contulerit, cum tu bis lon-
ge majora, scilicet Ecclesiam S. Sophia,
in toto Patriarchatu inter omnes Sedes
Archie

Archiepiscopales & Episcopales princi-
pem, ipso quoque præsente & inconsul-
to, ac etiam apud nos conquerente, Cle-
ricis concesseris. Nihilominus indulge-
mus, ut ista Beneficia obtinentes tibi de-
bitam obedientiam exhibeant, nisi forte
aliquæ Ecclesiæ, antequam Latini Constan-
tinopolim sibi subjecissent, a Jurisdictione
Patriarchæ exemptæ fuerint.

Sæcul. XIII.
A.C. 1206.

C. inter quas
8. de major.
& obed.

Illud quoque petis, ut Ecclesiæ, quæ
extra Jurisdictionem Patriarcharum an-
te captam Constantinopolim erant, tibi
subdantur, quod neququam concedendum
esse existimavimus, tum ne quidquam sta-
tuamus, læso illorum jure, a quibus Ec-
clesiæ istæ pendent, ipsis non auditis, tum
etiam ne contra leges prudentiæ peccemus,
si Pisanos, Venetos, pluresque alios, qui
Ecclesias Constantinopoli tenent, contra
Imperium irvitemus; hi enim potius blan-
ditis conciliandi sunt, donec Latino-
rum potentia stabilita fuerit. Quod si
Actionem contra eos movere placet, quod
Justitia postulaverit, pronuntiabimus.
Idem censemus tibi respondendum de obe-
dientia, quam ab Archiepiscopo Episco-
pisque Regni Cypri exigis; quia, prius-
quam Dignitatem Patriarchalem adeptus
esses, & cum Constantinopolis nobis re-
bellis existeret, Jurisdictioni Patriar-
chæ Constantinopolitani non fuerunt
subjecti. Præterea in literis tuis nobis

Sæcul XIII.
A.C. 1206.

exposuisti, quod non nulli Episcopi in Romania obedire tibi detrectantes, nibilonius census suos & fructus percipere audeant; quin etiam aliqui, ne Pastoris sui vocem audire cogantur, fugiant & ab Ecclesiis mensibus sex aut diutius absint. De his quaesivisti, qua ratione agendi cum iis uti te oporteat. Pensatis omnibus adjunctis, in ista Imperii vicissitudine, ne latum unguem discedamus a prudentiæ regulis, respondemus, eos ter rite citandos esse, priusquam censuris in ipsos animadvertatis, tum si in contumacia perseverent, Benedictus Legatus satis monitos ab officiis Episcopalibus suspendat, & ambo communi cura Regimini Ecclesiarum illarum provideatis, sed sententiam Depositionis Canonicae contra eos non feratis. Eundem modum servate in illos, qui in fraudem citationis Canonicae ab Ecclesiis suis absunt.

Res Ecclesie
Constanti-
nopolitanae. *Postquam vero Legatus ad nos redierit, eandem Disciplinam contra refractarios, ipse, a Sede Apostolica Delegatus, adhibe.*

Rursus, a nobis licentiam petis, aliquid de Cathedrarum Episcopalium numero, quem in vestris regionibus nimium esse affirmatis, diminuendi. Id faciendi potestatem, si necessitas vel utilitas postulaverit, accedente tuo consensu Legato nostro dabimus. Neutiquam vero

Direct.

Diœceses ita jungatis, ut ex pluribus una fiat; sed uni Episcopo plures Ecclesias conferte, ut si alia tempora aliud exigant, facilius quæ acta sunt mutari possint. En hic deprehenditur plures Ecclesias ad vitam unius Episcopi jungendi origo, & frequentis exinde abusus occasio.

Tum Papa prosequitur Epistolam: *Doceri cupis, quid statuere de Ecclesiis Cathedralibus debeas, in illis Regionibus, quas soli Græci incolunt, illisque, in quibus Latinis permixti degunt. Ubi soli sunt Græci, Episcopos Græcos ordina, si tales inveneris, qui fidem tibi servent, & Consecrationem a te recipere voluerint. In Diœcesibus vero, in quibus Græci Latinique habitant, Latinos Græcis præferas. Facultatem quoque tibi impertimur, qua viris Dignitate Ecclesiastica fulgentibus, aut qui eas in posterum consequentur, baculos Pastorales, Mitras, annulos & Sandalia porrigas, qua etiam circa illos dispenses, qui Ordinibus majoribus, necdum acceptis minoribus, initiati sunt, & congruam iis injungas pœnitentiam.* Nempe Græci tres Ordines minores, Ostiarii, Exorcistæ, & Acolythi nesciunt, & Lectorem præteritis aliis gradibus ad Subdiaconatum admittunt. Quod ex interstitiis in Concilio octavo, anno octingentesimo

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.

Morin. Ordin. exercit. 14. c. Sup. Lib. Ll. 6. 45. c. 5. lib. 45. cod. de ep. & cler.

G 4

septua-

Sæcul. XIII. septuagesimo celebrato, manifestum fit.
A C. 1206. Atque hujus disciplinae, jam ætate Justiniani Imperatoris stabilitæ, originem non invenimus.

His Papa in responso, ad Patriarcham Constantinopolitanum dato, subjungit: *Clericos extraneos non recipias, nec ad ordines superiores evebas, nisi satis exploratum tibi sit, canonice ordinatos fuisse, & mores eorum non modico temporis spatio probaveris.* Id cavere, ideo erat necessarium, quod, Balduino Imperatore invitante, Clerici ignoti ex omnibus gentibus in Romaniam confluerent. *Clericos vero Græcos, inquit Papa, si eos ad Ritum Latinorum recipiendum permovere non valeas, suo uti patere, quoad Sacra Sedes de hac re mature deliberaverit, & si visum fuerit, aliud decreverit. Monasteria Græcorum Clericis sæcularibus non tradas, quamdiu Regulares sive Græci sive Latini adfuerint, qui Officium Divinum peragent. Rogasti nos quoque, ut Appellationibus ad Sacram Sedem modum poneremus; rem enim esse ovibus jurisdictioni tuae subjectis admodum difficilem, qualibet lite exorta, causam ad Sacram Sedem deferre, sive ingentes sumtus, sive pericula terra marique subeunda spectentur. Non nulla tibi indulgere censuimus; in causis, in quibus pretium decem marcas argenti*

argenti non excedet, insuperhabita Ap-
 pellatione alterius Partis, sententiam
 pronuncia, aut utramque Partem ad de-
 ligendos sibi arbitros coge; præsertim si
 causa sit levis, aut pure spiritualis. Tan-
 dem Venetos, Constantinopoli commo-
 rantes, ad persolvendas Decimas com-
 pelle, non obstante consuetudine, qua
 Venetiis Decimas omnium rerum to-
 tius vitæ tempore acquisitarum non ni-
 si mortis causa dare solent, ne Ecclesia
 Constantinopolitana bis fructibus ex to-
 to privetur, si ante obitum Venetias
 redeant. Cave denique, ne quidquam
 pravo affectu turbatus, aut temere agas.

§. XXVI.

Theodorus Lascaris Imperator.

Dum Papa Patriarcham Latinum Con-
 stantinopolitanum hujusmodi præ-
 ceptis instruit, Patriarcha Græcus Ni-
 ceæ in Natolia residebat, ubi etiam ele-
 ctus a Græcis Imperator Sedem fixit. Is
 erat Theodorus *Lascaris*, qui Annam
 Alexii Angeli Imperatoris filiam duxe-
 rat, atque uxoris nomine Imperium sibi
 deberi affirmabat. Constantinopoli a
 Latinis occupata, in Natoliam migravit,
 ubi *Despotis* potestatem ægre obtinuit.
 Biennio tamen elapso, nempe anno mil-
 lesimo ducentesimo sexto, tam Laico-
 rum quam Clericorum præcipui, Niceæ
 Bithy-

Sæcul. XIII.
 A.C. 1206.

Villehard.
 n. 167. Et les
 observations
 de Ducange.

Georg.
 Acrep. c. 6

G 5

Bithy-

Sæcul. XIII. Bithyniæ Metropoli, collecti, de Titulo
 A. C. 1206. Imperatoris Theodoro conferendo de-

liberarunt. Patriarcha vero tunc Græcis non erat; quippe Joannes Camaterus, qui cum Constantinopolis a Latinis subigeretur, illam Sedem tenebat, Dimotucum se recipiens, ibi Cathedram Patriarchalem erexerat, & quamvis eum *Lasca*ri ceterique Optimates Niceam advocarent, permoveri non potuit, ut iret, sed ultro, datis literis, Patriarcha-

Jus Græc. Rom. p. 303. li munere se abdicavit. Ergo Niceæ

Notæ in Gregoram. p. 749.

Michael Auctorianus Patriarcha Constantinopolitanus, antea ejusdem Ecclesiæ Sanctuario Præfectus, vir in omni generis literis, sacris profanisque, veratissimus, eligitur, qui anno, ab orbe condito sexies millesimo septingentesimo decimo quarto, salutis humanæ millesimo ducentesimo sexto, Theodoro *Lasca*ri coronam imposuit, Græcis annos octodecim imperaturum.

Inn. lib. XI. ep. 47.

Ceterum Theodorus Imperator, datis ad Papam literis, multa contra Latinos Constantinopolitanos questus est. Primo ingentis peccati contra Deum incusabat, quod, Cruce accepta, bellum Saracenis inferentium speciem præbentes, arma & iram in Christianorum capita effuderint, Imperio Constantinopolitano pæne everso. Sacrilegos appellabat, quod Ecclesias spoliassent, & Christiano-

stianorum sanguine manus imbuissent, Sæcul. XIII.
A.C. 1206.
atque perjuros, quod sæpe inducias sibi
promissas violassent. In fine Epistolæ

Theodorus supplex Papam rogabat; Latinos, misso Legato cum auctoritate Sacræ Sedis, ad ineundam cum ipso pacem perpetuam compelleret, prohiberetque, ne mare trajicerent, quod tanquam utriusque nationis terminum Deus posuisset. Si istud impetraret, promittebat, se Latinorum in bello contra Saracenos socium & comilitonem futurum. Si spernerentur ejus preces, denunciabat, ultima se, etsi invitum, arrepturum remedia, & in fœderibus cum Infidelibus Valachisque opem quæsiturum.

Respondit Papa: *Latinorum errata non defendimus, quin sæpe etiam contumaces objurgavimus, ubi contra justitiæ leges peccatum esse cognovimus. Ea tamen, quæ pro causa sua afferunt, tibi exponenda esse credimus. Dicunt, quod, cura Alexii junioris in se suscepta, annonæ penuria coacti fuerint, in Romaniam divertere; unde etiam occasione usi fuerint, qua Sacræ Sedis auctoritati consultum, & præsidium Terræ sanctæ fuisset paratum. Id enim effecisse se existimarunt, cum Constantinopoli nullius sanguine effuso, capta, & usurpatore dejecto, Patrem filiumque solio restitutos,*
ad

Sæcul. XIII. A. C. 1206. *ad obedientiam Sacræ Sedi ultro promittendam permoverunt. Sed en! dum curant, ut omnia necessaria in Syriam transitivis præsto essent, Græci fidei jurisjurandi fracta, huic molitioni nequiter obstiterunt, ac, quamvis repugnet animus, Latinos ad Constantinopolim urbem sibi armis subjiciendam compulerunt. Quod postquam non humana sed solius Dei potentia effecerunt, quæcunque deinde moverunt, eo peregerunt consilio, ut Schismaticos reducerent, & facilius Terræ sanctæ præstarent auxilia.*

*Porro etsi Latinorum facta non omni culpa vacent, credimus nihilominus, Deum justo Judicio eorum opera usum fuisse, ad expetendas pœnas a Græcis schismaticis, qui toties moniti, nec ad obsequium Sacræ Sedis redierunt, nec Terræ sanctæ opem tulerunt. Cum igitur Deus, non Imperii modo, sed totius orbis terrarum Dominus, hanc coronam ad Latinos transfulerit, si consilium nostrum non spernis, carissimo Filio nostro, Henrico Imperatori te, nobisque, quibus, licet indignis, S. Petri Cathedra obtigit, submittes. Nam per Legatum, a nobis mittendum, hortabimur Imperatorem, ut leniter te habeat. Postquam autem Legatus noster advenerit, Mandatarios mittes, qui, nostro præsidio, inter te & Imperatorem pacem concilient. Hac
Inno-*

Innocentii Epistola vigesima secunda Sæcul. XIII.
Martii anno millesimo ducentesimo octa- A.C. 1206.
vo data.

§. XXVII.

*Episcopus Uxamensis, in Occi-
tania.*

Diego * *de Azebec*, Episcopus Uxamen- * Didacus
sis in Castilia, vir tam generis no-
bilitate & doctrina, quam virtutibus,
maxime autem zelo animarum clarissi- *Jordan.*
mus, in Capitulum suum Cathedrale *princip. fr.*
Regulam S. Augustini, & Canonicorum *prædic.*
Regularium institutum invehere moli- *M. S. 7. 8.*
tus, quod optabat, feliciter obtinuit, *&c.*
Canonicorum quibusdam frustra relu- *Vit. S. Do-*
ctantibus. Cum deinde Alphonsus IX. *min. per*
Rex Castiliæ, filio suo Ferdinando Co- *Theod. 6. 3. 5.*
mitis Marchiæ filiam in conjugium da-
ri cuperet, & ad gerendum hoc nego-
tium Episcopum Uxamensem delegisset,
is mandata strenue executus, effecit, ut
nuptiæ in præstitutam diem ratæ fixæ-
que haberentur. Sed ecce, pluribus i-
tineris sociis ad pompam auctus, & ex
Hispania in Franciam secundo profectus,
ut sponsam ad sponsum deduceret, eam
mortuam esse comperit. Tunc vero
Præsuli satis fuit, Alphonsum Regem
per cursorem tristis fati certiores fa-
cere, & ipse relicta, quæ in Hispaniam
duce-

Sæcul. XIII. ducebat via, Romam cum Clericis suis
A.C. 1206. se comitantibus petiit.

Hæc anno millesimo ducentesimo sexto acta.

Petr. hist.
Albig. c. 3.

Ubi in conspectum Innocentii Papæ pervenit Diego, & licentiam Episcopatum dimittendi, instantissimis precibus postulavit, quod tanto oneri ferendo impar esset. Quin etiam Pontifici aperuit, quod animo constituerat, cupere se Cumanos, populum barbarum, prope ostia Danubii degentem, ad fidem convertere. Papa, rejectis his precibus, ne quidem Episcopale officium retinentem ad Cumanos proficisci permisit, sed ad Ecclesiam suam remeare iussit. Præsul in reditu ad Abbatiam Cisterciensem divertit, ubi Disciplinæ monasticæ, in illo loco adhuc dum vigentis, amore captus vestem monasticam induit, & aliquot monachos, qui ipsum consuetudines illius Ordinis edocerent, inde evocavit, in Hispaniam reversurus.

Villehard.
n. 185. &
not. p. 336.

Sup. n. II. Cum Montepessulanum pervenisset, Arnaldum Abbatem Cisterciensem, duosque ejusdem Ordinis Monachos ibi habuit, Petrum Castri novi & Rudolphum, Summi Pontificis Legatos, qui, animum despondentes, Legationis munus abjicere cogitabant, cum se opera sua inter Hæreticos nihil proficere cer-

ne.

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.Hæretici
Montispe-
sulani.

nerent. Nam fidem veram prædicanti-
bus illi vitæ licentiam in viris Ecclesiasti-
cis objiciebant, fatiusque futurum, aje-
bant, si prædicare desinerent, nisi mores
prius mutarent. Supervenientem Epi-
scopum Uxamensem Legati honorifice
excipiunt, consuluntque, quid sibi agen-
dum censeret, non ignari, Præsulem esse,
pietate, zelo, prudentia insignem. Qui
postquam quævisset, quibus moribus
Hæretici illi viverent, & intelligeret, eos
externa modestiæ & sanctitatis specie,
quæ ipsorum sermonibus auctoritatem
conciliaret, simplicium animos decipe-
re, contra vero cerneret, Prædicatores
Catholicos multis sarcinis onerari, pre-
tiosis splendere vestibus, multis famulis
circumdari, non paucos alere equos, &
sumtu extra modum prodire, *neutiquam
arbitror fieri posse*, ait, *Fratres mei, ut
homines istos solis verbis ad fidem perdu-
catis. Hi frugalitate & austeritate,
quam ostentant, sanctitatis opinionem si-
bi pariunt; quare parum fructus refere-
tis, si exemplum contrarium præbeatis.
Falsæ virtuti vera pietas objicienda, si-
ne equis, sine pecunia ambulandum, si A-
postolos imitari animus est.*

Legati hanc vitæ rationem amplecti
non audebant, ne a Catholicis quoque
incusarentur, quod rerum novandarum
studio

Sæcul. XIII.
A.C. 1206.

studio laborarent; responderunt vero, si quis vir, cujus magna esset auctoritas, initium faceret, se lubenter secuturos. Se ipsum Episcopus ad dandum hoc exemplum obtulit; moxque equis, sarcinis, famulis omnibus Uxamam remisit, socio unico, nempe *Domingo* seu *Dominico*, Canonico Regulari & Cathedralis ipsius Ecclesiæ Subpriore, apud se retento, Legatis significat, statuisse se in hac Regione commorari, ad negotium propagandæ fidei suscipiendum, & illi Episcopum Legationis sacræ Principem agnoscunt. Arnaldus Abbas Cistercium petiit, Capitulo Generali propediem celebrando interfuturus, & inde aliquot Abbates Ordinis sui, in Vineâ Domini excolenda adiutores, adducturus. Interea Episcopus Uxamensis duoque monachi *Petrus* & *Rudolphus* *Montepessulano* digressi, in Oppidum *Carmanium* se contulerunt, in quo degebant quidam Hæreticorum Dux, *Balduinus*, & *Guilielmus* Canonici *Nivernensis*, unde ante quinquennium eiectus, ut securius lateret, mutato nomine *Theodoricum* se dicebat. Cum Legati Apostolici seu Prædicatores Catholici cum Hæreticis octiduo disputassent, usque adeo civibus *Carmanii* invidiosos effecerunt, ut eos ex urbe sua expulissent, nisi loci *Dynasta*, iisdem erroribus corruptus, suo ami-

Sup. Lib.
LXXV.
F. 34.

amicos carissimos præsidio tutatus esset. Sæcul. XIII.
A.C. 1206.
 Carmano discedentes Prædicatores populus obsequii causa ad unam ferme leucam comitatus est. Ipsi Bliterras petierunt, ubi quindecim diebus prædicantes, populo Catholico in fide confirmato, Hæreticos pudore afficiebant. Tunc Diego Episcopus Uxamensis.
 vero Episcopus Uxamensis & Rudolphus monachus, cum scirent, Hæreticos ingens odium in Petrum Castri novi concepisse, & timerent, ne vel insidiis vel manifesta opprimeretur, suaserunt; ad tempus a mutuo consortio separarentur. Ergo duo Monachi, relicto Episcopo, Bliterris Carcassonam se conferunt, ubi decem dies prædicando & Hæreticis colloquendo absumpti sunt. Mensis Junius agebatur, & Hæretici ruri metebant, in Festo S. Joannis; quippe eum non modo non venerabantur, sed virum detestatione dignum fuisse affirmabant. Eorum aliquis spicarum manipulum, quem tenebat, sanguine rubentem conspiciens, putavit, se incautum ferro manum suam perstrinxisse; sed eam sanam videns & intactam, socios inclamat, qui simul omnes spicas suas cruentatas obstupuerunt. Petrus Monachus Vallium * Cernaji, qui Al. Vaux-Serai.
 bigensium Historiam scripsit, dicit; senai.
 hoc factum accepisse ex ore Abbatis
Hist. Eccles. Tom. XIX. H sui

Sæcul. XIII. sui, qui in illis locis tunc versatus spi-
 A.C. 1206. cas illas ipse vidisset (*).

Cum

(*) De quodam Albigenſium genere Na-
 talis Alexander Tom. XV. Cap. III. §. I. ex
 Petro Monacho Vallium Cernaji Hiſt. Albigen-
 ſium Cap. 2. iſta excerptit: *Ut autem plurima
 de infidelitatibus eorum omittamus, in quatuor
 præcipue conſiſtebat error eorum, in portan-
 dis ſcilicet ſandalis more Apoſtolorum, & in
 eo quod dicebant, nulla ratione jurandum, vel
 occidendum. In hoc inſuper, quod aſſerebant,
 quemlibet eorum in neceſſitate, dummodo ha-
 beret Sandalia, abſque Ordinibus ab Epifcopo
 acceptis poſſe conficere Corpus Chriſti. Erudi-
 tus & prudens Lector judicet, quantum inter-
 ſit inter Sandalia horum Albigenſium & Voca-
 tionem Miniſtrorum Proteſtantium. Si quis
 Proteſtans dicat: non in hoc articulo errabant
 Albigenſes iſti, ſed in aliis. Dico ego, hos
 Albigenſes etiam in hoc articulo de Vocatione
 & Ordinatione Miniſtrorum & Epifcoporum
 contra ſenſum, Doctrinam & conſuetudinem
 totius viſibilis Eccleſiæ ſua ætate docuiſſe &
 egiſſe. Unde etiam ex hoc capite Hæretici
 fuerunt, quos deinde Proteſtantes peſſime ſe-
 cuti ſunt. Et tandem, in uno errantes fidem
 in aliis non merentur. In Paragrapho ſecundo
 de ineptiis Albigenſium Natalis Alexander hæc
 narrat: *Quod Chriſtus ille, qui natus eſt in
 Bethleem terreſtri & viſibili, & in Jeruſa-
 lem crucifixus, malus fuit; & quod Maria
 Magda-**

Cum quadam die omnes Hæretico-
rum Duces in oppidum Montem regium
Diœcesis Carcassonensis cum Prædica-
toribus Catholicis collaturi convenis-
sent, Petrus Castri novi, ut interesset,
rediit. Arbitri, qui de victoria deinde
judicarent, ex illis delecti, quos Hære-
tici *Credentes* dicebant. Quindecim
diebus tenuit Disputatio, atque literis
mandata arbitris communicata est, ut
sententiam ferrent. At illi, cum co-
gnoscerent, Hæreticos evidenter esse er-
roris convictos, de hac causa pronun-
ciare recusarunt; quin etiam ne argu-
menta vulgarentur, ea, ut scripta ac-
ceperant, Hæreticis tradiderunt. So-
luto illo colloquio, Prædicatoribus ad-
huc in Oppido morantibus, ibique ac
in vicinis pagis veram fidem populos
docentibus (panem vero ostiatim mendi-
cabant) Arnaldus Abbas Cisterciensis ad
eos ex Francia rediit, Abbates duode-
cim Ordinis sui scientiæ & virtutis lau-
de eximios, multosque Monachos, so-
cios prædicationis adducens. Omnes
Episcopi Uxamensis exemplum sequeban-
tur, humili habitu & pedibus incede-
bant,

H 2

*Magdalena fuit ejus concubina, & ipsa fuit
mulier in adulterio deprehensa, de qua legitur
in Evangelio. Præterea omnes Veteris Te-
stamenti Patres damnatos affirmabant. &c.*

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.*Guil. de
Pod. Laur.*

c. 9.

c. 5.

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.

bant, ac semper in vicos, secundum imperium Abbatis Cisterciensis sibi ad prædicandum & colloquendum destinatos, divertebant.

6. 6.

Inter hæc Episcopus Uxamensis, res domesticas compositurus, & Prædicatores in provincia Narbonensi suis sumptibus sustentaturus, ad suos invisere statuit. Iter faciens Apamias divertit, quocum Fulco Episcopus Tolofanus, Navarrus Episcopus Consuranus & complures Abbates ad eum convenissent, ac in publico colloquio Waldenses argumentorum pondere vicissent, major populi pars, & inprimis pauperes, se Catholicos professi sunt. Disputationis Arbitr electus fuerat vir quidam, qui in illa urbe potentissimus habebatur, Waldensibus favens. Is in manibus Episcopi Uxamensis hæresim ejuravit, se ipsum & bona sua Catholicis in obsequium obtulit, ac exinde Hæreticos virili vigore oppugnavit. Ceterum Colloquio Apamienfi interfuit Raimundus Rogerius Comes Foixiæ, Catholicorum crudelissimus Infectator, cujus uxor ac soror Waldensium Sectæ adhærebant, alteri vero sorori Manichæorum deliria placebant. Colloquio finito, quod in Palatio Comitum habitum, una die Waldenses, & altera Prædicatores Catholicos mensæ adhibuit. Episcopus autem Uxamensis
iter

iter suum profecutus est, animo in pro-
vinciam Narbonensem redeundi ad præ-
dicandam veram fidem; sed ecce, pau-
cis diebus exactis, ex quo ad sua remea-
verat, in beata senectute obdormivit.
Rudolphus Monachus haud diu ante in
Abbatia Francorum vallibus non procul
ab oppido S. Ægydii Ordinis Cistercien-
sis naturæ debitum solverat. Unde
postea Guido Abbas Vallium Cernaji
Diocesis Parisiensis sacræ Missionis Ca-
put evasit, qui nobilibus licet clarus
natalibus, scientia tamen & virtutis a-
more illustrior, postmodum super can-
delabrum Ecclesiæ Cathedralis Carcas-
sonæ positus est.

§. XXVIII.

S. Dominici exordia.

Dominicus quoque, quem Episcopus
Uxamensis unicum laborum suorum
in hac sacra Missione socium delegerat,
ejusdem Congregationis Princeps atque
novi Ordinis Fratrum Prædicatorum
Auctor extitit. Is anno millesimo cen-
tesimo septuagesimo Calarogæ, Oppi-
do Castiliæ in Diocesi Uxamensi posito,
nobilibus & piis parentibus in lucem e-
ditus est. Pater Gusmanus vocabatur,
Mater vero Joanna *D'aga*, quæ, cum
uterum gereret, visa sibi est per quie-
tem continere in alvo catulum, ore præ-
feren-

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.

*vit. per
fratr.
Theod. ap.
Sur. 5. Aug.*

*Jordan.
princip. fr.
Præ. M. S.
c. 2. 9.*

L. LXXVI.

H 3   feren-

Sæcul. XIII. ferentem facem, qua totum orbem ter-
 A. C. 1206 rarum incenderet. Habebat Joanna
 fratrem Archipresbyterum Ecclesiæ, vul-
 gari Hispanorum lingua *de Gumiel*
d'Issan, cui Dominicus adhuc puer tra-
 ditus est, in timore Dei educandus, at-
 que in literis ac disciplina Ecclesiastica
 erudiendus. Ubi ad annum decimum
 quartum pervenit, Palentiam a parenti-
 bus mittitur, scholam in Castilia illa tem-
 pestate celeberrimam. Nam illuc Rex
 Alphonsus IX. viros doctissimos, ex Fran-
 cia Italiaque accersitos, in omni scientiæ
 genere, stipendiis liberalissime concessis,
 collegerat. In illa urbe Dominicus qua-
 driennio Philosophiæ & Theologiæ ope-
 ram dans, seriam & solitudinem quære-
 bat, amantissimus Virginitatis, quam us-
 que in finem vitæ conservavit. Orabat,
 vigilabat, decemque annis vinum non
 gustavit. Charitate autem in proxi-
 mum tanta flagravit, ut tempore diræ
 famis etiam Libros suos, quibus nihil
 magis cordi erat, venumdederit, pre-
 tiumque acceptum in pauperes divi-
 serit.

c. 2.

Roderic.
Tolet. VII.
 c. 34.

c. 4.

Cum deinde Dominici, tunc Palen-
 tiæ scientiis incumbentis, fama ad aures
 Episcopi Uxamensis pervenisset, & ipse
 deinde in merita viri accurate inquisi-
 visset, Uxamam advocavit, atque Cano-
 nicis Regularibus suæ Ecclesiæ adscri-
 psit.

psit. Dominicus, perfectionis Christiana-
 nae studiosissimus, lectioni Collationum
 Cassiani se dedit, tanto successu, ut cre-
 scente virtutum splendore ad gradum
 Subprioris sui Capituli eveheretur. E-
 rat vero hæc Dignitas nulli alteri secun-
 da, nisi ipse Episcopi, qui post susce-
 ptum vitæ Regularis habitum Prioris
 munere fungebatur. Nulla re magis
 delectabatur Dominicus quam labore ad
 convertendos Hæreticos impenso, cui
 adsuescere cœperat, in itinere Episcopi
 Uxamensis in Franciam directo, cum
 ille ad Comitem Marchiæ fuisset delega-
 tus; illuc enim Dominicum socium de-
 duxerat. Cum Tolosam pervenissent,
 Hæresi infectam doluerunt, ipsamque
 Hospitii Dominum, ad quem diverterant;
 sed eum Dominicus tum blanditiis tum
 argumentis eadem nocte ad finem Ec-
 clesiæ reduxit.

Sæcul. XIII.
 A. C. 1206.

Jord. c. 13.
 Hist. Albig.
 c. 7.

Post Colloquium cum Hæreticis
 Monte Regio habitum, Dominicus Tex-
 tus conscripsit, a se in disputatione cita-
 tos, unque Hæreticorum tradidit, quos
 relegeret & mature pensaret. Nocte
 sequente cum aliquot viri ejusdem Se-
 ctæ apud focum sederent, & ille sche-
 dam productam eis ostendisset, *in ignem
 injice chartam, inquit, si consumatur,
 constabit, fidem nostram veram esse, si
 non ardeat, fatebimur, vos Prædicato-*

H 4 res

Sæcul. XIII. *res vera docere.* Consentientibus om-
A. C. 1206. nibus, charta flammis traditur, ac post-
 quam aliquamdiu in medio ignis durare
 visa fuit, exiliens in terram nullum ignis
 vestigium exhibuit. Obstupuerunt cun-
 cti; sed aliquis eorum, cui magis dura
 cervix, *in ignem iterum injicienda est,*
 ait, *ut clarius vobis pateat veritas.* Er-
 go iterum, & etiam tertio injecta, to-
 ties illæsa exiit. Non ideo tamen Hæ-
 reticorum istorum contumacia fracta, sed
 alter alterum severe monuit; solerter
 caveret, ne hoc prodigium ad Catholi-
 corum notitiam deferretur. Verum
Jord. M. S. vir quidam nobilis ex eis, cui ad veram
c. 14. Theod. Religionem propensior animus complu-
1. c. 6. ribus miraculum vulgavit, idque Petrus
 Vallium-Cernaji se ab illo ipso, qui Hæ-
 reticis chartam dederat, didicisse af-
 firmat.

In illis regionibus non nulli viri e-
 questris Ordinis degebant, qui, premen-
 te paupertate, filias suas Hæreticis alen-
 das & erudiendas committebant. Ha-
 rum commiseratione motus Dominicus,
 ut eas ex Hæreticorum unguibus eripe-
 ret, Monasterium Proviliense inter pa-
 gum *Fanjoux* & Montem Regium con-
 didit, in quo inclusæ in silentio labora-
 bant & orabant, præbentes eximium
 Christianæ perfectionis exemplum.

§. XXIX.

S. Francisci exordia.

Sæcul. XIII.

A. C. 1206.

Sub idem tempus in Italia alius quoque & magnus Dei famulus, alterius conditionis, nempe S. Franciscus, Fratrum Minorum Fundator, innotescebat, qui Affisii in Umbria anno millesimo centesimo octogesimo secundo natus erat, Patre Bernardone mercatore; plerarumque enim urbium in Italia cives mercaturam faciebant. Infans e fonte Baptismi nomen *Joannes* tulerat, sed exinde cognomento Franciscus dictus est, quod magna facilitate didicisset Francorum linguam, tunc Italis ob commercium cum illa gente necessariam. Ad quæstum igitur ex mercibus referendum Petrus Bernardo Franciscum suum adhuc adolescentem adhibuit, postquam eum literis saltem leviter tingi curasset. Sed Franciscus, ut illa ætas solet, magis voluptatis quam pecuniæ desiderio capi videbatur, nunquam tamen in turpem vitæ licentiam effusus. Tenero ab unguiculis in pauperes erat animo, & arcano proposito sibi constituerat, omnibus, quocumque occurrerent, stipem largiri, præsertim si per amorem Dei rogarent. Quadam vero die, commercii curis detentus, cum pauperem contra consuetudinem repulisset, subito facti

*Vading. ap-
par. ad An-
nal. n. 3.**Abb. Stad.
Chris. 1182.**Vad. n. 4.**S. Bonav.
vit. S. Frane.
c. 1.*

H s pœni-

morevolvens, Jesu Christo servituro nihil antiquius esse oportere, quam se ipsum vincere, ex equo desiliit, leprosumque, eleemosynam præbens, osculatus est. Vix vero equum denuo conscenderat, cum circumspiciens obstupuit, neminem mortalium oculis suis objici, licet eos in aperto campo undique circumferret. Exinde cœpit in via virtutis & perfectionis semper progredi. Solitudinis amator, memoria passionis & Crucis Jesu Christi mirum in modum afficiebatur.

Alia die S. Damiani Ecclesiam, ab urbe Assisio quadringentos passus distantem, ac vetustate collabentem ingressus, & ad orandum ante Crucifixi effigiem prostratus, quam fixis ac madentibus præfletu oculis intuebatur, vocem audivit, ex imagine proficisci sibi visam ac ter dicere: *Francisce! age, domum meam, quam ruinæ proximam cernis, repara.* Expavit, sciens, præter se neminem in Ecclesia adesse, sed mentem colligens obedire, & muros pœne dirutos restaurare statuit.

Surgit ergo, & signo Crucis se munens, domum remeat. Inde cum panos accepisset, & Foliniacum, urbem propinquam, unacum equo suo, delatos vendidisset, ad Ecclesiam S. Damiani rediit, ubi obvium habuit Presbyterum inopem,

Sæcul. XIII.
A.C. 1206. inopem, nomine Petrum, qui illius Ecclesie curam in se susceperat; quem reverenter affatus, obtulit ei aurum suum, ad reparandam Ecclesiam & subsidum pauperum impendendum, rogans, ut se quoque ad tempus contubernalem reciperet. Presbyter Franciscum quidem in consortium admisit, sed rejecit aurum, quod parentis ejus & propinquorum indignationem pertimesceret. Ipse vero allatam pecuniam haud pluris quam terræ pulverem æstimans, per apertam fenestram in Ecclesiam conjecit.

Postquam apud hunc Presbyterum aliquamdiu diversatus fuisset Franciscus, Petrus Bernardo ejus pater, comperto, quod factum fuerat, ira accensus cum quibusdam propinquis ad Ecclesiam S. Damiani contendit, quorum primum impetum ut eluderet Franciscus, in quadam fovea per aliquot dies, continuo orans, delituit. Tunc vero, se ipsum in gnaviæ arguens, ac lætitia & fiducia plenus prodiit, & Assisum rediit; ubi incolis, cum sordidus, pallens, & toto habitu alius quam antea, incederet, eorum motæ mentis suspicionem præbuit. Quare plebs insana venientem magno clamore excipere, & cœno ac lapidibus impetere; at ipse per medios insectatores immoto animo transibat. Tantus tumultus patrem quoque ejus excivit, qui

domum

domum abstractum, conviciis ac verberibus cumulavit, inclusumque, ut amentes ligari solent, vinculis adstrinxit. Sæcul. XIII.
A.C. 1206.
Haud diu post, patre mercaturæ causa ad alias urbes profecto, Francisci mater, cui extremus in filium mariti rigor non probabatur, desperans etiam ejus constantiam frangi posse, e custodia liberum dimisit. Ipse ad Ecclesiam S. Damiani reversus est.

Pater de itinere redux, cum uxore, quod filium dimisisset, acriter jurgatus, ad eum investigandum domo exiit, si vincere pertinacem non posset, ex patria expulsurus. Franciscus obvium se intulit patri, intrepide affirmans, nihili se vel vincula vel verbera facere, sed amore Jesu Christi omnia toleraturum. Ablatam pecuniam repetebat parens, cumque eam tandem apud memoratam fenestram invenisset, non nihil mitigatus, postea filium ad Episcopum venire, atque cedere bonis paternis in perpetuum jussit, responditque Franciscus, se Ital. Sar.
tom. I. p. 541. lubentissimo animo iturum. Porro Sedit Episcopalem Assisi Guido tunc tenebat, quem Innocentius Papa anno millesimo ducentesimo quarto ad eam evexerat; namque illa Ecclesia Sedi Apostolicæ simpliciter subicitur. Ubi in conspectu Episcopi steterunt, non expectavit dum pater querelas exponeret, sed,

&

Sæcul. XIII.
A. C. 1206.

& ipse tacitus, detractas sibi vestes reddidit, omniaque jura dimisit. Tunc paruit, Franciscum sub vestitu molli alperum cilicium gestare. Optimus verò Antistes, cognito hujus juvenis fervore, de sede surgens & ulnis amplexus seminudum, pallio suo textit, famulis, qui circumstabant, vestium aliquid, quo velaretur, afferre jussit. Datur ei attritum palliolum cujusdam rustici, Episcopo servientis, quod Franciscus lætissimus accepit, tumque signo crucis, ex cæmento, quod forte aderat, ei impresso, corpus utcunque vestivit. Cum vero vestimenta patri redderet, *bucusque*, ait, *appellavi te patrem meum super terram, posthac major mihi facultas erit dicendi: Pater noster! qui es in Cælis.* Hæc fuere exordia conversionis S. Francisci, tunc annum ætatis vigesimum quintum numerantis; annus enim salutis humanæ millesimus ducentessimus sextusolvebatur.

Alb. Stad.
1206.

§. XXX.

Ecclesia Livoniæ.

Sup. Lib.
LXXIV.
S. 63.

Ceterum Religio Christiana in Livonia, sedente Alberto, tertio Rigæ Episcopo, Bertoldi successore, strenue propagabatur. Qua de re Innocentius Papa anno millesimo centesimo nonagesimo nono ad omnes Saxonie Westphaliæ

phaliæque Fideles Epistolam dedit in Sæcul. XIII. A. C. 1206.
 hunc modum: *Quemadmodum Disciplina Ecclesiastica quemquam ad suscipiendam fidem, vi adhibita, compelli non permittit, ita sponte credentibus Sacra Sedes præsidium offert, hortaturque Christianos, ut Neophytos tueantur, ne eos arreptæ Fidei peniteat, & ad pristinos errores revertantur. Ad nostras vero* Sup. Lib. LXXIV. §. 6.
aves pridem pervenit, Episcopum Meivardum beatæ memoriæ, in Livoniam profectum, populis barbaris, animalia, arbores, lymphas, plantas, spiritus immundos, adorantibus fidem prædicasse, multosque conversos baptizasse. Sed modo, ut ad nos relatum est, Dæmon Gentiles accolas ad persequendum Christianos excitavit, eo consilio, ut Christiani nominis memoria in illis provinciis deleatur. Quare obtestamur vos & pro remissione peccatorum vestrorum injungimus; nisi Pagani, Livoniæ propinqui, inducias cum Christianis ineant, easque servent, Fratres vestros correptis armis defendite. Illis autem omnibus, qui voto edito, profectionem Romanam promiserunt, religionis materiam commutamus, si in Livoniam pergant, cunctosque sub nostram tutelam recipimus.

Eadem Epistola Fidelibus Sclavis, & oram ultra Albim fluvium colentibus, transmissa.

Exin-

Sæcul. XIII.

A.C. 1206.

Exinde cum Papam non lateret, in Saxonia inferiore multos tam viros Ecclesiasticos quam Laicos, voto in Terram sanctam peregrinandi obstrictos, sive paupertate sive corporis infirmitate prohibitos, immanem profectionem suscipere non posse, eos in Livoniam misit, Clericos quidem, ut ibi Fidem prædicarent, Laicos, ut contra Infideles dimicaret. Hæc dispicimus ex ejus Epistola, ad Archiepiscopum Bremensem, ejus Suffraganeos aliosque ejusdem Regionis Episcopos, decima Octobris anno millesimo ducentesimo quarto, data.

7. ep. 139. ap.
Rainald.1204. n. 56.
Longin. VI.
hist. Polon.

1204.

Anno sequente Albertus Episcopus Rigantus Ordinem Militarem Fratrum Christi instituit, qui in palliis suis gladium & Crucem super insutam gestabant, unde etiam Fratres de gladio dicti sunt. Potissima hujus Instituti ratio erat, novos Christianos armis tueri; quod ut exequi valerent, Episcopus Equitibus tertiam bonorum Ecclesiæ suæ partem donavit. Itaque magna populorum Livoniæ pars tunc fidem amplexa est, quod Archiepiscopus Lundensis in Dania, datis literis, ad Innocentium detulit; ipsum enim Papa Sacræ Sedis Legati potestate, ut ad conversionem Livonum incumberet, auxerat.

Chr. Citizen-
so an. 1206.Gest. Innoc.
n. 127.

Quia vero inter illos Prædicatores erant Monachi, Canonici Regulares, alii-
que

que Viri Religiosi, Papa eos vestimenta Sæcul XIII.
 omnino similia induere iussit, ne habitus A. C. 1206.
 externi diversitas populis, quibus unam
 fidem denunciabant, scandali occasio-
 nem præberet.

§. XXXI.

*Philippus de Suevia Papæ reconciliari
cupit.*

At Regis Philippi Sueviæ vires in pro- Sup. n. 20.
 vincijs, quas Rhenus inferior alluit, Ann. God.
 augebantur. Hoc anno millesimo cen- 1206.
 tesimo sexto ad illas Germaniæ partes Alb. Stad.
 divertentem Adolphus Archiepiscopus eod. Arnald.
 Colonienfis, a Pontifice deponi iussus, Lubec. VII.
 Comites, ceterique illius Regionis Opti-
 mates ut Imperatorem suum excepe-
 runt, eique, cum divisa immisisset agmi-
 na, tota Diœcesis se subiecit. Rex qui-
 dem Otto Saxonix, Colonia egressus,
 cum Brunone, novissime Archiepiscopo
 consecrato, prælium æmulo obtulit; sed
 profligatus, vix cum tribus comilitoni-
 bus evasit. Bruno Archiepiscopus ca-
 ptus, in conspectum Regis Philippi pro-
 tractus, vinculis oneratus & castra sequi
 iussus est. Ita Colonienfes cives per-
 misere se Regi Philippo. Otto navigio
 impositus ad Joannem Regem Avuncu-
 lum suum trajecit in Angliam.

Hist. Eccles. Tom. XIX,

I Illa

Sæcul. XIII.**A. C. 1206.***Ital. Sacr.***no. 5. p. 71.***de neg. imp.***op. 138.***Sup. Lib.***LXXV.****§. 29.***Abb. Ursp.***p. 310.**

Illâ tempestate Walterus seu Wolferus, nobilis Bavarus, Sedem Patriarchalem Aquilejensem occupabat, ad eam ab Episcopatu Passaviensi anno millesimo ducentesimo quarto translatus, vitâ in sacris Scripturis versatus, ac vitæ integritate & prudentia insignis; quibus dotibus Henrici VI. Imperatoris & Philippi fratris ejus amicitiam meritus fuerat.

Hunc ergo Præsulem cum mandatis ad Philippum Innocentius Papa misit; hortaretur Principem, ne amplius tutela sua dignum censeret Leopoldum, qui translatum se dicebat ab Ecclesia Wormatiensi ad Moguntinam, in qua Pontifex Sigefridum confirmari volebat. Simul etiam Papa Patriarchæ injunxit; Regis Philippi animum ad inducias Regi Ottoni concedendas, si posset, flecteret. Nam ex Episcopi Cameracensis literis intellexerat, quam necessaria pax Ottoni in adversa fortuna esset. Patriarcha Aquilejensi sibi commissa fideliter exequente, Principes, Philippi partes secuti, & diuturno bello fatigati, pacem inter ambos Reges conciliare statuerunt. Eo igitur consilio promissum est Papæ, curaturos utriusque partis amicos, ut fratri ipsius Richardo, postea Comiti Sorano, Philippi Regis filia nuptui traderetur. Ut refert Conradus Abbas

Abbas Urspergensis, tunc temporis luce Sæcul. XIII.
 fruens, qui se rem istam a viris fide di- A.C. 1206.
 gnis accepisse affirmat. Sed, ut ut hæc
 sint, Rex Philippus ad Papam dedit lon-
 gam Epistolam, cujus summa hæc erat:
Haud ignoras, sanctissime Pater, quantis de neg. ep. 136.
turbis Imperium, Henrico Imperatore
fratre meo fati functo, divisum & ve-
xatum fuerit. Tunc ego in Tuscia ver-
sabar, unde reversus in Germaniam,
tum Legatis missis, tum datis literis,
omnes Imperii Principes sollicitare cæpi;
filium Imperatoris fratris mei Regem
agnoscerent, quem elegissent, & iureju-
rando fidem promississent. Sed nemini
persuasi; nullius roboris fuisse electionem,
agebant, quod, cum ea perageretur, puer
necdum fonte Baptismi ablutus fuisset.
Præterea Principes ad eligendum infan-
tem Imperatoris reverentia fuisse com-
pulsos, ac denique, Regem, vix natum,
proclamare, nihil aliud fore, quam pu-
blice fateri, Imperii solium vacare. Er-
go eis decretum erat, alium eligere. Non
nullis pacta intercesserunt cum Bertoldo,
Duce Laringiæ, qui tandem ingentis pe-
cuniæ & laboris impendio remotus. Idem
Principes deinde ad Bernardum Du-
cem Saxonie conversi sunt, qui, cum
esset eximia prudentiæ vir, caute pe-
dem retulit.

Sæcul. XIII.
A.C. 1206.

Tunc vero omnes Saxoniam, Bavariam, Austriam, Franconiam Principes, pluresque alii, mihi suaserunt, ad consequendum Imperii coronam animum adire, consilium mihi, opes, arma commodaturi. Atque adhuc vacillanti & jus Nepotis mei violare timenti, exprobrarunt vecordiam, quod oblatum Imperium accipere non auderem, etiamsi solus tantæ Dignitati sustinendæ par essem. In aliam partem versans animum, prævidebam, me detrectante, virum electum iri ortum ex Familia, majoribus meis nunquam non inimica. His motus argumentis, Imperium per electionem justam, ac consensu omnium Principum unanimum, quæsi. Non eo me avaritia, non ambitio impulit, ita me Deus adjuvet! nec enim te latet, ut puto, nulli Principum præter me plus divitiarum, plus potentia, aut gloria, vel parentes vel fortunam contulisse. Magna terrarum spatia mihi erant obnoxia, multas arces, & situ & arte inexpugnabiles, tenebam, aurum, bello gerendo aptissimum, gemmae, non deerant. Crux, Lancea, corona, ceteraque omnia Dignitatis Cæsareæ Insignia, in mea fuerunt potestate. Denique non poterat Germanorum quisquam Rex eligi, qui non meo magis, quam ego ipsius, egeret præsidio. Negotio electionis perfecto, mens-

Epistola Philippo ad Pappam.

Sæcul. XIII. *te vel Ecclesiam Romanam læserim. Si*
A. C. 1206. *autem patuerit, te vel mihi vel Imperio*
nocuisse, nullum arbitrum, nullum Ju-
dicem præter tuam conscientiam expe-
tam. Scio enim, & palam profiteor, te,
S. Petri cum plenitudine potestatis succes-
sorem, in his causis nullius hominis judi-
cio subesse, sed id soli Deo reservari,
cujus jura nobis arrogare neutiquam
volumus. Epistolam claudit Rex, affir-
mans, se nunquam a Cœlestino III. Pa-
pæ fuisse excommunicatum, & Innocen-
tium rogans, ut harum literarum Latori,
is Prior Camaldulensium erat, fidem
haberet.

Hoc Philippi responsum Innocentio
 Papæ gratum fuit, quatenus Inducias
 concedebat, quamvis illud displiceret,
 quod Princeps in causa Sigefridi Mo-
 guntini Archiepiscopi petebat. Quod
 cognoscimus ex Epistola Papæ data ad
 Patriarcham Aquilejensem, in qua ro-
 gat; Philippum exhortaretur ad conce-
 dendas inducias, quo facilius ad pacem
 pervenire possent. Ottoni quoque
 scripsit Papa; de induciis saltem ad an-
 num consentiret. Tum Philippus ad
 Papam Patriarcham Aquilejensem, Burg-
 gravium Magdeburgensem, duosque
 alios cum plena potestate pacem tra-
 ctandi misit. Papa vero ad idem nego-
 tium perficiendum duos Cardinales, Hu-
 golinum

de neg. Imp.
ep. 137.

ep. 138.

ep. 140.

ep. 141.

golinum Episcopum Ostiensem & Leo- Sacul. XIII.
nem Presbyterum titulo S. Crucis, de- A. G. 1207.
lectos in Germaniam, tanquam Sacra
Sedis Legatos, proficisci iussit.

§. XXXII.

Stephanus de Langthon Archiepiscopus Cantuariensis.

Joannes Ferentinensis anno millesimo *Math. Pa-*
ducentesimo sexto Sacrae Sedis Lega- *ris. eod. an.*
tus a Pontifice in Angliam missus, illo
Regno peragrato, haud sane modicam
pecuniae vim collegit. Ut vero pra- *Math. West-*
terea aliquid gessisse videretur, Conci- *mon. eod.*
lium Redingae, Abbatia celeberrima, die *sup. n. 21.*
S. Lucae Festum sequente, nempe deci- *Item & Gest.*
ma nona Octobris, coegit; tumque *Innoc. n. 131.*
cum suo thesauro recessit. Haud diu
post Innocentius litem inter Monachos
Cantuariensis Ecclesiae, ejusque Episco-
pos Suffraganeos, de electione Archie-
piscopi diremit, cum declaravit, nihil
juris ad eligendum Archiepiscopum E-
piscopis esse, iisque aeternum silere jus-
sis, praecipit; soli monachi Sede va-
cante Pastorem novum nominarent.
Haec sententia vigesima prima Decem-
bris anno millesimo ducentesimo sexto
lata est. Anno sequente millesimo
ducentesimo septimo Monachi Cantua-
rienses adversus Monachos fratres suos

Sæcul. XIII.
A.C. 1207.

in Curia Romani Pontificis Actionem moverunt de gemina electione Episcopi Cantuariæ, cum aliqui Subpriori, alii Episcopo Norwicensi suffragati fuissent. Aiebant isti, electionem Subprioris valere non posse, quod istud a minore parte Capituli, clam, & sine Regis consensu actum esset. Respondebant Adversarii; dato, quod illa electio nullius roboris fuisset, nihilominus expectandum fuisse, donec nulla promulgaretur, priusquam pars contraria alium eligeret. Unde inferebant, electionem Episcopi Norwicensis procul dubio rejiciendam esse. Postquam diu multumque disputatum, Papa electionem utramque irritam pronunciavit, atque indignans munera sibi oblata, quæ undecim millia marcarum argenti æquare dicebantur, repulit.

Joannes Rex, datis itineris subsidiis, duodecim monachos, quorum princeps Magister Elias *de Brand-field* erat, Romam miserat, affirmans, recepturum se Archiepiscopum, quem elegissent, ipsis spondentibus, neminem se alium quam Episcopum Norwicensem electuros esse.

Papa vero, utraque electione abrogata, per Cardinales suos his monachis ceterisque Delegatis denunciari iussit, ipseque suo ore significavit, libertatem
ipsis

Sæcul. XIII.
A. C. 1207.

ipsis concedi eligendi quemcunque vel-
lent, si modo de gente Anglorum is es-
set, & oneri Episcopali sustinendo ido-
neus. Mox Stephanum Langtonium
eligendum proposuit, virum meritissi-
mum. Namque postquam Parisiis diu
operam scientiis dedisset, Theologiæ
Doctor, Canonicus Cathedralis, & Uni-
versitatis Cancellarius creatus, ac Ro-
mam deinde a Summo Pontifice invita-
tus, Ordini Cardinalium Presbyterorum
titulo S. Chrysogoni inscriptus fuerat.
Eum ergo cum Papa in Cathedra Can-
tuariensi collocandum esse, suasset, re-
sponderunt Monachi; se Electionem
Canonicam sine Regis & Congregatio-
nis suæ consensu peragere non posse.
Sed sermonem interrumpens Papa, ve-
hementer commotus, *scitote*, ait, *ple-
nam vobis tunc tantum potestatem esse,
cum Cantuariæ estis, sed cum electio
fit Romæ, in conspectu Sacræ Sedis, con-
sensum Principum non expectari. Quæ
cum ita sint, in virtute S. obedientiæ,
& sub pœna censuræ Excommunicatio-
nis, illum, quem jussi estis, eligite.* Mo-
nachi murmurantes, sed metu turbati,
consenserunt. Solo Magistro Elia de
Brand-field imperium detrectante, ce-
teri omnes *Te Deum Laudamus* decan-
tantes Stephanum Langtonium ad Al-
tare detulerunt, quem Papa Viterbii die

Sæcl. XIII. decima septima Junii suis manibus or-
A. C. 1207. dinavit.

Gest. n. 131.

Ita quidem rem Angli narrant, sed Auctor Gestorum Innocentii Papæ refert; eum, cum utramque antecedentem electionem irritandam esse augeretur, timuisse, ne si monachos ad tertiam electionem peragendam in Angliam remitteret, in eundem errorem relaberentur, cum Rex libertatem in eligendis Episcopis opprimeret. *Quare, inquit, jussit Papa monachos quindecim Fratribus, ex gremio suo delectis, facere potestatem, hac vice Archiepiscopum eligendi, eosque Romam mittere; quod etiam per literas Regi indicavit.* Itaque, gemina illa electione abrogata, præcepit monachis quindecim, ut, se præsentem, electionem Canonicam celebrarent, tumque, exploratis eorum suffragiis, majorem partem Cardinali Stephano Langtonio favere patuit. Tandem consenserunt monachi omnes, Regis Legatis repugnantibus & omnem conatum ad istud amovendum frustra adhibentibus. Postea Pontifex, Regi Angliæ scribens, paterno affectu hortatus est; reciperet electum, faveretque Stephano Langtonio, cujus merita dilaudabat. Ad Monachos quoque Cantuarienses dedit Epistolam, qua omnes Pastori suo obedire præcipiebat.

Math. an.
1207.

§. XXXIII.

§. XXXIII.

Sæcul. XIII.
A.C. 1207.*Obssistit Rex Joannes.*

Ubi vero hæ Literæ Regi Joanni reditæ sunt, acerrime accensus est, tam quod Stephanus electus esset, quam rejectus Episcopus Norwicensis. Proditum se a perfidis monachorum Delegatis querebatur, *quippe versipelles*, in-
*quiebat, Subpriorem suum me inconsulto elegerunt, utque erratum tegevent, huic Episcopum Norwicensem subrogarunt; mox, acceptis ex arario meo sum-
 tibus, simulantes se confirmationem bu-
 jus electionis petituros esse, profecti, mor-
 talium nequissimi elegerunt, ordinarunt-
 que Stephanum Langtonium, hostem meum
 insensissimum.*

Rex igitur, furiose indignans, viros duos Equestris Ordinis, truces & inhu-
 manos, cum armatis Cantuariam im-
 mittit, qui, nudis ensibus, in monaste-
 rium irrumpentes, clamore terribili
 Priori & Monachis denunciarunt; ex
 Anglia se se proriperent, Regi perduelles;
 juraruntque, nisi illico parerent, se o-
 mnes, vivos, & monasterii muris inclu-
 sos, esse combusturos. Monachi expa-
 vescentes nulla mora interjecta disce-
 dunt, exceptis tredecim in domo infir-
 morum jacentibus, qui incedere non va-
 lebant. Ceteri in Flandriam transfre-
 tarunt,

Sæcul. XIII.
A.C. 1207
tarunt, a Monachis S. Bertini, aliorum-
que Monasteriorum Fratres excepti.
Rex, monachis quibusdam ex Abbacia
S. Augustini, ad celebrandum Officium
divinum, in Ecclesiam Cathedralem
Cantuariensem translatis, & fugitivo-
rum bonis arario suo adscriptis, agros
Archiepiscopatus & Monasterii incultos
relinqui iussit.

Scriptit deinde Papæ Epistolam, in
qua dicebat: *Electione, Episcopo Nor-
wicensi favente, non sine probro meo, re-
jecto, quemdam Stephanum Langtonium,
virum mihi ignotum, cum manifestis
hostibus meis in Francia diu versatum,
Archiepiscopum Cantuariensem consecra-
sti, ac etiam, qua re Regni mei liber-
tas contumeliose proculcatur, non re-
quisito consensu meo. Unde omnino
admirationi locus est, quod nec tu, nec
tota Curia Romana memores sitis, quan-
tum hac usque amicitia nostra vobis
fuerit necessaria, plusque emolumentum
solo Regno meo, quam ex omnibus Re-
gionibus transalpinis ad vos redeat. Af-
firmabat deinde, nunquam passurum se,
alium quam Episcopum Norwicensem in
Cathedra Archiepiscopali Cantuariensi
sedere. Addens in fine Epistolæ; si ir-
rita foret hæc sua postulatio, satis vi-
rium sibi esse, quibus prohiberet, ne sub-
diti sui opes, ad repellendos hostes suos
sibi*

sibi necessarias, Romam deferrent; cum- Sæcul. XIII.
que Præsules doctissimi neutiquam domi A. C. 1207.
sibi deessent, quid iustitia & æquitas po-
stularret, ab exteris non quæsiturum.

Ad hanc Epistolam Papa summatim
respondit: *Cardinali S. Chryfogoni u-
tique nocere non debet, quod diu Pari-
sis ad scientias incubuerit, quod Docto-
ris lauream in Facultate Theologica ad-
eptus, atque Canonorum Cathedralium
Ordini Parisiensis civitatis insertus sit.
Obstupescendum potius virum clarissima
famæ tibi ignotum esse potuisse, ad quem,
ab eo tempore, quo Cardinalis Dignitate
fulget, ter literas dedisti, eumque ad
aulam tuam advocaturus videbaris. Me-
morem te potius esse oportet, quod Lang-
tonius in Regno tuo genitus sit, paren-
tibus fidem tibi inviolatam servantibus,
quod Præbendam in Ecclesia Eboracensi
multo pinguiorem quam in Parisiensi
perceperit. An his parentibus natus,
& acceptis his beneficiis, Angliam, pa-
triam suam, odisse poterit? Excusat dein-
de Papa, quod consensus Regis in hac
electione præteritus diceretur, & affir-
mat, eum satis fuisse petitem, quamvis
alias in electionibus, coram Sacra Sede
factis, expectari non soleret. In Epilo-
go hortatur Regem; ne Dei voluntati
adversetur, nec Consuetudines revehat,
quas Parens ejus & Frater dimisissent.*
Ad

Sæcul. XIII.

A.C. 1207.

10. ep. 113.

Ad Episcopos quoque tres, Londinensem, Elisiensem, & Wigorniensem Innocentius dedit Epistolam, in qua, de ingrato Regis animo multa conquestus, præcipit; ad eum se conferant, & in ipsius conspectu, nec reverentiæ Regiæ Dignitatis, nec libertatis Ecclesiasticæ oblitæ, ad recipiendum Archiepiscopum Stephanum Langtonium, si possent, permoveant. *Si vero petita deneget, inquit Papa, sententiam Interdicti generalis in totam Angliam promulgate; nullo officio Sacerdotali, baptismo parvulorum, & penitentia morientium exceptis, fungi liceat.* Tum Regi graviores pœnas minatur, nisi his flecti se sinat. Præterea Papa, datis literis, omnes Episcopos Angliæ & Walliæ, hac occasione oblata, libertatem Ecclesiæ Anglicanæ propugnare jubet. Hæ literæ die decima octava Novembris anno millesimo ducentesimo septimo datæ. Simul omnibus Angliæ Principibus scripsit; Regem suggesto salubri consilio ad mentem revocare satagerent, atque ingentia mala, quæ ejus contra Ecclesiæ auctoritatem pertinacia in Angliam invectura esset, removerent.

10. ep. 159.

ep. 160.

§. XXXIV.

Philippus Suevus absolvitur.

Inter hæc Otto Rex, postquam in Angliam cum

cum Rege Joanne Avunculo suo, eodem anno millesimo ducentesimo septimo, contulisset consilia, in Germaniam rediit, ubi Pontificis Legati, Hugolinus & Otto, ad pacem inter ipsum & Philippum Regem conciliandam studium omne impendebant. Præter alias pacis condiciones a Philippo petebant; Brunonem Archiepiscopum Coloniensem, quem captivum tenebat, libertati restitueret. Quod ille facturum se negavit; objiciebat enim, ita Adolphum Archiepiscopum Coloniensem, qui sui amore depositionem Canonicam passus fuisset, omnesque illos, qui se Imperatorem secundo coronassent, offensum iri. Cardinales vero, Philippi largitionibus corrupti, Absolutione ei, priusquam Bruno e vinculis dimissus fuisset, concessa, Regem Ottonem adeunt, cui intempestiva fiducia, *amulum tuum*, inquit, *ab Excommunicatione absolvimus, quo facilius, secundum mandata Pontificis, cum ipso pacem ineas.* At Otto, *inspicite*, inquit, *an mandato Pontificis peregeritis*, literasque ostendit, clam a Pontifice ad se missas; in iis condiciones statuebantur, sine quibus Philippus absolvi non posset, & imprimis, ne tolleretur censura, nisi Brunonem libertati restituisset. Tum attonitis Legatis Otto terribiles minas ingessit; ultra tamen non est progressus,

Sæcul. XIII.

A. C. 1207.

M. Paris an.

1207.

*Arn. Lubec.**Sup. n. 20.*

Sæcul. XIII. ne honorem Papæ debitum læderet,
 A.C. 1207. Itaque ad Philippum reversi & erratum
 confessi, edixerunt, absolutionem firmam esse non posse, nisi Brunonem liberaret. Quod ille, quoniam compellebatur, præstitit. Sed etiam obtinuit, ut Adolpho, priori Archiepiscopo, Romam ire, & coram Pontifice causam dicere, liceret. *

*Godefr.
 men. an. 1207*

*De neg. Imp.
 p. 142.*

Hæc ergo fuerunt Legatorum gesta. Primum jurejurando Regis Philippi publice recepto, quod in omnibus, quæ ipsum excommunicandi occasio extiterant, mandatis Papæ obsecuturus esset, eum solemniter a Censura absolvent. Tum injunxerunt, ut Archiepiscopum Brunonem liberaret; quem eis tradidit, Romam transmittendum. Exinde Regem licet ægre permoverunt, ut Regalia Archiepiscopatus Moguntini, Leopoldo concessa, revocaret, tum Leopoldus jura spiritualia in manibus Legatorum abdicavit. Maximo etiam conatu adhibito tandem a Philippo impetrarunt, ut Sigefrido spiritualia munera Ecclesiæ Moguntinæ per Vicarium suum administrare liceret. Effecerunt, ut ingens exercitus, quem Philippus contra Ottonem contraxerat, dimitteretur. Bis compulerunt ambos Reges ad sermone de pacis conditionibus conferendum, quæ cum statui non potuissent, saltem

saltem inducias extorserunt, uno anno ^{Sæcul. XIII.}
duraturas. Tandem, postquam præcipua ^{A. C. 1207.}
pacis futuræ capita literis mandassent,
cum utriusque Regis Legatis Romam re- ^{ep. 143.}
dierunt.

Philippo Rege ab excommunicatio-
nis vinculis absoluto, Papa ad eum lite-
ras misit, amicitiam & obsequium pro-
fitendi causa, prima die Novembris an-
no millesimo ducentesimo septimo datas.
Epistola etiam data, Legatis suis præ-
cepit; ne Archiepiscopos depositos Leo. ^{ep. 144. 145.}
poldum Moguntinum & Adolphum Co-
loniensem ab excommunicatione absol-
verent, nisi adjuncta conditione, ut in-
tra mensem Romam peterent. Et per
litteras deinde apud Legatos conquestus
est, quod Leopoldus Senis, non Episcopi
sed militis in bello officio functus, com-
moratus esset.

§. XXXV.

Manichæi Viterbii.

Post Ascensionis Domini Festum, quod
anno millesimo ducentesimo septi-
mo in ultimam diem Maji inciderat, In-
nocentius Papa Roma excedens, Viter- ^{Gest. n. 123.}
bium petiit, ubi populo magnam læti-
tiam proficiente exceptus est. Ut in
hanc urbem pervenit, nihil antiquius
habuit, quam ad expellendos Patarenos,
seu Manichæos, illius ætatis pestem, ani-
Hist. Eccles. Tom. XIX. K mum

Sæcul. XIII.

A.C. 1207.

lib. 8. ep. 83.

ap. Rain.

1205. n. 66.

mum adjicere; ne Romanæ Ecclesiæ exprobrari posset, eam in conspectu, ac in suo Patrimonio, tolerare Hæreticos, quos ab aliis arceri præciperet. Ante annos jam duos Innocentius Papa, datis ad cives Viterbienses literis, acriter reprehenderat, quod Consules suos ex ordine illorum creassent, quos Patareni *Credentes* appellabant, & ærario suo præfecissent quemdam Hæreticorum illorum Ducem, pridem excommunicatum. Cum ergo Papa Viterbium venisset, Patarenis omnibus aufugientibus, Episcopo Clericisque illius urbis convocatis, cunctos Hæreticorum Receptores, Fautores, Defensores & *Credentes* diligentissime perquiri, eorumque nomina conscribi curavit, atque, supremi Prætoris & Consulium opera usus, eosdem ad promittendum, addito jurejurando, chirographo, & pignoribus, compulit, quod sibi in cunctis parere vellent. *Ædes*, in quas Patareni recepti fuerant, funditus evertit.

Tum Papa Episcopis, Abbatibus, Comitibus, Baronibus, Prætoribus, & Consulibus urbium Tusciæ, Ducatus Spoletani, Marchiæ Anconitanæ, ceterarumque Ecclesiæ Romanæ Ditionum accessit, in illo Conventu vigesima quarta Septembris Constitutionem promulgavit, ad omnes subditos suos directam, cujus

Sæcul. XIII.
A.C. 1207.

vigebat, quam maxime fovebat Raimundi Comitis Tolosani pertinacia. Cum Legatus Papæ Petrus Castri novi, Monachus Cisterciensis in Provinciam commisset, viros nobiles illius Regionis in unum collecturus, & auxilio fultus illorum, qui pacem jurejurando firmassent, Hæreticos ad purgandam provinciam Narbonensem coacturus, Comes Tolosanus pacem respuit, donec tum armis ab Optimatibus Provinciæ, quos Petrus de Castro novo contra ipsum excitabat, sibi illatis, tum excommunicationis fulmine in se immisso, saltem ad eam voluntatem simulandam compulsus est. Juravit ergo, pacem se servaturum, & sapius, sed semper fidem datam fregit. Unde ei Petrus fœda perjuriam in faciem intrepide objecit; quippe mortem non pertimescebat, alias dicere auditus: *Nihil pro causa Jesu Christi in hac Regione agimus, nisi ex Prædicatoribus nostris aliquis pro fidei defensione mortem sustinuerit. Faxit Deus, ego omnium primus sub Persecutoris gladio cadam, Religionis victima!*

Hist. Albig.
c. 64.

c. 8.

Chr. Mar.
Antis. an.
1208.

Tandem Comes Tolosanus Legatos ad urbem S. Aegydi in Provincia advocavit, promittens, se in omnibus, de quibus accusabatur, satisfacturum esse. Cumque illi monita salutaria suggererent, jam placide acquiescere videbatur,

Sæcul. XIII.

A. C. 1207.

tur, jam eorum dicta simpliciter rejiciebat. Ut vero ex urbe abituri Principi valedixerunt, mortem publice denunciavit, nisi manerent, adjiciens, sive terra sive flumine effugere tentarent, exploratorum suorum manus haud evasuros. Abbas S. Ægydii, Consules civesque, postquam furentem Comitis animum delinire non potuissent, ipso invito, Legatos ad Rhodani ripam cum armatorum præsidio deduxerunt. Illi in hospitio pernoctarunt, in quo etiam noctem transegerunt duo viri, Comitis familiares, Legatis ignoti. Ubi alter illuxit, cum, Missæ Sacrificio pro more celebrato, amnem trajicere pararent, ignotorum virorum alter Petri de Castro novo latus, ubi costæ desinunt, perforat, quem ille placide intuens, *amice*, inquit, *ignoscat tibi Deus, sicut ego tibi ignosco*. His verbis sæpius repetitis, paulo post magno fervore orans, animam exhalavit. Ejus corpus, ad Monasterium S. Ægydii remissum, & intra claustra conditum, in Ecclesiam exinde translatum est.

Pontifex Legati sui cæde comperta, prolixam ad omnes provinciarum Narbonensis, Arelatensis, Embrodunensis, Aquensis, & Viennensis Optimates & Equites dedit Epistolam, in qua postquam immane facinus narravit, Petrum

K 3

defun-

d. c. 3

Sæcul. XII.

A.C. 1207.

defunctum Martyrem proclamat, qui animam suam pro fide & pace Deo obtulisset, dicitque, sine dubio miracula editurum, nisi Incolarum regionis illius Infidelitas obsisteret. Addit, se Archiepiscopis eorumque Suffraganeis præcepisse; spreto omni periculo, eo majore ardore fidem & pacem prædicarent, Hæresim totis viribus oppugnarent, S. Viri percussorem, omnes conscios, Receptores, & Defensores a Fidelium Communionem excluderent, ac quemcumque locum, quem latrones intrassent, Interdicto Ecclesiastico subjicerent. Jubeat, ista singulis Dominicis & Festis promulgari, usque dum rei Romam se conferant, & absolvantur. Episcopis quoque injungit Papa; remissionem peccatorum illis promittant, qui effusum sanguinem innocentem ulciscerentur, bello Hæreticis, qui Fidelium corpora & animas perdere conarentur, illato.

Indicia habemus certa, inquit, ex quibus præsumendum, Comitem Tolosanum cædis auctorem esse. Defuncto necem publice minatus est, insidias struxit, latronem non amicorum modo sed etiam illorum, quorum familiaritati adsuevit, numero adscriptum habet, eumque muneribus cumulavit. Quare Episcopi iterum excommunicatum denunciant, etsi prius a Communionem Ecclesiæ avulsus.

sus sit. Quia vero secundum Canones Sæcul. VIII.
fides ei servanda non est, qui fidem Deo A.C. 1207.
non servat, illos omnes a juramento ab-
solutos declarent, qui Comiti fidem, so-
cietatem, fœdera promiserunt. Decla-
rent etiam Episcopi, omni viro Catbo-
lico licere non solum Comitis personam
persequi, sed etiam ejus Ditiones, præ-
sertim si eo consilio arma capiantur, ut
ab Hæresi liberentur, invadere. Ma-
ximi momenti fuisset Canones illos, qui
fidem impiis servandam prohibent, ti-
tulis suis accurate indicare (*). In fine
Epistolæ Papa viros nobili stemmate or-
tos provinciarum illarum hortatur; ar-
ma ad destruendos Hæreticos, & pacem
revehendam arripiant. Hæc Epistola Boll. vit. n.
Romæ die nona Martii anno millesimo 21. to. 6.
ducentesimo octavo data est; unde con- p. 416.
ficatur, certe Beatum Petrum de Castro
novo haud serius, quam in Mense Fe-
brua-

K 4

(*) Christiani viri est hæc Fleurii Refle-
 xio. Ceterum affirmari potest, omnes illos,
 qui in his adjunctis Comiti Tolosano fidem,
 societatem, fœdera ad occidendum Summi Pon-
 tificis Legatum, etiam addito juramento, pro-
 miserunt, ab obligatione ista absolvi potuisse,
 si solum dici potest illud, quod Jure Naturæ
 & Divino nullum fuit. At vinculum quo sub-
 diti Regi suo, aliquando recepto, obstringuntur,
 nulla humana potestate solvi potest.

Sæcul. XIII. bruario occisum fuisse. Eum tamen
 A. C. 1208. Ecclesia quinta die Martii veneratur.

§. XXXVII.

Alii in Occitaniam Legati missi.

Hist. Albig.
 c. 9. In memorata Epistola Summus Pontifex mentionem facit de Episcopo Consuranensi, & Abbate Cisterciensi, quos suos Legatos dicit. Quippe Præsules provinciæ Narbonensis, ceterique, fidei conservandæ & pacis studiosi, cum Prædicatorum præcipuos, Episcopum Uxamensem, ambosque Monachos Rudolphum & Petrum de Castro novo mors eripuisset, nec tamen Prædicationis ministerium, jam languens, multum profuisset, nuncios ad Papam mittere statuerunt. Fulco igitur Episcopus Tolosanus & Navarrus Consuranus, itinere Romam suscepto, Papam supplices rogarunt; Ecclesiæ in provinciis Narbonensi, Bituricensi, & Burdegalensi extremo periculo laboranti succurreret. Papa, fidei defendendæ zelo accensus, in hanc rem Epistolas encyclicas, & acri calamo scriptas, misit.

Sed Comes Tolosanus, cum comperisset duos Episcopos Romam esse profectos, & ipse misit duos viros, sceleribus insignes, Bernardum Archiepiscopum Aulciorum, & Raimundum Rabastenum ab Episcopatu Tolosano depositum, qui causam

causam Comitis agentes apud Papam Sæcul. XIII.
 conquesti sunt, de Abbate Cisterciensi, A. C. 1208.
 ejus Legato, quod acerbe nimis Principem haberet, promiseruntque, eum in cunctis se Pontifici submissurum, si is quemquam de Curia sua delegaret. Neutiquam vero Comes errata corrigere cogitabat, sed Cardinalium quemquam a Papa missum dolis suis se capturum sperabat.

Misit Papa Milonem Doctorem, de Clericorum suorum domesticorum numero, virum virtute clarum, scientia eximium, & ad quæcunque pericula impavidum. Socium ei junxit alium Doctorem, nomine Theodosium, Canonicum Genuensem, quem non minor doctrina, animique constantia commendabant. Comes Tolosanus, de adventu Milonis lætus, jactare auditus est: *Habeo tandem talem, qualem exoptabam, Legatum; vel magis, ego ipse mihi pro Sacra Sedis Legato ero.* Sed spes sua Principem fefellit, nam Papa Miloni in mandatis dederat; nihil ageret, imprimis in causa Comitis Tolosani, sine requisito consilio Abbatis Cisterciensis, cui Principis astutia erat exploratissima. *Abbas Cisterciensis, dicebat in illis mandatis Papa, cuncta, quæ facienda videbuntur, decernet, tua utens opera, quia Comes eum virum maxime,*

K 5.

te

s. 10.

Sæcul. XIII. *te autem non averfatur.* Cum ergo
 A.C. 1208. Milo Abbatem confuluiffet, ampliffi-
 mum ab eo accepit Commentarium, fi-
 gillo munitum. Suadebat vero Abbas
 priusquam Comitem aggredere-
 tur, Epifcopos, aliosque Præfules, convocatos
 confuleret, indicabatque eorum no-
 mina, quorum fententiam fequi de-
 beret.

Rigord. an.
 1208. p. 49.

Exinde Abbas Cifterciensis & Magi-
 fter Milo Philippum Regem Francia,
 Comitiam cum plurimis Baronibus Villa-
 novæ in Diœcefi Senonenfi celebra-
 tem, adierunt, reddideruntque Ponti-
 ficis literas, in quibus rogabat Regem;
 ipfe laborem fufciperet, & Ecclefiæ, in
 provincia Narbonenfi periclitanti, opem
 ferret, aut faltem Ludovicum filium
 fuum mitteret.

Respondit Rex; duos leones magnos
 lateribus fuis infidiari, nempe Ottonem,
 qui fe pro Imperatore gerebat, & Joan-
 nem Regem Angliæ, qui ad Regnum
 fuum turbandum nulli labori parcerent.
 Proinde nec fe ipfum nec filium ex Fran-
 cia exire poffe; fed in illis temporum
 adjunctis plus non permitti, quam Baro-
 nibus fuis licentiam dare, ad hoc bellum
 proficifcendi. Papa omnibus quoque
 Præfulibus, Optimatibus, totique popu-
 lo Francia in hac caufa fcripferat, In-
 dulgentiam plenariam illis offerens, qui
 ad

ad oppugnandos in Occitania Hæreticos crucis Insigne acciperent. Indulgentia deinde promulgata, plurimi sacra huic militiae nomen dederunt.

Sæcul. XIII.
A. C. 1208.

§. XXXVIII.

Ecclesia Parisiensis.

Eodem anno Innocentius Papa Legatum in Franciam miserat, Galonum Diaconum Cardinalem, Titulo S. Mariæ in Porticu, Jurisconsultum, piissimis moribus ornatum, qui frequentissime Ecclesias, inprimis S. Dionysii, invisebat.

Is Constitutionem ad Disciplinam Ecclesiasticam spectantem, & decem capitula, de Clericorum Continentia, modestia in vestimentis, & fuga avaritiæ, complectentem condidit.

Rig. *ibid.*
to. II. Conc.
p. 33.

In eadem Constitutione occurrit sententia Excommunicationis ipso Jure lata, addita exemptione Magistris & Studiosis favente, qui prius monendi sunt, Tanta illa ætate fuit scholæ Parisiensis reverentia.

Odo Sulliacensis, Episcopus Parisiensis, hoc etiam anno millesimo ducentesimo octavo die decima tertia Julii excessit e vita, postquam hanc Ecclesiam annos duodecim rexisset. Præter alias virtutes, quibus hic Præsul splendebat, ejus integritas, cum distribuenda essent Beneficia Ecclesiastica, notatur, quippe

Rigor. *ibid.*
Sup. Lib.
LXXIV.
S. 54.
Chr.
S. Mart.
apud Antis.

Sæcul. XIII. apud eum nec eligendorum natales il-
A.C. 1208. lustres, nec oblata dona, nec pretium

Sup. Lib.
LXXV.

§. 28.

n. 43.

to. II. Conc.
 p. 1801.

c. 5. n. 5.

n. 56.

v. *Sup. lib.*

VI. c. 43.

Morin. pæn.

lib. 8. c. 23.

neque precibus, sed soli boni mores & scientia valebant. Ipsius piissimæ curæ adscribendum, quod S. Guilielmus Abbas Chaliacensis ad Archiepiscopatum Bituricensem, Godefridus Archidiaconus Parisiensis ad Archiepiscopatum Turo-nensem, & Albericus, ejus in Archidiaconatu successor, ad Archiepiscopatum Remensem evecti fuerint. Odo Sulliacensis quoque Papam ad mittendos Crucigeros contra Franciæ Albigenes excitavit, qua de re in Statutis suis Synodalibus mentionem facit, præcipiens Parochis, ut commissas sibi oves ad expeditionem hanc sacram suo hortatu impellerent. Porro his statutis antiquiora in Ecclesia Parisiensi non invenimus, inter quæ complura Præcepta Disciplinæ illius ævi occurrunt. Atque ut exempla afferamus; Presbyteri non patiantur, Diaconos Corpus Domini Nostri ad Infirmos deferre, nisi id extrema exigat necessitas. Tum Diaconis districte prohibetur, ne confitentes audiant, nisi urgeat necessitas, quia absolvere non possunt. Præter Manuale, seu Rituale, Presbyteri etiam Librum Canonum Pœnitentialium habeant. Ubi de nuptiis agitur, legimus, Sacerdoti benedicenti non

non nulla de convivio fercula exigendi
jus fuisse.

Sæcul. XIII.
A. C. 1208.

Elevatio Hostiæ in Missa, ut a popu-
lo videatur, diserte memoratur, nulla
mentionem de Calice facta. De Taber-
naculo etiam mentio occurrit, in quo
sanctum Sacramentum asservetur.

Stat. c. 8. n. 5
c. 7. n. 4. n. 28.

Praecipitur Parochis, ut Fideles suos
moneant, saltem semel in anno Eccle-
siam Cathedralē pia peregrinatione
esse invisendam. Ubi de Baptismo ser-
mo est, aspersio distinguitur ab immer-
sione, per quam ordinarie parvuli bap-
tizabantur. De Baptismo autem sub con-
ditione conferendo, secundum exemplar
Abbatiae S. Victoris accuratum, nullum
deprehenditur vestigium. Odonis suc-
cessor in Ecclesia Parisiensi Petrus Ne-
morosensis, Thesaurus Turonensis, & Cu-
biculariis Regiis in Francia Praefectus,
duorumque aliorum Episcoporum, Ste-
phani Belvacensis, & Guilielmi Melden-
sis, frater, Sedem illam annis duodecim
tenuit.

n. 35.

n. 51.

c. 3. n. 1.

n. 4.

Synodic.
Paris. edit.
1674.
Gall. Christ.

§. XXXIX.

Beatus Stephanus Episcopus
Diensis.

Eodem anno Beatus Stephanus Casti-
lionensis Episcopus Diensis in Del. 7. Sept.
phinatu ordinatus est. Is, Lugduni no-
bilibus

Sæcul. XIII.
A.C. 1208.

bilibus parentibus anno millesimo centesimo quinquagesimo quinto in lucem editus, ab unguiculis animum ad opera pietatis & literarum studia pronissimum ostendit. Adolescens virili constantia a carnibus abstinere cœpit, virtutibus Christianis unice intentus. Annos natus viginti sex, Institutum Cartusienſe in Monasterio de Portis professus, cum non satis ei esset, rigorem a Constitutionibus domesticis præscriptum servare, sed, aliis ter in septimana in pane & aqua jejunantibus, ipse hunc in modum singulis prope diebus abſtinebat, hinc panem in mensa & inde librum apertum ponens, in quem identidem oculos conſiciebat. Post complures exinde annos, sanctitatis fama jam extra monasterium erumpente, Prior suæ Congregationis invitatus eligitur, quam deinde sapientissime rexit, multosque ex Hospitibus, quorum magna frequentia ad monasterium ventitabat, ad frugem convertit.

Inter hæc cum Sedes Diensis vacaret, & Canonici, de electione deliberantes, complures viros Episcopatu dignos nominassent, pauci in medium attulerunt, Priorem Monasterii Cartusienſis de Portis eligendum esse. Consenserunt omnes, & non ignari, quam difficili negotio ab eremo sua avelli posset, Romam ad Innocentium Papam nuncios miserunt

miserunt, qui electionem confirmari ro-
 garent. Is lubenti animo, quod pete-
 bant, concessit, addito ad Stephanum
 mandato, quo Dignitatem oblatam reci-
 pere jubebatur; quippe viri fama jam
 diu ante ad Pontificis aures pervenerat.
 Tum Canonicis Stephanum aduentibus,
 ille respondit, quod olim S. Hugo Lin-
 colniensis dixerat, se sui arbitrii non
 esse, sed Priori Cartusienſi Majoris Mo-
 nasterii ſubjectum. Illud Monasterium
 tunc regebat Jacelinus, Præpoſitorum
 Ordinis numero decimus, qui, exhibi-
 tis ſibi Papæ literis, Stephanum latitan-
 tem perquiri juſſit, & inventum ad ac-
 ceptandum Episcopale munus compu-
 lit. Ergo, Viennam, Eccleſiæ Diensis
 Metropolim, deductus, Episcopus a tri-
 bus Archiepiscopis anno millesimo du-
 centesimo octavo consecratur. Non
 minus uberes fructus Stephanus in Ca-
 thedra Episcopali, ac prius in ſolitudine
 meſſuit, atque ut non nunquam animum
 labore fatigatum quiete conceſſa refo-
 cillaret, ad Monasterium de Portis con-
 volans, more ſimplicis monachi, depofi-
 tis interim Dignitatis Episcopalis Inſigni-
 bus, ſolo annulo paſtorali excepto, ſua-
 vem vitam ducebat. Tandem ſeptima
 Septembris anno millesimo ducentesimo
 decimo tertio, Episcopatus ſui ſexto, æ-
 tatis quinquageſimo octavo, obdormi-
 vit

Sæcul. XIII.
 A. C. 1208.

Sup. Lib.
 LXXIV.
 §. 7.

Cart. d. 11.
 Portis

Sæcul. XIII. vit in Domino; atque complura edita
 A.C. 1208. miracula tum viventis tum etiam defun-
 di precibus adscripta sunt.

§. XL.

*Sententia Interdicti in Angliam
lata.*

Sup. n. 1. *Math. Par.* *an. 1208.* In Anglia tres Episcopi Londinensis, E-
 lisiensis, & Wigorniensis, ut manda-
 ta Papæ exequerentur, Joannem Regem
 adeunt, quid Pontifex sibi præcepisset
 exponunt, atque inter lacrymas rogant;
 Archiepiscopum, & Monachos Cantua-
 rienses in Angliam revocaret, sicque &
 Potestati Regiæ præsentî, & salutî suæ
 æternæ consuleret. Rex in furorem æ-
 ctus totum eloqui Legatos non sustinuit,
 sed conviciis in Papam & Cardinales
 coniectis, per potentiam Dei juravit, si
 hi Episcopi vel alii Ditiones suas Inter-
 dicto subjicerent, se, omnibus Episcopis
 Clericisque Regni sui Romam ad Papam
 migrare compulsis, eorum bona omnia
 ærario suo addicturum. Adjecit, jussu-
 rum se omnes Romanos, in Anglia vel
 Normannia diversantes, effossis oculis,
 naribusque mutilatis, Romam remitti,
 ut his signis facilius ab omni alia gen-
 te dignoscerentur. Tandem tribus E-
 piscopis præcepit, e conspectu suo velo-
 citer se proriperent, si vitam amarent.

Reces-

Sæcul. XIII.
A.C. 1208.

Recesserunt illi, atque spe omni ab-
 jecta, Regem converti posse, sequente
 Quadragesima, die Lunæ post Domini-
 cam Passionis, nempe, hoc anno millesimo
 ducentesimo octavo, die vigesima quarta
 Martii, totam Angliam censura Interdi-
 cti constrinxerunt, quod summo rigore,
 ut Papa districte præceperat, non ob-
 stantibus privilegiis quibuscunque, ser-
 vatum. Itaque omnes Sacerdotes in An-
 glia cessarunt officiis suis fungi, si Con-
 fessionem, Viaticum in articulo mortis,
 & Baptismum parvulorum excipias. Vi-
 ta defuncti extra civitates & pagos elati,
 in viis publicis, & in foveis, sine præci-
 bus, sine Presbyterorum ministerio se-
 peliebantur, ut canes. Tres illi Episcopi,
 promulgato Interdicto, videlicet Gui-
 lielmus Londinensis, Eustaehius Elisen-
 sis, & Malgerus Wintoniensis, ac cum
 ipsis Joscelinus Bathoniensis & Ægydius
 Herfordiensis clam ex Insula solverunt,
 cum satius existimarent, Regis iram in-
 terim effugere, quam in sterili Regione,
 quia interdicta, commorari. Verum
 hoc palliolo tecti Præsules, diu trans
 mare versati, omnis generis deliciis dis-
 fruebant.

Interea Rex Joannes, clamores po-
 puli, ipsum mali auctorem devotentis,
 non ferens, Abbatem Bellilocensem ad
 Papam misit, cum mandatis. Promit-

Hist. Eccles. Tom. XIX.

L te-

Sæcul. XIII. tebat vero, se Stephanum Langtonium
A. C. 1208. Archiepiscopum Cantuariensem rece-

Gest. Innoc. pturum, addens omnia ei Monachisque,
n. 132. quæ abstulerat, redditurum. Et quo-

II. ep. 89. 90. niam Rex necdum a se ipso impetrare
91. 102. poterat, ut cum Archiepiscopo in gra-

tiam rediret, nolebat ipse Regalia ei conferre, sed hanc provinciam ipsi Papa committebat; iis Pontifex, ut videretur, Stephanum investiret. Papa, acceptis conditionibus, Episcopis Londinensi, Elisiensi, & Wigornienti, datis literis, præcepit, ut postquam fidem Regis satis explorassent, Regalia Archiepiscopo conferrent, ad Ecclesiam suam deduci iuberent, & Anglos ab Interdicto absolverent. Hæc Papa Archiepiscopo, in Flandria causæ suæ eventum expectanti, perscripsit, monens; Regis amicitiam, quantum posset, excoleret.

Ceterum, quæ constituerant, nec Rex nec Pontifex executi sunt. At Rex Joannes pertimescens, ne in se nominatim Papa Excommunicationis sententiam denunciaret, & Angliæ Proceres a Fidei, sibi debitæ, juramento absolveret, se ipsum securum præstare voluit, saltem de illorum defectione, qui suspecti erant, & obsides petiit. Paruerunt complures, liberosque suos aut nepotes Regis Legatis tradiderunt. Alii obsequium detrectarunt, ac inter alios nobilis quæ-

Math. Par.
an. 1208.

dam matrona, id nomine Regis petenti- Sæcul. XIII.
 bus, respondere ausa est; nunquam se A. C. 1208.
 filios suos tradituram esse Principi, qui
 Nepotem suum jugulasset. Hæc res
 multo acrius quam antea Anglorum ani-
 mos in Regem accendit.

Ex interdicto haud parva incommo-
 da nascebantur. Cum sacrum Chrisma
 in Cæna Domini hoc anno millesimo du-
 centesimo octavo confici non potuisset,
 id, Presbyteris infantes baptizantibus,
 deficiebat; qua de re interrogatus Papa
 respondit, veteri Chrismate utendum
 esse, & si opus foret, ne omnino deesset,
 oleum manu Episcopi vel Presbyteri ad-
 dendum. Cum præterea Missæ non ce-
 lebrarentur, deerant Hostiæ, morienti-
 bus præbendæ. Ad quod Papa Innocen-
 tius respondit; Defectum Viatici per
 fidem ægrotantium suppleri posse, atque
 huc adhibet illum S. Augustini locum:
Crede & manducasti. Tum Papa sub-
 jungit: *Si initio vivis Religiosis, se-
 cundum eorum privilegia, Officium di-
 vinum ostiis clausis, voce demissa, cam-
 panis non pulsatis, celebrare permissum
 fuisset, id neutiquam improbassemus.*
 Nihilominus cum delatum ad eum fuis-
 set, quædam Monasteria Cisterciensium
 defuisse Interdictum servare, & quidem
 aliqua suo arbitrio, alia ex mandato Ab-
 batis, toti illi Ordini præpositi, Episco-
 pis

II. ep. 102.

ibid.

in Joann.

tract. 25. n. 12

II. ep. 141.

ep. 259.

Sæcul. XIII. A.C. 1208.   pis Angliæ præcepit; de hac causa inquirerent, reos suspensos Romam mitterent, ac Interdictum in eorum Monasteriis servari curarent.

§. XLI.

Richardus, Pontificis Frater, Comes Soranus.

*Chron. Fossa
n. 1208.*

Hoc anno millesimo ducentesimo octavo ineunte, nempe quinta Januarii, Soram urbem in Campania Abbas Montis Cassini Germanis eripuit, sollicitante Innocentio Papa, qui in eo consilio Richardi Fratris sui opera usus est. Transacto Festo Ascensionis, quod in diem decimam quintam Maji inciderat, Papa, relicta urbe, Anagninam, ac exinde ad Monasterium Fossæ novæ venit, ubi die Mercurii, mensis Julii secunda, Richardus ejus frater, a Protonotario, quem Rex Fridericus Siciliae ad hunc Ritus miserat, insonante tuba, Comes Soranus proclamatus est. Nam Rex Siciliae Richardo hunc Comitatum conferebat, quem a se & a Papa, supremis Dominis teneret. Hæc dispicimus ex Actis præstiti homagii & fidei, quam Richardus Papæ sexta Octobris ejusdem anni ita promisit, ut etiam se Regi Siciliae subditum & obedientem futurum esse profiteretur.

*ap. Rainald.
1208. c. 27.*

§. XLII.

§. XLII.

Philippi Suevi fata.

Sæcul. XIII.

A.C. 1208.

Sub idem tempus redduntur Pontifici *Chro. Godesf.*
 literæ, quibus Philippi Suevi cædes *an. 1208.*
 nunciabatur. Jam gesta Legatorum,
 quos duo Reges, de Romanorum Impe-
 rio litigantes, suis mandatis instruxe-
 rant, optatum finem spectabant. Phi-
 lippus Romam miserat Patriarcham A-
 quilejensem cum aliis viris clarissimis,
 qui pacta confirmarent, Domino suo co-
 ronam Imperii expeterent, ac Adolpho
 Archiepiscopatum Coloniensem restitui
 postularent. Papa ad osculum pacis
 admisit Adolphum, qui cum Legatis Re-
 gis advenerat; sed quia Brunonem illi
 subrogatum & ordinatum defendere sta-
 tuerat, postquam utriusque Partis argu-
 menta biduo coram se discuti jussisset,
 Ordinationem Brunonis confirmavit, ac,
 datis literis, Clericos, populum, viros-
 que nobiles illius Regionis, ei, ut Pasto-
 ri suo, parere jussit. Adolpho de redi-
 tibus Archiepiscopatus in annum cen-
 tum quadringentæ marcæ argenti con-
 cessa, ea conditione, ne quietam dein-
 cept Brunonis possessionem turbaret.
 Pontifex vero pacta sancientiæ pacis, a
 Philippi Legatis sibi exhibita, approba-
 vit, remisitque duos Cardinales Legatos

Arn. Lubec.
VII. c. 7.

L 3

Hugo-

Sæcul. XIII. Hugolinum & Leonem, ultimam ma-
 A.C. 1208. num operi admoturos.

Sed en ! necdum alpes superave-
 rant, cum nuncium de nece Philippi Re-
 gis affertur. Is cum filiam suam Otto-
 ni Wittelspachio Comiti Palatino Ba-
 varia in matrimonium dare condixisset,
 & promissum deinde retractasset, illi
 injuria alta mente reposita manebat.
 Ergo cum Philippus Bambergam venis-
 set, & in Palatio Episcopali, postquam
 utroque brachio venam sibi secari jus-
 sisset, in Cubiculo suo acquiesceret, in-
 trat Otto familiariter, nudum gladium,
 quasi per lusum, manu tenens, feritque
 Philippum in gutture, ex quo vulnere
 decessit, vigesima secunda Junii anno
 millesimo ducentesimo octavo, post de-
 cem annorum Imperium (*). Tunc
 vero

de neg. Imp.
 ep. 52.
 Godefr.
 Abb. Ursp.
 Arnold. VII
 c. 14.

(*) Horrendam cædem Philippi Imperato-
 ris & adjuncta narrat Palatius in Aquila Sue-
 va in hunc modum: *Philippus Imperator, ci-
 vili sedato tumultu dum hostem cogitat pe-
 tere externum, Canutum Danicæ Regem, qui
 Hamburgum & Lubecam interceperat, ab
 Othone Wittelspachio, Comite Palatino, ferro
 petitus, anno 1208. die Julii 22. parricida
 succubuit. Ei olim Imperator filiam despon-
 derat, sed quia Otho familiarem quemdam
 Ducis Bavariæ præter causam occidisset, tan-
 quam*

vero Otto Saxo, sublato æmulo, in Co-Sæcul. XIII.
miciis seu Conventu Principum Impe- A.C. 1208.

L 4

rii,

quam homicidio & perfidia notatus, repudia-
tus fuerat. Rogavit Regem, ut literas daret
ad Ducem Polonorum, ut ejus filiam conse-
queretur uxorem, quæ materno genere Regem
etiam contingebat. Cui Rex: id quam devo-
tus faciam. Protulit illico exemplar Otto. Rex
verbo assensus, animo aliud agebat, quod fe-
roci viro ut filiam sic cognatam putabat esse
negandam: exaratæ literæ traduntur poscenti.
Ille ubi accepit, vel signo deprehendit, vel a-
nimo conjecit immutatas. Itaque sevocans
Scribam apertas recitari jussit; nam vir mili-
taris literas non agnoscebat. Ubi Scriba vi-
dit literas Uricæ expavit, obsecrans, ut co-
geret literas interpretari; esse sibi vitæ apertum
discrimen, ubi apud Regem pateret, se lite-
ras Comiti recitasse. Pepercit Otho precanti,
& animo magis efferatus, alium reperit, qui
litteras interpretaretur. Infremuit, ubi audi-
vit, & protinus assumptis militibus Episcopi
Eggiberti, & Marchionis de Andehse Henri-
ci fratris prælati Episcopi, venit in Palatium.
Accedit ad ostium Cameræ, ubi Rex quiesce-
bat in lectulo post vencæ seditionem, pulsat, quem
intromitti Rex jubet nihil mali suspicatus.
Nudo gladio quasi ludens Otho incedebat. Cui
Rex, depone, ait, gladium, quia non est his
locus modo. At ille: imo est locus, ut tu per-
fidiam luas. Et statim uno ictu cervicem e-
jus

Sæcul. XIII. rii, post hominum memoriam frequen-
 A.C. 1208. tissimo, Francofordiæ, eodem anno, ad
 Festum S. Martini, solus Rex Romano-
 rum salutatur ab omnibus.

Godes. ann.

Interea

jus tetigit . . . non diu supervixit Imperator . . . Parricida non multo post ab Henrico Palatino Rheni, Marefcalco Philippi interemptus, sui tulit præmium facinoris. Regina autem audito tam tristi nuncio contabuit, Et quia prægnans erat, gemino dolore ad mortem usque afflictæ est.

Morte viri pressa, nimioque gravamine
 torta

Prolis, sicque duo vita priventur in
 uno.

Additur Philippi Epitaphium ex Crusio :

Inclutus hic primi Friderici natus hume-
 tur

Illustri Rex Romanus virtute Philippus.

Cujus Bambergæ scelerata cæde per-
 empti

Corpus Spira tegit, mens aurea possidet
 astra.

Ceterum Otto Wittelspachius, ferocissimus juvenis, ortus quidem erat ex Familia Boica, quam Fridericus I. *Barba Rossa* anno millesimo centesimo octogesimo in avitum Ducatum restituit; quia vero nec Ludovicus, tunc Bava-

Interea Papa Sigefridum Archiepiscopum Moguntinum & Cardinalem, Romæ biennio in Tituli sui Ecclesia S. Sabinae versatum, ad Sedem suam remisit, ubi a Moguntinis, more triumphantis, exceptus est, Leopoldo ejus Adversario ejecto, quem Philippus Rex tutatus fuerat.

Sæcul. XIII.
A. C. 1208.

Pontifex Brunonem quoque Archiepiscopum Coloniensem ad hanc Ecclesiam remisit, quem omnes in Festo SS. Proti & Hyacinthi, die undecima Septembris, editis magnæ lætitiæ signis, venientem complexi sunt. Cessit Adolphus, totaque Diœcesis Brunoni obediit. Sed non diu post, morbo correptus, secunda die Novembris, eodem anno, extinctus est. Tumque ante Natalem Domini Otto Rex, Coloniam profectus, Theodoricum de monte, Ecclesiæ S. Petri Prapostum, eligi curavit, unanimi omnium consensu accedente, eique suis manibus Regalia jura contulit.

L 5 §. XLIII.

ria Dux, nec alii ex hac prosapia Principes, Imperatoribus addictissimi, immanissimi sceleris, conscii fuerant; hinc posteriore tempore inter Cæsaream Sueviæ & Serenissimam Bavariæ Domum amicitia durasse, ac etiam affinitas contracta legitur.

Sæcul. XIII.
A. C. 1208.

§. XLIII.

S. Guilielmi Bituricensis extrema.

Chro. Antisiod. ann.

Sup. Lib. LXXV. §. 28.

In Francia Crucigeri contra Albigen-
ses, recipiendæ Indulgentiæ desiderio
exciti, undique confluebant, Crucis si-
gnum assutum in veste ante pectus ge-
rentes, non humero, quo a Crucigeris
Terræ sanctæ discernentur. Guiliel-
mus Archiepiscopus Bituricensis quoque
sacrorum militum voto se obstrinxit,
quod Hæresis complures Ecclesias, ur-
besque suæ Provinciæ, infecisset. Sed
omnia necessaria ad profectionem hanc
parantem mors inopina occupavit. Is
ab annis novem, quibus Ecclesiam Bi-
turicensem regebat, virtutibus omnibus,
Episcopum exornantibus, præsertim
constantia, mansuetudine, & patientia,
claruerat. Ceterum consuetudinem in
totam Galliam introductam invenit,
qua Excommunicatis, cum absolventur,
præter satisfactionem Canonicam
multæ pecuniariæ injungebantur, eo
prætextu, ut a casu futuro saltem pe-
cuniæ amore retraherentur. Mos iste
sancto viro nequaquam probabatur, &
nihilominus non nulli magni nominis
viri suadebant, ut eum servaret, & lu-
crum quod inde rediret, si illud in faum
conferre ærarium nollet, in pauperes co-
rogaret. Guilielmus mediam viam te-
nuit

Sæcul. XIII.
A. C. 1208.

nuit, qua nec morem illum amplectere-
tur, nec etiam eum servantibus scanda-
lum crearet, si eorum doctrinam mani-
feste sperneret; nam cum Excommuni-
caris Absolutionem impertiretur, com-
pellebat eos ad promittendum, ipsos
multam esse soluturos, atque ut in of-
ficio contineret, sæpius minabatur, se
eam exacturum esse, sed nunquam exi-
gebat.

Eadem ratione consilia eorum elu-
sit, qui suadebant; impios & contuma-
ces armis persequeretur, sic pacem Ec-
clesiæ præstaret, ac exempla Antecesso-
rum suorum & morem Regionis seque-
retur. Ipse tempus petiit ad deliberan-
dum, divinamque opem invocandam,
quid sibi faciendum esset. Sed nunquam
eo adduci potuit, ut sanguinem huma-
num funderet, agros depopularetur, &
prædas ageret. Promisit se morem
servaturum, ne aliorum facta temere da-
mnare videretur; nihil vero, quod vim
saperet, unquam executus est. Satis ei
erat, induratos peccatores privatim cor-
ripere, poenitentiam vehementer urge-
re, inferni poenas minari, dum ipse pro
eis ad Deum orabat, & jejunabat. Nec
operam perdidit, namque hac mansue-
tudine complures improbos convertit,
qui contemptu, quo eum antea averfa-
bantur, in venerationem mutato, Præ-
suli

Sæcul. XIII.
A.C. 1208.
fili obediebant, ejusdem amicitiam qua-
rebant, Sanctum Archiepiscopum ap-
pellabant, illique, quorum pervicacia
vinci non potuerat, ab aliis tanquam re-
probi habebantur. Hic dispicimus, quam
profundas radices tunc egerit abusus,
pœnas temporales cum spiritualibus mi-
scendi, quem publice vituperare sanctis-
simus Præsul ausus non fuit.

Gall. Christ.
to. I. p. 773.
Maximo doloris sensu Guilielmi
Archiepiscopi animum affecit duorum
amicorum, quos tenere amabat, Gode-
fridi Archiepiscopi Turonensis & Odo-
nis Episcopi Parisiensis obitus. Gode-
fridus, olim Ecclesiæ Parisiensis Archi-
diaconus Bartholomæo in Sede Turo-
nensi, anno millesimo ducentesimo sexto,
successerat, quam vero non plus bien-
nio tenuit, quippe vigesima nona Apri-
lis, anno Domini millesimo ducentesi-
mo octavo, decessit e vita, quem Epi-
scopus Parisiensis, post menses duos &
medium, ad cœlestia secutus est. Hi
Præsules & Archiepiscopus Bituricensis
sanctæ amicitiae foedere conjuncti, cum
se invicem inviserent, nil nisi curam a-
nimarum, & Ecclesiarum Regimen lo-
quebantur.

vit. c. 8.
Illis duobus S. Guilielmus haud diu
superstes fuit. In Vigilia Epiphaniæ,
die quinta Januarii, anno millesimo du-
centesimo nono, ad populum suum di-
xit

Sæcul. XIII.
A. C. 1209.

xit ex Cathedra, in Ecclesia Metropoli-
tana S. Stephani Biturigis, quamvis la-
boraret febre, cujus vis hoc facto non
parum aucta est, nam aperto capite, &
in loco, ventis ac frigori obnoxio, præ-
dicabat. Tum, morbo in corpusculum
magis magisque sæviente, die quinta
extrema Unctione muniri petiit, qua
accepta, Viaticum quoque sibi præberi
voluit, atque ut majorem devotionem
profiteretur, surrexit de lectulo, ob-
vium se intulit, obortis lacrymis genua
flexit, diuque toto corpore prostratus,
extensis in modum Crucis brachiis, ora-
vit, ac tandem Corpus Servatoris nostri
sumsit.

Nocte sequente, extremam sibi ho-
ram imminere intelligens, Psalmos no-
cturnos recitaturus, quos media nocte
cantare solebat, cum signum Crucis su-
per labia & pectus formasset, & vix *Do-
mine labia mea aperies* pronunciare
valuisset, plura non est profecutus. Quod
moriturus non poterat, adstantes Cle-
rici absolverunt. Ipse nutu rogavit, in
terram se demitti, mox pavementum
sternitur cinere, ac Archiepiscopus, cili-
cio, quo clam utebatur, indutus, super-
imponitur, ubi paulo post spiritum Deo
reddidit. Agebatur dies decima Ja-
nuarii, qua nunc Ecclesia ejus memo-
riam colit. Ipse quidem sepulchrum
sibi

Sæcul. XIII. sibi in illa Abbacia, unde evocatus fue-
A. C. 1209. rat, destinaverat, sed Clericis populo-
 que Bituricensi repugnantibus, nec mor-
 tuum, a se avelli patientibus, in Ecclesia
 S. Stephani Biturigis terræ mandatū
 vivus defunctusque multis miraculis
 clarus.

§. XLIV.

Comes Tolosanus absolvitur.

Hist. Albig. **D**um Crucigeri milites in turmas
c. 11. coeunt, duo Legati Milo & Theo-
Catel. Comt. didisus Montiliacum, Provinciæ oppidum,
p. 244. profecti, complures Episcopos convoca-
Processus. runt. Quæsit Milo, quid agendum
lib. 12. ep. sibi, tum in negotio Pacis, tum Fidei, ex-
Innoc. III. istimarent, præsertim in causa Comitis
post epist. 85. Tolosani, jussitque quemlibet Episcopo-
p. 346. ibid. rum sententiam suam scriptam, & annu-
p. 365. ep. 106 lo signatam, de quibusdam Articulis sibi
 ab Abbate Cisterciensi suggestis, trade-
 re. Paruerunt illi, cumque tam memo-
 rati Abbatis quam Episcoporum opinio-
 nes inventæ fuissent consentaneæ, res
 omnibus prodigio similis visa. Ergo
 Milo Comitem Tolosanum Valentiam,
 præstituta die, ad se venire jubet. Adest
 ille, promittens Legato, facturum se,
 quidquid præscriberet. Legatus ex con-
 silio Episcoporum Comiti præcepit; in
 fidei servandæ pignus septem Arces ex
 illis Ditionibus, quas in Provincia tene-
 ret,

ret, sibi traderet, & Consules Avenio-
 nenses, Nemaufenses, & S. Georgii jura-
 rent, si Comes Tolosanus mandata Le-
 gati violaret, ipsos a juramento fidei fo-
 re absolutos, & Comitatum Mergorien-
 sem Ecclesie Romanæ Patrimonio esse
 adscribendum. Comes omnia promisit,
 haud ignarus, quam gravis sibi Crucige-
 rorum immineret exercitus.

Sæcul. XIII.
 A. C. 1209.

Sine mora Theodisius, in Provinciam
 delatus, possessionem septem Arcium,
 nomine Summi Pontificis, adiit. Milo
 autem urbem S. Ægydii petiit, Comitem
 Tolosanum a Censuris absoluturus. Quæ
 res in hunc modum peracta est: Die
 decima octava Junii, anno millesimo du-
 centesimo nono, adductus est Comes
 nudus ante fores Ecclesie, Legato, Ar-
 chiepiscopis, & Episcopis, plusquam vi-
 ginti presentibus, ubi super Corpus Do-
 mini Nostri, veram Crucem, Reliquias,
 & Evangelia, jurejurando se obstrinxit,
 in hunc ferme modum: *Juro, quod om-
 nia Capitula, propter quæ excommu-
 nicatus fui, mandata Pontificis, & ve-
 stra servaturus sim, præcipue in iis,
 quod aliis pacem jurantibus, ego jura-
 re noluisse accuser, quod jusjurandum
 de expellendis Hæreticis sapius non ser-
 vaverim, quod eos semper foverim, quod
 de Fide suspectus habear, quod Vetera-
 torum*

*Hist. Albig.
 c. 12. to. 11.
 Conc. p. 36.
 Catel.
 Comtes de
 T. 1. 2. p. 245.*

Sæcul. XIII. *torum conventus celebraverim (*)*. Quod
 A. C. 1209. *Judæis publica commisi officia, quod*
more castrorum Ecclesias univertim,
quod Vectigalia non debita colligam, quod
Episcopum Carpentoratensem e Sede sua
expulerim, quod Petrum Castri novi,
sanctæ memoriæ virum, per sicarios in-
terfecisse dicar, quod Episcopum Vasio-
nensem & ejus Clericos ceperim, eorum-
que domos destruxerim. Denique con-
sentit Comes, nisi hoc juramentum im-
pleverit, se septem memoratis arcibus
privari, & denuo excommunicari.

Hoc juramento edito, Legatus Co-
 mitem absolvit, ejusque collum stolæ
 inseruit, qua ipsum tenebat. Sed tan-
 ta erat populi multitudo, ut per eam-
 dem viam, qua venerat, Comes dimitti
 non potuerit. Descendendum fuit in
 Ecclesiam inferiorem, ac ipse præter se-
 pulchrum Petri de Castro novo dedu-
 cendus, ut quasi veniam rogare cogere-
 tur. Ritu absolutionis peracto, Lega-
 tus Milo Comiti varia mandata, ut ju-
 rejurando promissa exequeretur, dedit.
 Inter alia; Episcopum Carpentoraten-
 sem & Episcopum Vasionensem in in-
 tegrum restitueret, ac illata damna re-
 sarciret. Ex ditionibus suis grassatores,
 vulgo

(*) In Actis Conciliorum legitur: *Item*
quod Ruptarios sive Mainadas tenui,

vulgo *Coterellos*, & latrones ejiceret. Sæcul. XIII.
 A Judæis quodcunque in Republica Of. A. C. 1209.
 ficium auferret. Vias publicas de la-
 trociniis securas præstaret. Omnes ad
 pacem servandam compelleret. Pro
 Hæreticis omnes illos haberet, qui ad
 ipsum ab Episcopis vel Parochis delati
 fuissent. Juravit præterea Comes, se
 Immunitatis Ecclesiarum Fautorem fu-
 turum, nihil vi ab eis exacturum, & in-
 primis Palatia Episcoporum defuncto-
 rum non direpturum, bona omnia suc-
 cessori servaturum, libertatem Electio-
 nis, vacante Cathedra Episcopali, non
 turbaturum. Præterea Legatus com-
 plures illius Regionis Proceres, Consu-
 lesque Avenionenses & Montispeffula-
 nenses ad similia pacta jurejurando con-
 firmanda adegit.

§. XLV.

Expeditio sacra contra Albigenses.

His ita constitutis, Comes Tolosanus, Hist. Albig.
 ut sacrorum militum arma, quæ ve- c. 13.
 hementissime formidabat, a cervicibus
 suis amoliretur, Crucem sibi, contra Hæ-
 reticos militantium tesseram, a Legato
 S. Sedis dari petiit; quam cum obti-
 nuisset, duo etiam alii, haud plures, ex
 ejus subditis, Equestris Ordinis Viri, ac-
 cepta Cruce, idem votum ediderunt.
 Exinde Milo & Theodisius ad urbem Lug-
Hist. Eccles. Tom. XIX. M du-

Sæcul. XIII. A.C. 1109.

c. 14.

dunensem redierunt, obvios se se illa-
turi Crucigeris, qui in illam civitatem
ex omnibus Franciæ Regionibus, ad Fe-
stum S. Joannis hoc anno Domini mil-
lesimo ducentesimo nono conveniebant.
Crucigerorum agmina ducebant Petrus
Archiepiscopus Senonensis, Walterus
Episcopus Augustodunensis, Robertus
Episcopus Claromontanus, Guilielmus
Episcopus Nivernensis, ac Principes Lai-
ci, Odo III. Dux Burgundiæ, Comes Ni-
vernensis, Comes S. Pauli, Simon Co-
mes Monfortius, pluresque alii.

c. 15.

Quibus Comes Tolosanus obviam
processit usque Valentiam, ubi eis jun-
ctus facturum se promisit, quidquid de-
cernerent, præter munimenta, quæ te-
nebant, etiam filium suum obsidem of-
ferens.

Ipsi, recepto Comite, simul omnes
Bliterras petunt.

Bliterrarum urbis incolæ, non Hæ-
resi modo, sed etiam furtis & omnis ge-
neris sceleribus infames, ante annos qua-
draginta duos, in Ecclesia S. Magdalenz,
dentibus Episcopo, nefandam cædem

c. 16.

prohibere volenti, excussis, Raimundum
Trincavellum, Vicecomitem suum, tru-
cidaverant. Cum ergo Cruce signati
ad urbem Bliterras exercitum admovis-
sent, ad cives mittunt Renaldum Mon-
tispeffulanum, tunc Bliterrensiū Episco-
pum,

Guil. Neubr.
l. 2 c. 51. vid.
Cat. Lang.
p. 639.

pum, virum ætate, pietate & Doctrina Sæcul. XIII.
 venerabilem, qui Catholicis in urbe, si A.C. 1209.
 qui superessent, præciperet; Hæreticos,
 quos Episcopus nominaret (nam eorum
 Catalogum descripserat) traderent. Si
 id non possent, ex urbe excederent, ne
 una cum Hæreticis ruina involveren-
 tur. Bliterrensiū ferocissimi, spreta
 hac denunciatione, mœnibus egressi,
 priusquam ab hoste lacefferentur, tela
 in Crucigeros furiose ingerunt. Quod
 ne inultum esset, gregarii milites, non
 expectato Ducum Imperio, quin etiam
 iis insciis, in muros evadunt, quibus su-
 peratis, cives ad internecionem delent,
 urbemque incendunt. Hæc fata Bliter-
 rensis in ipso Festo S. Magdalenæ vi-
 gesima secunda Julii obtigerunt, & in
 Ecclesia, S. Magdalenæ sacra, septem
 millia hominum, qui ibi asylum quæsi-
 rant, obruncata. Quæ duo adjuncta
 singularia plurimi tanquam manifesta
 immissæ a cœlo vindictæ habuerunt,
 tum quod illi Hæretici frequenter ad-
 versus S. Magdalenam convicia jacerent,
 tum quod atrox Vicecomitis cædes in
 ejusdem Ecclesia peracta fuisset.

*Chro. Sim.
 Com. Du-
 chesne to. 5.
 p. 764.*

Inde Crucigeri Carcassonam moven-
 tes, suburbium expugnarunt, atque mi-
 litibus muros strenue aggredientibus,
 Episcopi, Abbates, omnesque Clerici
 collecti, devota mente *Veni Sancte Spi-*
 ritus

M 2

ritus

Sæcul. XIII. *ritus* decantabant. Ceterum potuis-
 A. C. 1209. sent quidem Crucigeri urbem vi in suam
 redigere potestatem; sed aliud visum
 est, perpendentibus, si ea, simili fato ac
 Bliterræ destrueretur, fore, ut bona om-
 nia consumerentur, & Domino civita-
 tis, a Principibus constituendo, nihil
 superesset, unde militibus stipendia da-
 ret, aut ipse sustentaretur. Ergo vitæ
 gratia civibus fit, ea conditione, ut, re-
 bus omnibus relictis, sola interula tecti
 ex urbe abirent. Quam sortem in Fe-
 sto Assumptionis decima quinta Augusti
 anno millesimo ducentesimo nono Car-
 cassonenses subierunt.

§. XLVL

*Simon Montfortius Crucigerorum
Dux.*

His ita gestis, Crucigeri deliberant;
 cui Principatum ditionum, armis
 6. 17. subjectarum, conferrent. Cumque id
 honoris primum Comiti Nivernensi, ac
 deinde Duci Burgundiæ, obtulissent, iis
 recusantibus, Electionis negotium se-
 ptem Mandatariis, nempe Episcopis duo-
 bus, Equestris Ordinis viris quatuor, &
 Abbati Cisterciensi Papæ Legato, com-
 miserunt, qui Simonem Comitem Mont-
 fortium elegerunt. Is quidem etiam
 6. 19. Imperium detrectare, humerosque suos
 tanto

tanto oneri ferendo impares esse affirmare, sed tandem Abbate Cisterciensi & Duce Burgundiæ ad ejus pedes accidentibus, ac, ut Dignitatem reciperet, obtestantibus, idque etiam Abbate, auctoritate Legati Sedis Apostolicæ, præcipiente, acquievit. Erat vero Simon Montfortius haud vulgari vir specie, magna statura, formosa facie, robustus, solertissimus, fortis, intrepidus, in proposito constans, facundus, mansuetus, modestus, & optimis moribus præditus. Complures liberos susceperat ex Comitissa uxore sua, pietate, aliarumque virtutum ornatu tali viro digna matrona. Ab ejus filii nomine ditiones illæ exinde Montfortijum Amalrici dictæ sunt.

Sæcul. XIII.
A.C. 1209.

Haud diu post, quam Dux militiæ crucigeræ electus fuisset, Comes Nivernensis, jurgiis inter ipsum & Ducem Burgundiæ natis, a reliquo corpore cum magna exercitus parte discessit.

c. 20.

In Castris * urbe, in conspectum * Simonis Comitis adducuntur duo Hæretici, quorum alter erat ex numero illorum, quos Perfectos dicebant, alter ejus Discipulus. Comes, suis ad consilium adhibitis, utrumque igne damnavit, quamvis Discipulus diceret, converti se velle, & Hæresim ejurare. Nam Comes de eo disputabat in hunc modum: *Si Tyro iste sincere Hæresim ab-*

Castres
c. 22.

M 3

jicit,

Sæcul. XIII. *jicit, flammis traditus peccata sua ex-*
A.C. 1209. *piabit. Si mentitur, iisdem flammis*
consumtus perfidiæ pœnas dabit. Ergo
ambo firmis vinculis stipiti alligantur,
& tyro interrogatus, in qua fide mori-
turus esset, respondit: Moriar in fide
sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & precor Deum,
ut iste ignis mihi pro Purgatorio sit.
Tum lignorum strui ignis subjicitur, quo
Hæreticus ille, qui perfectus dicebatur,
uno momento in cineres redactus est,
Tyronis autem sola vincula, quibus te-
nebatur, ardore resoluta sunt, & ipse in-
columis exiit, nisi quod extremi digito-
rum articuli aliquantum adusti videren-
tur. Idque omnes miraculum credide-
runt. Elapso exinde modico temporis
spatio, Duce Burgundiæ quoque ad sua
revertente, solus Comes Monfortius
cum triginta circiter viris Equestribus,
& quibusdam Peregrinis, qui ex Francia
advenerant, perstitit.

§. XLVII.

Concilium Avenionense.

Eodem anno millesimo ducentesimo no-
 no, die sexta Septembris, Hugo
 Episcopus Rejenſis, & Milo Papæ Nor-
 rici, uterque Sacræ Sedis Legatus, Con-
 cilium Generale Avenione, præſentibus
 Archiepiscopis Viennensi, Arelatenſi,
 Embrodunenſi, & Aquenſi, Episcopis vie-
 ginti

to. II. Conc.
 p. 41.

ginti, compluribus Abbatibus, aliisque Sæcul. XIII.
 Præfulibus præsentibus, celebrarunt, in A.C. 1209.
 quo Canones viginti promulgati. In
 primo monentur Episcopi sæpius & ma-
 jore cura quam huc usque in suis Dicc-
 cesibus verbum Dei prædicare, eorum-
 que negligentia adscribitur, quod Hæ-
 reses pullulent, & Fidelium mores cor-
 rumpantur. Conceditur tamen licen-
 tia, qua alios ad populum dicere ju-
 beant, ubi expedire videbitur. Varia
 statuta superiorum temporum, adversus
 Hæreticos & Judæos, Libertati Eccle-
 siæ, & securitati publicæ necessaria, con-
 firmantur. Festorum scandala remo-
 ventur, cum in Ecclesiis, incidente San-
 ctorum vigilia, saltus Christianam mo-
 destiam & honestatem lædentes celebra-
 rentur, & cantiones, Venerem olentes,
 proterve recitarentur. In pœnam a-
 trocissimæ cædis, qua Petrus de Castro
 novo, & Godefridus Canonicus Gene-
 venis sublati fuerant, omnes Interfe-
 ctorum propinqui usque ad tertium ge-
 nerationis gradum a cunctis Beneficiis
 Ecclesiasticis excluduntur. In eodem
 Concilio cives Tolosani excommunican-
 tur, quod promissum coram Legato, de
 ejiciendis Hæreticis, non impleverant.
 Comes Tolosanus quoque sub conditio-
 ne excommunicatur, si vectigalia, quæ
 dimiserat, repetere vellet. Ceterum

c. 2. 4.

c. 17.

c. 20.

Hist. Albig.

c. 33.

c. 39.

M 4

Milo

Sæcul.XIII. Milo Legatus Montispeffulani in hyeme
 A.C. 1209. anno millesimo ducentesimo nono mor-
 tem oppetiit.

§. XLVIII.

Societas pauperum Catholicorum.

Inn. XI. ep.
 199. 15. ep.
 90. Anno superiore millesimo ducentesimo octavo quidam nomine Durandus de Huesca, Gente Arrago, cum quibusdam aliis, subiit conspectum Innocentii Papæ, qui benigne exceptos, & auditos, Catholicos esse censuit. Nihilominus, ut cautissime ageret, jusjurandum & scriptam fidei Confessionem ab eis petiit, in qua recipiunt tria Symbola, videlicet, Apostolorum, Nicenum, illudque, quod S. Athanasio tribuitur. Confitentur, Deum esse Creatorem rerum tam corporearum quam spiritualium, & tam Veteris quam Novi Testamenti Auctorem. Ab ipso missum fuisse Joannem Baptistam, Virum sanctum & justum. Vere non ficte Filium Dei fuisse incarnatum, passum, mortuum, ac a mortuis suscitatum. Unicam dari Ecclesiam, Catholicam Apostolicam & Romanam. Sacramenta in Ecclesia celebrata a virtute Ministri non pendere.

Præterea confitentur: *Recipimus Baptisum parvulorum, & Confirmationem, quam dat Episcopus per manuum impositionem. Credimus in Sancto Sacrificio*

crificio panem & vinum post consecratio-
nem esse verum Corpus & verum Sangu-
inem Jesu Christi, nec illud ab alio quam
a Presbytero, quem Episcopus rite ordi-
navit, offerri debere. Credimus, Deum
veniam peccatoribus, vere penitentibus,
concedere, & cum illis libenter commu-
nicamus. Unctionem Infirmorum reve-
remur. Matrimonium non damnamus,
nec etiam secundas nuptias, & confite-
mur, virum & feminam in matrimonio
viventes salvari posse. Carne tanquam
alimento vescentes non vituperamus. Cre-
dimus, licitum esse jurare, comitante
veritate & justitia. Credimus, Prædi-
cationem rem esse necessariam, si modo
auctoritate Papæ, vel Episcoporum fiat.
Officium Ecclesiasticum, quod Ecclesia
Romana persolvit, magni facimus. Cre-
dimus, Diabolum non fuisse creatum
malum, sed libero suo arbitrio talem
fuisse effectum. Credimus, eleemosynas,
sacrificia, ceteraque suffragia mortuis
prodesse. Clericis Decimas, Primitias,
& Oblationes esse dandas. Christianos
in sæculo permanentes, possidentes bona
sua, & Dei præcepta servant, salutem
suam consequi. Durandum, ejusque so-
cios, a quibus talis Fidei Confessio exi-
gebatur, antea Manichæos fuisse, nemo
non videt.

Sæcul. XIII.
 A.C. 1209.

M 5

Sed

Sæcul. XIII. Sed his Catholicis fatis non fuit, Hæ-
 A.C. 1209. resim abjecisse, nam etiam ad perfectio-
 nem Christianam pervenire cupientes,
 condiderant sibi Regulam, in qua dice-
 bant: *Sæculo nuncium misimus, rebus-*
 que nostris in pauperes erogatis, nos ipsi
 Catholico- rum paupe- rum Regula. *animo constituimus, pauperes vivere, nul-*
la cura alterius diei tangi, nec aurum
nec argentum nec quidquam aliud, præ-
ter alimenta & vestimenta, in singulos
dies accipere. Quia plurimi ex sociis
nostris Ordine Clericali initiati sunt, &
litterati, lectioni librorum incumbemus,
Christianos exhortabimur ad constantiam
in Fide, adversus omnes Hæreticorum
Sectas disputabimus, in scholis nostris
Verbum Dei, opera illorum, qui inter
nos ceteris eruditiores habentur, Fratri-
bis nostris & amicis exponemus, im-
petrato scilicet Episcoporum consensu.
Continentiam servabimus, & pro more
Ecclesiæ per annum duas Quadragesimas
jejunantes transigemus. Veste utemur,
ut solemus, ad modestiæ leges composita,
& calceis in superiore parte apertis, sed
ita, ut a Lugdunensibus (nempe a Wal-
densibus, seu Pauperibus Lugdunensibus,
qui etiam Insabatati dicebantur) mani-
feste discernamur.

Sup. lib.
 I. XXIII.
 S. 55.

17. ep. 196.
 197.

Hæc sunt præcipua Capita Regulæ,
 quam Innocentius Papa datis duabus
 Bullis, die decima octava Decembris,
 anno

anno millesimo ducentesimo octavo, al-
 tera ad Archiepiscopum Tarraconensem
 ejusque Suffraganeos, altera ad Du-
 randum *de Huesca*, seu Oscensem, ejus-
 que fratres, Pauperes Catholicos dictos,
 directis, approbavit.

Sæcul. XIII.
 A.C. 1209.

Ex alia Epistola Papæ, ad Archiepi-
 scopum Mediolanensem die tertia Apri-
 lis anno millesimo ducentesimo nono da-
 ta, dispicimus, Durandi societatem in
 Italiam quoque pervasisse, ac ipsum an-
 te suam conversionem cuidam Scholæ
 prope Mediolanum præfuisse. Sed &
 in Occitania propagabatur istud Institu-
 tum, unde Archiepiscopus Narbonen-
 sis, & Episcopi Bliterrensis, Uticensis,
 Nemaufensis, & Carcassonensis, graves
 querelas, datis literis, ad Papam detu-
 lerunt. Dicebant in sua Epistola ad Pa-
 pam Episcopi: *Eo usque Durandi & so-*
ciorum ejus, post acceptam a te gratiam,
crevit insolentia, ut, nobis præsentibus,
in Ecclesiam introducere Waldenses,
necdum reconciliatos, sancto Sacrificio
cum ipsis interfuturos ausi sint. In sua
Communione Viros Religiosos Apostata-
tas patiuntur. Pristinæ suæ superstitionis
vestem, Catholicis scandali occasio-
nem, nulla in re mutarunt. Dum ipsi
in scholis suis concionantur, multi ab
Ecclesia abstrahuntur, qui nec Officio
divino intersunt, nec Prædicantem Pres-
byterum

12. ep. 17.

12. ep. 69.

22. 23. 24.

Sæcul. XIII. *byterum audiunt. Quin etiam eorum*
A.C. 1209. *Clerici, etsi in Ordinibus sacris consti-*
tuti, Sacerdoti sacris operanti non assi-
stunt. Aliqui docent, nullum Magistrat-
tum sæcularem in quemquam sententiam
mortis, sine peccato mortali, pronuncia-
re posse.

Pontifex, acceptis Episcoporum li-
 teris, Durando ejusque sociis scriptis,
 exhortans; omnia hæc errata emenda-
 rent, imprimis autem errorem rejice-
 rent, quod potestatibus sæcularibus reos
 capitis damnare non liceret. Et occa-
 sione utens Papa Doctrinam de duobus
 gladiis huc trahit. Data quoque ad Ar-
 chiepiscopum Narbonensem ejusque Suf-
 fraganeos Epistola, *si Durandus, ait, ma-*
la fide agit, & si illusor est, sibi met-
ipsum erit. Si autem eo consilio aliquid de
veteri superstitione retinet, ut vel He-
reticos facilius ad veritatem reducat, vel
quod ipsum pudeat, tam subito potuisse
mutari, tolerandus est ad tempus donec
ex fructibus arbor cognoscatur, si modo
sincere veritatem quærat, nec in ullo
præcipuo Fidei capite erret. Ergo bo-
minem in spiritu lenitatis sustinete, qui
potius blanditiis attrahendus, quam vi-
gore arcendus est. Si autem salutaria
monita spernat, nunciis ad nos celeri-
ter missis, certiores nos facite, ut apta
adhibeamus remedia. Papa in hac causa
 quo-

ep. 66. 68.

quoque scripsit Archiepiscopo Tarraco- Sæcul. XIII.
 nensi, ejusque Suffraganeis, omnesque A. C. 1209.
 hæ Epistolæ Viterbii die quinta Julii
 anno millesimo ducentesimo nono da-
 tæ sunt. Quia vero, non obstante tan- 13 ep. 63. 77.
 ta cautela, non deerant, qui Neo- con- 78. 15. ep. 82
 verfos persequerentur, Papa eisdem E- 90. 93. 94.
 piscopis, sequentibus etiam annis, Epi-
 stolas his Pauperibus Catholicis faven-
 tes scripsit.

Innocentius Papa simili lenitate ha-
 buit & aliam Waldensium converfo-
 rum societatem, cujus principes erant
 Bernardus Primus, & Guilielmus Arnal-
 dus. Hos ante annos prope triginta Abb. Ursp.
 Lucius III. Papa, conspectum ejus sub- an. 1212.
 euntes, & Institutum suum confirmari p. 318.
 rogantes, repulerat, quod non nulla su-
 perstitionem redolerent, quale illud es-
 set, quod calceis uterentur, non totum
 pedem tegentibus, ita ut nudis pedibus
 incedere viderentur. Quod capillos in
 eum modum, quo sæculares, sectos ge-
 rerent, quamvis cucullo, more Religio-
 forum caput involverent. Quod iter
 facerent, comitantibus mulieribus, qui-
 buscum non solum in eadem domo sed
 etiam in eodem lecto acquiescere dice-
 rentur. Nihilominus Innocentius III. 13. ep. 94.
 societatem Bernardi approbavit, post-
 quam eos simile juramentum ac antea
 Durandum edere jussisset, atque inter
 alia

Sæcul. XIII.
A. C. 1209.

16. ep. 137.

alia ad promittendum compulisset, quod omnem cum mulieribus societatem, sinistra suspitioni obnoxiam, fugituri essent, cum publice continentiam profiterentur. Hæc Epistola decima quarta die Junii anno millesimo ducentesimo decimo data est. Papa idem Bernardi Institutum confirmavit, Bulla vigesima tertia die Julii anno millesimo ducentesimo duodecimo data, in qua diserte præcipitur, ne fratres & sorores in eadem domo dormiant, aut eidem mensæ accumbant.

12. ep. 187.

Præter alios errores Bernardo obijciatur, quod diceret, feminis licere in Ecclesia Evangelium docere. Et profecto! eadem ætate de quibusdam Abbatissis in Hispania lego, quod Monialibus suis benedixerint, eas confitentes audiverint, & publice, Evangelium prægentes, prædicaverint verbum Dei. Hæc cognoscimus ex Epistola Papæ, die decima Decembris, eodem anno millesimo ducentesimo decimo, data, ad Episcopos Palentiæ & Burgorum, in quorum Diocæsis degebant hæ Abbatissæ, atque etiam ad Abbatem Morimontii, unde judicare pronum est, illas Ordinis Cisterciensis Abbatissas Morimontensis Abbatis filias subjectas extitisse.

§. XLIX.

VI.

§. XLIX.

Regis Ottonis sponsalia.

Sæcul. XIII.
A.C. 1209.

*Otto a
S. Blas. c. 51*

Neg. ep. 169.

Inter hæc Otto Rex, ab æmuli timore liberatus, coronam Imperii a Pontifice petere statuit. Quare Comitibus generalibus Hagenoviæ, in Quadragesimo, anno millesimo ducentesimo nono, celebratis, publice denunciavit, se iter in Italiam suscepturum esse. Ut vero deinceps bellorum occasio tolleretur, & Saxoniam, Sueviæque, familiæ arctissima connecterentur amicitia, visum est collectis Principibus optimum remedium, si Otto defuncti Regis Philippi filiam matrimonio sibi jungeret, qua de re vivente adhuc Philippo deliberatum fuisset. Porro, quia inter ambos affinitas sanguinis intercedebat, necessaria erat Papæ dispensatio, quam Ottoni jam anno superiore exeunte concessurum se promiserat. Itaque Pontifex Cardinales, Legatos a se in Germaniam antea missos, Hugolinum & Leonem, Dispensationis Decretum solemniter promulgare jussit, qui ubi ad Regem Ottonem pervenerunt, ille alia Comitibus seu Curiam generalem Herbipoli, in die octava Pentecostes, quod Festum hoc anno millesimo ducentesimo nono in diem vigesimam quintam Junii incidit, celebravit. Præter Principes Germaniæ, aderant

LIX.

Sæcul.XIII.
A.C.1209.
aderant Legati Civitatum Italiae, Ottoni obedientiam promissuri. Omnibus in Palatio congregatis, Rex Solium conscendit, duobus Cardinalibus & Principibus inferius sedentibus. Tum Cardinalis Hugolinus, de matrimonio, quod conveniendi causa fuerat, aliqua præfatus, Regi Ottoni, ut illud amore pacis iniret, auctoritate Sedis Apostolicæ, præcepit. Ceterum latine loquebatur, & Episcopus Herbipolensis Interpretis fungebatur officio.

Rege profitente, quod lubenti animo obediret, Abbas Morimontensis surrexit, & nomine omnium Abbatum, tam sui, quam Cluniacensis Ordinis, prolocutus, ait, Matrimonium istud, cum Legibus Ecclesiæ adversaretur, accedente licet Dispensatione, sine omni peccato contrahi non posse, injunxitque Regi, auctoritate Papæ, poenitentiam in hunc modum: Nunquam non Defensor Monasteriorum, aliarumque Ecclesiarum, viduarum, & pupillorum existeret. Novum Monasterium Ordinis Cisterciensis in aliquo fundo Ditionis suæ conderet, & ipse, ad ferendam opem Ecclesiæ Hierosolymitanæ, exercitum in Orientem duceret. Mox, Rege Ottone conditiones omnes recipiente, Leopoldus Dux Austriae & Ludovicus Dux Bavariae Principem, Philippi Regis filiam introdu-

introducunt, quæ interrogata an Ottoni Regi nubere vellet, subito rubore genas pingente, respondit, se quidem liberri- me consentire. Ergo Ottoni ministe- rio Cardinalium desponsata, in Saxoniam deinde, Brunswici aliquamdiu commo- ratura, dimittitur.

Sæcul. XIII.
A. C. 1209.

§. L.

Otto IV. coronatur.

Rex Otto, Comitibus generalibus iterum ad Festum S. Petri Augustæ Vinde- licorum celebratis, & præmissis Legatis, in Italiam movit. Tum, Curia generali Bononiæ convocata, negotia illius regio- nis cum optimatibus tractavit, ac inde progressus in Tusciam, Patriarcham A- quilejensem & Episcopum Spirensis ad Papam misit, de pactis, quibus coronare- tur, acturos. Priusquam vero Otto ex Germania profectus fuisset, urgentibus, ut verisimile est, Legatis Pontificiis, ju- ramento se Papæ obstrinxerat, in hunc ferme modum: *Eum tibi honorem & Dignitatem Imp. obedientiam, quam Majores nostri tuis Antecessoribus, exhibebimus, nec quidquam subtrahuri, sed potius addituri sumus. Volumus, ut Prælati Ecclesiarum libe- re eligantur, & Sedem vacantem ille consequatur, quem totum Capitulum, vel major & sanior pars exoptaverit. Qui- libet in causis Ecclesiasticis libere ad*

Otto c. 52.

Deneg. Imp. ep. 189.

*1000
1112
1110*

Hist. Eccles. Tom. XIX. N Sa-

Sæcul. XIII.
A. C. 1209. *Sacram Sedem appellet, & Actionem, ut lubet, prosequatur. Abjicimus abusum, quem Antecessores nostri admiserunt, cum Prælatorum defunctorum aut Ecclesiarum vacantium bona occuparunt, ac tibi cunctisque Præsulibus potestatem in omnibus rebus spiritualibus intactam relinuemus. Omnibus viribus Hæresim extirpare conabimur. Ditiones, sive ab Antecessoribus nostris sive ab aliis recuperatas, ab Ecclesia Romana non repetemus; quin etiam eidem Ecclesie ad illas Patrimonii partes, quas tenet, conservandas, & quas amisit, vindicandas, auxilium præstabimus. Tum Ditiones illæ, quæ, inter alias, etiam urbes a Mathilde Comitissa possessas complectebantur, enumerantur. Præterea Rex Otto promittit, se Ecclesie Romanæ jura in Regnum Siciliae defensurum.*

Hoc Juramentum Bulla aurea munitum est, & Spiræ vigesima secunda die Martii anno millesimo ducentesimo nono datum, cui Conradus Episcopus Spirensis, Curie Regiæ Cancellarius, Sigefridi Archiepiscopi Moguntini, & Germaniæ Archicancellarii vices gerens, subscripsit.

ep. 192.
Otto S. Blas.
s. ult. Postquam Papa & Otto de omnibus consenserunt, & præcipue de eo, quod Papæ & Cardinalibus, præsentem Cæsareo exercitu, securis esse liceret, Otto ad urbem

urbem castra metatus est, quo etiam Pontifex, qui æstatem illius anni Viterbii transegerat, se contulit. Altera die, vigesima septima Septembris, Dominica ante Festum S. Michaelis, Otto in Ecclesia S. Petri a Papa & Romanis honorifice excipitur, & altero edito juramento, quod Ecclesiarum Tutor, ac in primis Patrimonii S. Petri futurus esset, manibus Papæ consecratur & coronatur. Missa finita, Otto trabea Cæsarea fulgens, ac Mitram coronamque in capite gerens, Papam recedentem usque ad portam urbis, obsequii causa, comitatus est, ubi Papa Benedictionem ei impertitus valedixit, rogans, ut die sequente ex territorio urbis Romanæ abiret. Quod consilium haud diu post Imperator, etiam invitus, amplecti coactus est, anno ad militem sustentandum deficiente. Interea rixæ inter Germanos Romanosque oriuntur, tum ob nescio quos sumtus, quos sibi Romani ab Imperatore compensari poscebant, tum quod a Germanis male habitos se quererentur. Prorumpunt ad arma, complures Germani cæsi; dicebatque exinde Imperator, se in illo tumultu mille centum equos amisisse.

Sæcul. XIII.

A. C. 1209.

Jo. Cece.

an. 1209.

Rigord. p. 51

Sæcul. XIII.

A.C. 1209.

§. LI.

*Ottonis cum Pontifice jurgia.**Godefr. mo.*
an. 1209.

Haud multum effluxit temporis, cum nova jurgia pacem inter Imperatorem & Pontificem turbarunt. Magistratus enim urbium Italiæ Ottoni suggererunt; ipsum fuisse deceptum, quod Ditiones Mathildis Comitissæ restituere promississet. Superiorum temporum Pontifices, hujus feminæ, præ senio propemodum delirantis, facilitate abusus, tot Ditiones impetrasse. Ergo Otto Imperator, insuperhabita jurisjurandi, sæpius editi, fide, reddere illas terras recusavit, ac etiam urbes Regis Siciliæ occupare aggressus est, quod diceret, Apuliam intra Imperii fines contineri. Papa per Archiepiscopum Pisanum, aliosque Præsules, Ottonem monuit; promissis suis, jurejurando firmatis, stare, Ecclesiæ, postulante Justitia, satisfaceret, sed incassum. Objiciebat enim Imperator, priore se obligari juramento, quo promississet, se Jura Imperii conservaturum & defensurum, ac affirmabat, illo temporis spatio, quo vacasset, Papam & Regem Siciliæ complures ditiones Imperii usurpasse. Tandem usque adeo utrinque exacerbati sunt animi, ut Innocentius Papa Ottonem Imperatorem anno sequente millesimo ducentesimo de-

Math. Paris.
an. 1210.

cimo excommunicationis fulmine percussisset; cumque ille multo acrius indignaretur, & omnes, quacunque in causa Romam ituros, prohiberet, Papa cunctos ejus subditos a juramento & fide ipsi præstita absolvit, poenam excommunicationis in eos decernens, qui ipsum Imperatorem agnoscerent. Hic effectus & exitus fuit decem annorum conatus, quo Pontifex Ottonem, præ alio, tandem ad Imperii solium evexerat.

Sæcul. XIII.
A. C. 1209.

§. LII.

Rex Angliæ excommunicatur.

Imperatore excommunicato, Regis Angliæ, quem jam prius Papa, lata sententia, a Communione Fidelium excluderat, in Sacram Sedem odium multo acrius accensum est. Jam ferme bien-
Math. Paris. an. 1209.
Sup. n. 31a
40. ep. 211a
 Papa duodecima die Januarii, anno millesimo ducentesimo nono, missis mandatis, Episcopos Londinensem, Elisiensem & Wigorniensem, Regem excommunicatum denunciare jusserat, nisi intra trimestre, quod ipsius nomine Abbas Bellocensis promiserat, læsæ Ecclesiæ damna resarciret. Tres vero illi Episcopi, Interdicto promulgato, ex Anglia
 N 3 solve-

Sæcul XIII.
A. C. 1209.
solverant, Collegis suis, qui in Regno per-
manferant, curam commiserunt, senten-
tiam & mandata Papæ promulgandi.
Sed isti rem periculo plenissimam exequi
non sunt ausi.

Nihilominus intra brevissimum tem-
poris spatium Censura, Romæ lata, ad
omnium notitiam pervenit, atque in
plateis & foris quisque socio in aurem
garriebat, Regem esse excommunica-
tum. Cum Godefridus, Archidiaconus
Norwicensis, Westmonasterii negotiis
publicis cum aliquot sociis vacans, inter
cetera, tanquam arcanum, dixisset; Vi-
ris, Beneficia Ecclesiastica possidentibus,
jam tuto non licere, in Regis, Anathe-
mati subjacentis, Ministerio persevera-
re, ac deinde, insalutatis omnibus do-
mum concessisset, re ista ad Regem de-
lata, Archidiaconum comprehendi, vin-
culis ferreis oneratum in carcerem de-
trudi, ac pallio plumbeo premi iussit, cu-
jus ingens pondus, ac etiam inedia, in-
tra paucos dies miserum exanimavit.

Rex Joannes in suam familiam admi-
serat quemdam, ut ferebant, Theolo-
gum, Magistrum Alexandrum Massonem,
qui Regis animum, sua sponte efferunt,
suggestis consiliis multo magis irritabat.
Hæc flagella, agebat, non ob Regis cul-
pam, sed ob populi peccata, Cœlum in
Angliam immisisse, & Regem irati Nu-
minis

minis esse Instrumentum, ad id ipsum Sæcul. XIII.
 constitutum, ut in virga ferrea subditos A. C. 1209.
 regeret. Allatis argumentis, a vero non
 abhorrentibus, Alexander iste probabat,
 nec bona sæcularia Regum aliorumve
 Principum, nec Reipublicæ Regimen aut
 subditorum ad Papam spectare, cum
 S. Petrus tantum potestatem Ecclesiasti-
 cam a Domino accepisset. Ceterum
 Regem usque adeo sibi obnoxium red-
 diderat, ut complura Beneficia ejus fa-
 vore & vi etiam adhibita obtinuerit.
 At Papa, comperta Magistri Alexandri
 doctrina, Beneficiis omnibus privatum,
 ad stipem ostiatim petendam redegit.

§. LIII.

S. Francisci primi Discipuli.

A quadriennio, ex quo S. Franciscus Sup. n. 8.
 se se Dei servitio totum quantum ad-
 dixerat, multum in via perfectionis vita per
 Christianæ processerat. Postquam, ut S. Bonav.
 vidimus, præsentem Episcopo Assisinate c. 2.
 omnia sua reliquisset, ex urbe egressus,
 & Dei Laudes decantans, in Silvas per-
 rexit. Tum ad vicinum Monasterium
 delatus, petitam eleemosynam sibi, ut-
 pote ignoto, non sine contemptu datam,
 accepit. Inde Eugubium venit, ubi a-
 micorum aliquis agnitum Franciscum
 paupere tunica donavit. Tunc vero le-
 pra invecis servire constituit; eorum

N 4

pedes

Sæcul. XHI.
A.C. 1209.

pedes lavabat, osculabatur, curabat ulcera, humilitatis Christianæ studiosissimus. At memor mandati, quod a Domino acceperat, de Cruce sibi loquente, & præcipiente, ut collabentem S. Damiani Ecclesiam repararet, Assisium reversus est, illasque ædes ex collectis elemosynis restaurare cœpit, non erubescens, stipem ab illis rogare, qui ipsum opulentissimi viri filium noverant. Labore manuum suarum quoque non nihil conferebat, & licet jejuniis extenuatus, lapides comportabat. S. Damiani Ecclesia perfecta, aliam quoque Ecclesiam S. Petro sacram, & ab urbe magis remotam, restituere aggressus est, quod huic sancto Apostolo singulari devotione addictus esset. Quo ædificio intra breve tempus consummato, ad tertium etiam, sua opera reficiendum, adiecit animum. Erat vero istud quædam Ecclesia S. Virginis, passuum sexcentorum intervallo Assisio distans, ad pedem montis posita, *Portiuncula* a loco, in quo stat, dicta, & ad Monachos Benedictinos, pertinens. Præterea Ecclesia Dominae Nostræ Angelorum appellabatur. Porro a suis desertam Franciscus reparavit, ibique sedem, quacunque alia magis dilectam, elegit. Ita duos circiter annos, postquam conversus ad Deum fuisset, consumpsit,

Qua

Quadam die, cum in Missa illum Sæcul. XIII. 2
 locum Evangelii recitari audivisset, ubi A. C. 1209.
 Dominus noster ad Apostolos dicit: No-
lite possidere aurum, neque argentum, vit. c. 3.
neque pecuniam in zonis vestris. Non Matth. 10.
peram in via, neque duas tunicas, neque 9. 10.
calceamenta, gaudio incredibili motus
 exclamavit: *Hoc est, quod quero, hoc est,* 2. p. 30. 1.
quod toto corde cupio. Mox calceos,
 baculum, peram abjicit, & pecuniam;
 & unica servata tunica, dimisso cingulo
 coriaceo, fune lumbos constringit, ve- 10. dr. 11. 15.
 hementissimo compulsus desiderio, im-
 plendi omnia, quæ Evangelium præci-
 piebat, & Apostoli suo exemplo docue-
 rant. Ex eo cœpit alios quoque ad
 pœnitentiam invitare, sermone mansue-
 to, & argumentis simplicibus quidem,
 sed solidis ac ad persuadendum idoneis,
 quibus attoniti Auditores usque ad in-
 timum cordis tangebantur. Ad quem-
 cunque autem dicturus erat, hæc ver-
 ba præmittebat: *Pacem suam det vobis*
Deus! 10. p. 11. 15.

Itaque, S. Francisci doctrina & vir-
 tutibus inclarescentibus, non nulli ejus
 exemplo ad agendam pœnitentiam &
 omnia relinquenda excitati, ejus socie-
 tatem, vestitum, hac vitæ rationem am-
 plexi sunt. Primus omnium fuisse le-
 gitur Bernardus, divi Assisinas spectatis-
 simus, qui cum solerter servi Dei san-

N 5

Cita-

Sæcul. XIII. A.C. 1209. citatem explorasset, mundum relinquere statuens ab eo consilium petiit, quod potissimum modo destinata exequi deberet. *A Deo*, respondit Franciscus,

Matt. 19. 21. Deo solo tanta gratia petenda est nobis. Ergo Ecclesiam S. Nicolai intrant, & postquam orassent, Franciscus librum

Luc. 9. 3. Evangelii ter aperuit, rogans Deum, ut suo testimonio Bernardi propositum confirmaret. Primo, illa verba occurrerunt: *Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes & da pauperibus.*

Matt. 16. 24. Secundo: *Nibil tuleritis in via.* Tercio, *qui vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam & sequatur me.* Tunc vero, hæc est, inquit Vir sanctus, *Regula mea, & omnium illorum, qui meam societatem quærent. Vade, & fac, quod audivisti.*

Vading. an. 1209. n. 9. Hic deprehendimus vestigia illius moris, quem antiqui *sortem Sanctorum* appellabant. Sed Francisci sancta simplicitas & fides emendabat, quod forte reprehensione dignum in illa consuetudine reperire erat.

Legenda trium soc. ap. Vading. ibid. n. 14. Secundus S. Francisco junctus est Discipulus Petrus Catanensis, Canonicus ad S. Rufinum, Ecclesiæ Cathedralis Assisi, qui eadem die, qua Bernardus vestem Ordinis induit. Tertius, Ægydius homo simplex & literarum ignarus, sed qui in virtutis semita strenue progrediens

Sæcul. XIII.
A. C. 1209.

grediens ad altissimum contemplationis gradum pervenit. Franciscus, postquam his tribus Discipulis non nulla præcepta tradidisset, Bernardo & Petro ad prædicandum verbum Dei in Roman-diolam missis, ipse cum Fratre Ægydio Marchiam Anconitanam petiit. Deum ubique laudabant, & quam bonus esset, hominibus prædicabant. Gaudebant in ipsa rerum penuria, postquam omnia sua Evangelicæ paupertatis amore in alios effuderant. Non nulli Franciscum sociosque humane & magna caritate fovebant. Sed plerique attoniti intuebantur vestitum a more communi abhorrentem, ac austeram vitæ rationem admirabantur. In quibusdam civitatibus risu excipiebantur, in aliis vero contumeliis & verberibus, atque vagi, vecordes, ultimæque fæcis homines appellabantur. Juventus, insolentior ætas, subeuntes sordibus injectis vel lapidibus insectabatur, aut prehensis eorum cucullis per plateas raptabat. Ipsi injurias & ludibria invicta patientia tolerabant, non ignari, quantum sui ipsius contemptus ad consequendum perfectionem Christianam conduceret.

Franciscus, cum jam septem numeraret Discipulos, in unum collectis, postquam diu de Regno Dei, de contemptu Mundi, de abdicatione propriæ voluntatis,

Bonav. 1.3.
Vading.
n. 30. opusc.
collat. 2.

Sæcul. XIII.
A. C. 1209.

tatis, de maceratione corporis, disse-
ruisset, consilium suum aperuit, quo eos
in omnes mundi Partes ad prædicandam
Pœnitentiam mittere constituerat. *Me-
mores estote, Fratres mei carissimi, in-
quiebat, nos a Deo non solum ad nostram,
sed etiam ad aliorum salutem curan-
dam fuisse vocatos; ut per totum orbem
migrantes omnes homines, nostro exem-
plo magis quam verbis, ad agendam de
peccatis suis pœnitentiam exhortemur,
ac memoriam præceptorum Dei refrice-
mus.* Nolite timere, quod hominibus
viles & mente capti videamur, sed sim-
pliciter pœnitentiam denunciate. Con-
fideite in Deo, qui vicit Mundum, & qui
in vobis per spiritum suum loquetur.
Caveamus, ne postquam omnia reliqui-
mus, propter amorem cujuscunque rei
caduce Regnum Cœlorum amittamus,
& ubicunque pecunia nobis oblata fuerit,
haud pluriſ eam faciamus, quam pul-
verem, quem pedibus nostris calcamus.
Non judicemus, nec contemnamus illos,
qui delicate aluntur, & superfluis ve-
stiuntur. Ipsorum enim & noster unus
Dominus, Deus est, qui eos ad se pot-
est convertere. Fratres nostri sunt, quia
a Deo creati, & sunt etiam Domini no-
stri, quia bonos in agenda pœnitentia
adjuvant, cum eis corpori necessaria tri-
buunt. Sæpe ad homines fideles & lenes
dixit.

Sæcul. XIII.
A. C. 1209.

divertetis, qui vos sancta lætitia suscipient, alii contra vehementissime resistant. Vobis vero firmum fixumque animo sit, omnia constanti patientia & profunda humilitate sustinere. Nihil enim est quod timeatis, quia, intra breve temporis spatium, multi viri sapientes & nobiles se vobis socios jungent, ad verbum Dei Regibus, Principibus, populisque prædicandum.

S. Francisci Discipuli, hisce sermonibus accensi, per oppida commeantes, simplici oratione, & omisso omni verborum ornatu, prædicabant, quoscumque obvios ad timendum amandumque Creatorem cœli & terræ, ac ejus Præcepta servanda exhortantes. Insolens virorum species, & sermones ab hominum sæcularium genio usque adeo divertentes, non omnibus probabantur. Interrogati cujus Gentis & cujus conditionis homines essent, respondebant, esse se Christianos pœnitentes, ex Afflilio urbe profectos. Quidam venientes benigne in ædes suas recipiebant, alii ignotos hospites admittere recusabant, quod sycophantas aut fures suspicarentur. Sæpe ante fores Ecclesiarum, aut sub aperta porticu pernoctare cogebantur. Sed tandem sinistra hæc opinio, eorum animo ab avaritia & cupiditate alieniffi-

Sæcul. XIII. A. C. 1209. lienissimo, mansuetudine & patientia exploratis, exempta est omnibus.

§. LIV.

Regula S. Francisci approbatur.

Bonav. c. 3. Vir sanctus numerum Fratrum suorum crescere conspiciebat; undecim enim tunc erant, ultimusque ex Assisio urbe, nomine Silvester, Sacerdotio initiatus, advenerat, ex Presbyteris, qui societati S. Francisci adscripti sunt, omnium primus. Tunc vero Franciscus sibi sociisque stylo simplici Institutum conscripsit, cujus fundamentum posuit Evangelium, adjectis paucis præceptis, quæ necessaria videbantur, ut omnibus Fratribus unica vitæ ratio esset. Tum, cum Regulam suam a Papa confirmari cuperet, cum parva sua societate ejus conspectum subire statuit, solius Dei auxilio confisus. Ubi Romam advenit, Guidonem Episcopum Assisinatem ibi habuit, qui, per amicum excepto, promissit omnis generis auxilium, atque ut faciliorem viam ad ea, quæ destinaverat, perveniendi monstraret, sibi arctum amicitiae vinculum & Cardinali, Joanni de S. Paulo, Episcopo Sabiniensi, intercedere significavit. Præsul hic viros, singulari pietate conspicuos, amabat; cumque jam ante Francisci virtutes, & Instituti novitatem, referente Episcopo Assisinate

Leg. 3. soc.
ap. Vading.
1210. n. 7.

Sæcul. XIII.
A.C. 1209.

lissinate inaudiisset, vehementi desiderio eum videndi, ac cum ipso sociisque ser-
monem conferendi, tenebatur. Ubi ergo scivit, eos Romæ esse, ad se accersitos, & honorifice exceptos, familiari colloquio dignatus est, utque valedixit, rogavit, ut se pro Ordinis Fratrem & socio semper haberent.

Post paucorum exinde dierum intervallum, Franciscus Innocentium Papam adiit, qui maximi momenti negotiis mentem occupantibus, virum sibi ignotum, ne quidem auditum, repulit. Sed cum nocte sequente per somnium sibi visus fuisset palmam conspicere, inter pedes suos crescentem, & in altissimam arborem evadere, credidit, hac figuram virum pauperem, a se rejectum, portendi. Conquisitum ergo in conspectum suum deduci iussit, ac postquam de rebus spiritualibus differentem audiit, ut erat perspicacissimus, illico in Franciscum candorem admirabilem, cordis puritatem, in inceptis constantiam, ac zelum propagandæ Religionis ardentissimum, cognovit. Diligere virum cœperat, & petitis annuere cupiebat; rem tamen distulit, quod hoc Institutum quibusdam Cardinalibus res omnino novas, & supra vires humanas positas, præcipere videretur. Tunc vero Episcopus Sabinensis ad Papam aliosque Cardinales, cave-

Sæcul. XIII. A.C. 1209. *te, inquit, ne, si pauperis hujus viri preces respuitis, una Evangelium rejiciatis, cum vitæ forma, quam introducere cupit, nihil aliud quam ipsa Doctrina Evangelica esse videatur. Qui enim diceret, perfectionem Evangelicam aut votum editum, eam consequendi, quædam sanæ rationi adversa, vel impossibilis adjuncta habere, Blasphemiam in Jesum Christum jaceret, Evangelii Auctorem. Quo argumento permotus Papa, & ad Franciscum conversus, ora, inquit, Fili mi, ut Deus per te voluntatem suam nobis revelet. Postquam igitur Vir sanctus orasset, & ad Pontificem redisset, obtinuit, ut Regulam suam reciperet.*

Vadin. n. 18. Ceterum hæc Approbatio Innocentii Papæ III. solummodo viva voce, anno millesimo centesimo decimo, data est.

§. LV.

Regula Carmelitarum.

s. 31. Leo *Allat. opusc.* Sub idem ferme tempus Albertus, Patriarcha Latinus Hierosolymitanus, Regulam Carmelitis dedit, de quorum origine præ ceteris ista magis certa tenemus. Joannes Phocas Monachus Græcus, ex Insula *Pathmos*, qui cum loca Redemptionis nostræ anno millesimo centesimo octogesimo quinto invississet, narrationem itineris sui absolvit in hæc verba: *In monte Carmelo est ca-*

verna

perna Elia, ubi olim amplissimum stetit Sæcul. XIII.
 Monasterium, quod bodieque rudera te- A.C. 1210.
 statum faciunt; sed illud vetustas & in-
 cursiones hostium destruxerant. Annis
 vero abhinc non multis, quidam Mona-
 chus Presbyter, alba cæsarie, ex Cala-
 bria advectus, ab Elia Propbeta per re-
 velationem monitus, in illo loco sedem
 fixit. Exiguum Claustrum in ruinis Sup. Lib.
 veteris Monasterii, turrim, & sacellum LXXV.
 condidit, collegitque decem ferme Fra- §. 46.
 tres, quibuscum bodie in monte sancto ap. Canis.
 degit. to. 5. p. 387.

Hucusque Joannes Phocas, qui ista
 oculis suis conspexit. Præterea Gun-
 therus Monachus in Commentario iti-
 neris Marini Abbatis Parisiensis prope
 Basileam similia, ac Joannes Phocas, te-
 statur. Itaque Albertus, antea Episco- Sup. n. 6.
 pus Vercellensis, ad Sedem Patriarcha- ap. Boll. 3.
 lem Hierosolymitanam, ut memoravi- April. to. 9.
 mus, evectus, circa annum millesimum p. 778. 786.
 ducentesimum nonum, quamdam Regu-
 lam his Eremiculis, quorum Præpositus
 tunc erat aliquis nomine Brochardus,
 dedit. Illa sexdecim complectitur Ca-
 pitula, ex quibus dispicimus, singulos
 in singulis cellulis separatos mansisse,
 cellulam Prioris ad portam Claustrisuis-
 se, & Ecclesiam in medio. Aliquos ex
 Fratibus literas nescivisse, quibus cer-
 to numero *Pater Noster* pro qualibet
Hist. Eccles. Tom. XIX.   O Hora

Sæcul. XIII. Hora Canónica recitare injunctum fuerit. **A.C. 1210.** Quotidie Missæ Sacrificio interesse, si possent, tenebantur. Nunquam vescabantur carnibus, & a Festo Exaltationis S. Crucis usque ad Pascha jejunabant. Præterea Albertus eis continuum manuum laborem imperat & silentium. Hæc fuere exordia Carmelitarum, qui deinde in totam Ecclesiam Latinam sparsi sunt.

§. LVI.

Regnum Hierosolymitanum.

Guil. Nang. **an. 1209.** Epistola, cui Carmelitarum Regula inserta legitur, data est Acriæ, ubi tam Patriarcha residebat, quam Rex Hierosolymæ, tunc temporis Joannes Briennius. Nam Regina Isabella fatis functa erat, relicto Regni Jure Mariæ filia suæ natu maximæ, ex Conrado, Marchione Montisferratensi, secundo suo marito, genitæ. Porro Barones Regni Hierosolymitani, Legatis anno millesimo ducentesimo octavo ad Philippum Regem Franciæ missis, dari sibi petierant ex Francia Principem, qui filiam Isabellæ Regni Hæredem duceret, & Rempubli-

Chro. Antis. **an. 1209.** cam vacillantem sustineret. Misit Philippus Rex Joannem Comitem Briennium, qui multis comitantibus navigio se commisit, ac in Vigilia Exaltationis S. Crucis anno millesimo ducentesimo nono

Sæcul. XIII.
A. G. 1210.

Sup. n. 18.

12. ep. 45.

13. ep. 122.

nono in portum Acriensem inuectus, al-
 tera die, celebratis nuptiis, Mariam Prin-
 cipem, tori consortem, accepit. Tum-
 que in Dominica post Festum S. Michaelis
 Tyri solemniter coronatur. Exinde Aimericus
 Lusignanus, quem Isabella Regina quartis
 nuptiis maritum habuerat, titulum Regis
 Hierosolymæ dimisit, & Joannes Briennius
 Rex Acriæ dictus est, quod Regni ejus fines
 haud multum ultra urbis muros essent pro-
 lata. Præterea Res Christiana affligebatur,
 necdum sopitis jurgiis inter Leonem Armeniæ
 Regem & Bœmundum Comitem Tripolitanum,
 de Principatu Antiocheno litigantes, quod ex
 duabus Innocentii Papæ Epistolis dispicimus.
 In prima, die quarta Junii anno millesimo
 ducentesimo nono, ad Regem Armeniæ data,
 hortatur Principem; inducias Comiti daret,
 dum causa definiretur, quem in finem sine
 mora Legatum se missurum promittit. Tum
 etiam ad pacem, cum Templariis reducendam,
 excitat, conservandæ Terræ sanctæ maxime
 necessariam.

In Epistola altera, die vigesima Augusti,
 anno millesimo ducentesimo vigesimo,
 data, leguntur Pontificis mandata ad
 Episcopum Cremonensem directâ, cum eum
 in Terram sanctam misit, ut memoratas
 rixas, sive, cum duobus

O 2 Arbi-

Sæcul. XIII. Arbitris, quos ipse deligeret, five cum
 A. C. 1210. Patriarchis Hierosolymitano & Antio-
 cheno, componeret.

§. LVII.

* *Ager Thra-
 cius vel By-
 zantinus.*

*Du Cange
 hist. Const.
 l. II. n. 15.*

Ecclesia Latina in Romania*.

A biennio ad Papam deferebantur que-
 relæ Episcoporum Latinorum in Ro-
 mania, quod Henricus Imperator Con-
 stantinopolitanus, publicato Edicto sub-
 ditis suis potestatem ademisset bona sua
 Ecclesiis vel pacto inter vivos vel testa-
 mento donandi. Crediderat enim Im-
 perator hanc Legem esse necessariam,
 quia vires Regni in eo potissimum fixæ
 erant, quod Vasalli sui, acceptis Feudis,
 pro temporum illorum more, obsequia
 in bello præstare tenerentur; at fundis
 suis alienatis, militare non poterant. A-
 llii in patriam suam redire cogitantes,
 cum, novo Imperio & necdum stabilito,
 patrimonium venundaturis deessent
 emtores, honori sibi ducebant, illud Ec-
 clesiis conferre, a quibus etiam non ni-
 hil mercedis accipiebant.

II. ep. 12.

Verum Papa, rejectis his argumen-
 tis, Juri communi inhærendum esse ra-
 tus & Imperatorum Constitutionibus,
 per quas omnis conditionis hominibus
 bona sua Ecclesiis aut causis piis scribere
 liceret, literis die decima Martii an-
 no millesimo ducentesimo octavo datis,
 Henri-

Henricum Imperatorem monuit; ne hujusmodi Donationibus adversaretur. Tum Archiepiscopo Varisiensi & Episcopo Panideno in mandatis dedit; Censuris Ecclesiasticis eos coercerent, quicunque res suas Deo dicaturis obstaculum ponerent. In eundem sensum scripsit Innocentius Venetis, Constantinopoli degentibus, eorumque Magistratui, addito mandato, ad Decanum, Cantorem, & Thesauro S. Sophiæ Præfectum directo; contra reos Censuras adhiberent. Elapso biennio Papa, data die decima Julii anno 1210. ad Imperatorem Epistola, de hac re iterum conqueritur. Atque alia, eadem die data, eundem rogat, ut Romaniam Optimates ad restituenda Monasteria, Decimas, aliaque bona Ecclesiastica, a se usurpata, compellat.

Sæcul. XIII.
A. C. 1210.

ep. 13.

ep. 14.

8. ep. 98.

ep. 110.

ep. 99.

Non nulli Procerum in Græcia multo pejora tentarunt, qui, inita armorum cum Græco rebeli Michaelicio societate, ab Henrico Imperatore defecerunt. Is nomine proprio Michael Angelus Comnenus vocabatur, ex Joanne Angelo Sebastocratore & ejus pellice natus. Capta Constantinopoli, Latinis addictum se simulans, captata occasione, Thessaliam, Epirum, ac Regionem, quæ antiquis Ætholia dicebatur, cum Dyrrachio & Naupacto urbibus, in suam potestatem

*Du Cange
famil. Byz.
p. 208.*

Sæcul. XIII. tem redegit. Quin etiam Veterator fi-
 A. C. 1210. dem jurejurando promiserat Henrico
 Imperatori, & Eustachio ejus fratri Co-
 miti Bononiensi, cui filiam suam natu-
 majorem nuptui dederat; sed ruptis
 omnibus humanitatis vinculis, quamvis
 bellum Latinis publice non dixisset, su-
 premum belli in Imperio præfectum,
 centumque alios Ordinis equestris vi-
 ros, turpi prodicione captos, virgis non
 nullos cæcidit, alios detrussit in carce-
 rem, alios interfecit, ac ipsum Bellidu-
 cem ejusque Capellantum suspensos la-
 queo peremit. Exinde, perfidis quibus-
 dam Latinis auxilium præbentibus, Hen-
 ricus Imperatoris arces obsedit, vicos in-
 cendit, Presbyteris Latinis, quotquot
 comprehendere potuit, omnibus, ac et-
 iam cuidam Episcopo electo cervices
 amputavit. Alii ex Latinis sub Theo-
 doro Lascari, Imperatore Græcorum,
 Niceæ residente, stipendia merchantur,
 quod pinguiora, quam Henricus Imper-
 ator possit, militibus suis largiretur.
 Id enim Innocentius Papa, Patriarchæ
 Constantinopolitano scribens, queritur,
 & subjungit: *Porro si ad Græcos Ro-*
manicæ rediret Imperium, auxilia in
Terram sanctam mitti probiberent, ti-
mentes, ne iterum regno exuerentur.
Cum etiam priusquam Latini, ipsis pul-
sis, rerum Constantinopoli potirentur,
 nullis

nullis nostris precibus permoveri potuerint, ut Terræ sanctæ opem ferrent. Sæcul. XIII.
A.C. 1210.
 Contra autem Isaacius Imperator Mabometis fanum, ut Saladino adularetur, Constantinopoli ædificari jussit. Denique nullus est dubitandi locus, quin, si Latinos ex Græcia possent ejicere, majore quam olim contumacia in schismate sint perseveraturi. Quare volumus, & districte vobis præcipimus: Latinos Excommunicationis pœna cobibete, ne Græcis, præsertim Michaelicio, adversus Imperatorem vel ejus subditos, ullum subsidii genus suppeditent. Monete, excitate Henricum Imperatorem, ut militibus stipendia liberaliter numeret, ne deficere ad Græcos egestas compellat. Hæc Epistola die decima Decembris anno millesimo ducentesimo decimo data.

Ex multis Epistolis, hoc anno datis, cognoscimus, quanto studio Papa curaverit, ut Ecclesiæ Metropolitanæ in Romania Latinis conferrentur, & quantum negotii faceffiverint ei Præsules neoelecti, cum alter in alterius jura involare, & sibi subditos, maxime Græcos, præter fas vexarent.

§. LVIII.

Res Albigensium.

Sub finem anni superioris Raimundus Hist. Albig.
c. 33.
Comes Tolosanus, ad Regem Franciæ
 O 4 pro-

Sæcul. XIII. profectus, rogavit, ut vectigalia, a se
 A.C. 1210. instituta confirmaret, atque repullam
 passus, Papam adiit, nihil non moturus,
 quo arces urbesque sibi restitui efficeret,
 in fidei suæ pignus Legatis Sacræ Sedis
 traditas. Ubi Romam pervenit, ut erat
 versutissimus, in Papam obedientiam,
 submissionem, humilitatem profiteri vi-
 debatur; sed non fefellit prudentiam
 Pontificis, qui ei perverse facta vehe-
 mentissime exprobrans, virum Infide-
 lem, Crucis Adversarium, Fidei hostem,
 appellavit. Jamque ille, pudorem non
 ferens, pæne animum despondebat, quo
 se verteret nescius. At Papa nolens
 Principem in desperationem agere, ne
 exinde multo pejus Ecclesiam in pro-
 vincia Narbonensi persequeretur, purga-
 tionem Canonicam ei injunxit, qua duo
 inprimis crimina, nempe Petri de Ca-
 stro novo necem, & Hæresim, si posset,
 amoliretur, ac propterea Episcopum
 Rejensem in Provincia, & Magistrum
 Theodisium Mandatarios constituit, qui
 Comitem causam dicentem audirent.

c. 34.

Cum Roma rediret Comes Tolosanus
 in itinere ad Ottonem Imperatorem se
 contulit, militare subsidium contra Co-
 mitem Montfortium petiturus. Tum
 secundo Regis Franciæ quoque animum
 emollire solertissime conatus est; sed
 Rex fallacem, ut merebatur, rejecit.

Simo-

Simone Comite Montfortio, sub finem mensis Junii anno millesimo ducentesimo decimo Arcem *Minerbe*, in Diocœsi Carcaſſonenſi, obſidente, cum omnia obſeſſis fierent arctiora & dedituros ſe affirmarent, ſi quædam conditiones concederentur, præter omnium expectationem Abbas Ciſterciensis & Magiſter Theodiſius adſunt. Comes Montfortius ergo dicebat, Abbatis Ciſterciensis, utpote totius expeditionis Auctoris & Ducis, eſſe, deditioſis leges præſcribere; quod Abbati minime probabatur, nam nullis initis pactis Hæreticos necari cupiebat, quamvis ipſe, & Monachus & Sacerdos, mortis ſententiam ferre non auderet. Quare incepta ſœdera abrumpere conatus, cum non potuiſſet, juſſit, Arcis Dominum, omnes præſidiarios, quæ etiam magno numero Hæreticos, ſi reconciliari Eccleſiæ velent, gratia ſolius vitæ facta, exire. Repugnabat vero Robertus *de Mauvoisin*, vir ſincere Catholicus, ne Hæretici, cum ſe in Catholicorum poteſtate cernerent, quidquid exigeretur, ſimulate promitterent, cui Abbas: *Nibil eſt, quod timeas, paucos ſe converſuros, puto.* Arce dedita, cum Abbas Vallium-Cernaji quasdam ædes intraret, in quibus haud paucos Hæreticos Conventum celebrare noverat, & ut eos converteret, ora-

Sæcul. XIII. tionem exorsus esset, illi, turbato ipsius
 A. C. 1210. sermone, una voce exclamarunt: *Cur
 verba perdis? fidem vestram non recipi-
 mus, Ecclesiam Romanam rejicimus.
 Actum agis, Doctrinam nostram nec mor-
 tis metu, nec longioris vitæ desiderio di-
 mittemus (*)*. Abbas, relicta hac do-
 mo,

(*) Wir verwerfen die römische Kirche
 schreyen diese Albigenser. Allein sie konnten so we-
 nig als unsere Protestanten eine andere entgegen
 setzen, in welcher die Einigkeit in der Glaubens-
 lehre, und das Alterthum, als untrügliche Zeichen
 der wahren Kirche zu finden wären. Der Herr
 Windheim, in dem allgemeinen Kirchenrecht
 der Protestanten, will ein geistliches Recht der
 Kirche erweisen, in so weit solches aus der Ver-
 nunft kann erwiesen werden. Und wenn man al-
 les mit Bedacht gelesen hat, so folget endlich, daß
 alle Gattungen der Secten, auch mit Ein-
 schluß der Gottesläugner, von einem Fürsten in
 seinem Staate sollen geduldet werden. Nur die
 römische Religion wird als eine solche abge-
 dert, welche dem Staate höchst gefährlich ist, und
 ohne Schranken nicht kann aufgenommen werden.

Wir wollen ihn selbst reden hören auf der
 436. Seite, in der Anmerkung: Die Wider-
 täufer und Mennoniten lehren zwar, daß
 man mit gutem Gewissen kein obrigkeitli-
 ches Amt verwalten, keine Todesstrafe zu-
 erkennen, keine Kriege führen, nicht Schwö-
 ren könne: aber sie lehren doch einen voll-
 kommenen

mo, ad aliam divertit, ubi collectæ e-
rant feminæ, quas viris multo contuma-
ciores habuit.

Sæcul. XIII.
A. C. 1210.

Ipse

Kommenen Gehorsam, selbst gegen eine ty-
rannische Obrigkeit. Man duldet sie da-
her in Hollstein, Hamburg, Danzig, in der
Pfalz, in Holland, und sie haben das Zeug-
niß, daß sie gute Bürger sind. Die So-
cinianer nehmen eben diese Grundsätze an.
Sie haben gleichfalls das Lob, daß sie in
dem Staate keine Unruhen anrichten. Die
römische Kirche lehret, daß die weltlichen
Herren über die Kirche nichts zu sagen ha-
ben; sondern allein die Geistlichkeit. Sie
masset sich eine geistliche und eine weltliche
Gerichtbarkeit an, und der Pabst soll die
Macht haben weltliche König ein und abz-
zusetzen. Sie ertheilet ihren Kirchen das
Freystattsrecht, und hindert also den welt-
lichen Arm, die Gerechtigkeit handzuhaben.
Sie lehret man solle den Kegern keine Zu-
sage halten, und hebet das Band der mensch-
lichen Gesellschaft auf. Sie über tausend
Kunststücke aus, die Beutel der Unterthanen
zu leeren. Diese Religion ist also dem Staate
höchst gefährlich.

Antwort: Wenn man den einzigen Satz von
dem Freystattsrecht ausnimmet, welcher doch wi-
der den Willen eines katholischen Fürstens nie-
mal ausgeübet wird, so haben die andern Vor-
würfe

Sæcul. XIII.
A.C. 1210.

Ipsæ deinde Comes Montfortius in
illam domum, in qua congregati perfe-
verabant Hæretici, se contulit, ac ad
con-

würfe alle keinen Grund. Sondern es sind Verleumdungen und erdichtete Sätze; da Windheim Schulfragen, von welchen unter privat Schriftstellern ehemals gestritten worden, als richtige und in der ganzen römischen Kirche angenommene Lehren vorstellet. Keine Kirchenversammlung, ja auch kein Pabst hat jemals einen aus diesen Sätzen als eine Lehre entschieden, welche notwendig von allen Christen müßte angenommen werden. Wer lehret doch in der römischen Kirche was Windheim schlechterdinges daher schreibt, man solle den Ketzern keine Zusage halten.

Die Atheisten aber nimmet Herr Windheim aus folgenden Gründen in seinen Schutz auf der 438. Seite: Ein Atheist, saget er, kann Gott läugnen, und dabey doch behaupten, daß man Wort und Vertrag halten, und der Obrigkeit gehorchen müsse. Und so lang demnach ein Atheist keinesweges die bürgerlichen Obliegenheiten schmälert: sondern sich als einen stillen und ruhigen Bürger erweist, so lang ist die Obrigkeit als Obrigkeit betrachtet, auch verbunden den Atheisten zu dulden. Alsdenn setzet er hinzu; die Obrigkeit müßte nur sorgen, daß der Atheismus in dem Staate nicht überhand nehme. Da sind nur die armen Katholicken vom Herrn Windheim bis unter die Atheisten herab gesetzt. Endlich

conversionem hortatus est. Ubi vero intellexit, nihil se efficere, plus quam centum quadraginta ex ordine illorum, quos Perfectos suos jactabant, ex munitione produci jubet. Accenditur ingens rogos, in quem ipsi, non expectata ministrorum vi, irruunt. Solumque tres mulieres se se flammis eripuerunt. His autem Perfectis igne consumptis, ceteri omnes Hæresim ejurarunt.

Sæcul. XIII.
A. C. 1210.

c. 39.

Antequam obsidio Castri Minerbientis fuisset soluta, Magister Theodisus Tolosam petiit, Abbatem Cisterciensem de purgatione Canonica Comitis Raimundi, jam ad sua reversi, consulturus, putabatque hunc Ritum, ut Papa jusserrat, esse peragendum. At Theodisus animo

to. II. Conc.
p. 54.

heißet es: Die Römischkatholischen machen uns zu Rebellen. Allein ihre Vorwürfe sind tausendmal beantwortet, und sie sind zum Stillschweigen gebracht. Welche Prahlerey! Ritum teneatis amici! Mit besserem Rechte glaube ich, in dieser und vielen andern Anmerkungen über diese Kirchengeschichte erwiesen zu haben, daß, wenn Windheim und der deutsche Uebersetzer des Herrn Fleury wider die Katholiken schreiben, sie ihren Schülern oder Glaubensbrüdern von der römischen Lehre nur einen Theil, und insgemein fälschlich vortragen. So, daß es ja nicht nöthig ist, sich über die Widerlegung den Kopf zu zerbrechen.

Sæcul. XIII.
A.C. 1210.

Raimundi
Comitis ob-
stinatio.

ap. In. XVI.
ep. 30.

animo constituerat, omnibus viribus prohibere, ne ista purgatio locum haberet, quod cereret, mentem Comitis neutiquam esse sinceram, & si succederet dolus, post ejus absolutionem, veram Religionem in illa Provincia extirpatum iri. Omissio ergo purgationis negotio, Theodisius Papæ Epistolas protulit, in quibus multa, qualia erant, ut Hæreticos expelleret, & nova vectigalia premeret, præcipiebat, & quæ Comes nunquam executus fuerat. Ne tamen quæviscunque conquerendi causa Comiti succiperet, Theodisius & Hugo Episcopus Rejenfis, ipsius in illa Legatione socius, Archiepiscopos, Episcopos, complures alios Præsules, Barones, aliosque, quorum præsentiam ad finem negotii conducere credebant, in urbem S. Egedii convocarunt. Inprimis vero Tolosano Comiti præceperant; Hæreticos, & Latrunculos ex suis ditionibus ejiceret, & cetera omnia, quæ se impleturum sæpius jurejurando promiserat, tandem perficeret. Vocatur deinde ad Concilium, quo cum venisset, ex actis manifeste patuit, ipsum nihil eorum, quæ injuncta fuerant, executum esse. Quare omnibus visum, neutiquam, nisi resipisceret, ad purgationem Canonicam admittendum esse. Quo enim argumento sperari potuisset, hunc Principem Religio-

Sæcul. XIII.
A. C. 1210.

ni sibi ducturum esse, pejerare, ut sus-
spicionem cadis, in Petrum de Castro
novo peractæ, & Hæresis, a se remove-
ret, postquam in causis minoris momen-
ti editum publice & sæpius juramentum
violare non pertinuisset? Concilium
itaque Comiti injunxit; primum Hære-
ticos & Sicarios e terris suis expelleret,
tum etiam alia a se promissa impleret,
quæ si perfecisset, Legatos Sacræ Sedis,
quæ sibi in ejus causa mandata essent,
executioni daturus. Tunc vero Comes
Tolosanus etiam lacrymas fundere cœ-
pit; quas cum Theodisius magis acerri-
ma indignatione quam pœnitentia ex-
primi crederet, communi omnium Præ-
sulum consensu, cum Fautoribus suis se-
cundo excommunicatur. Ipse recedens
pejora prioribus facinora admisit.

Haud multo post tempore, Narbo-
næ Conventus celebratus, cui Rex Ar-
ragonæ, Comes Montfortius, Comes
Tolosanus, Raimundus Episcopus Uti-
censis, & Abbas Cisterciensis, ambo Sa-
cræ Sedis Legati, & Magister Theodisius
interfuerunt. Ubi Abbas Cisterciensis,
ut Comiti Tolosano faveret, in medium
attulit; si modo Hæreticos e suis Di-
tionibus amandaret, Crucigeros hostes
a toto suo Principatu esse remoturum,
& tertiam partem censuum in oppida
& munitiones, quas alii Hæretici, ejus
Vasalli

Hist. Albig.
c. 43.

Sæcul. XIII.
A.C. 1210.

14. epist. 36.

Vasalli tenerent, & ipse numero circiter quinquaginta esse affirmaret, consentiente Pontifice recepturum. Sed Comes, rejectis his conditionibus, a duobus Legatis, Episcopo Uticensi & Abbate Cisterciensi, iterum excommunicationis fulmine feritur. Quod ex Epistola Papæ, hanc sententiam effectui dari præcipientis, cognoscimus. Ea ad Archiepiscopum Arelatensem ejusque Suffraganeos directa, atque die decima quinta Aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo undecimo, data.

§. LIX.

Hæretici Parisiis.

*Rigord. p. 50
to. II. Conc.
p. 49.
Du Beulai
Hist. uni.
to. 3. p. 25.*

Dum Catholici in Occitania Manichæos persequuntur, eodem anno ducentesimo decimo, alii Hæretici Parisiis deprehensi. Florebant ibi literarum studia; undique maxima frequentia Scholasticorum confluebat, quos non solum civitatis & viciniae amœnitas, ac rerum omnium ad vitam jucunde agendam abundantia, invitabant, sed etiam alliciebat præsidium potentissimi Regis Philippi, Ludovici parentis sui exemplum sequentis. Non solum Artes Liberales juventuti tradebantur, sed etiam Jus Canonicum & Leges Civiles, Medicina, & imprimis Theologia. Ceterum annis abhinc aliquot Parisiis
verla-

verfabatur quidam Clericus, nomine A-
malricus, natus in oppido, vulgo *Bene*,
in Territorio Carnotensi, qui postquam
diu Logicam, ceterasque Artes libera-
les docuisset, Sacrae Scripturae operam
dare coepit. Sed methodum & opinio-
nes quasdam singulares nunquam dimi-
sit. Affirmabat, quemlibet Christianum
credere teneri, se membrum Jesu Chri-
sti esse, & neminem, nisi hoc crederet,
posse salvari; idque necessariis Fidei Ar-
ticularis accensebat. Catholicis omnibus
hanc Doctrinam indignantibus, Partes
ad Judicium Summi Pontificis conver-
tuntur, qui ejus Propositione, & quae
contra objiciebat Universitas Parisien-
sis, auditis, lata sententia, Amalricum
damnavit. Ergo Parisios reversum U-
niversitas ad retractandam suam opi-
nionem compulit, quam ille ore quidem,
sed nunquam mente, rejecit. Nec mul-
to post, dolore animi & iracundia etiam
corpus male afficientibus, extinctus, ac
prope Ecclesiam S. Martini de pratis tu-
mulo illatus est.

Amalrico defuncto, ejus Discipuli
errores longe pejores docuerunt. Af-
firmabant, Potestatem Patris tamdiu du-
rasse, quam Lex Mosaica viguisset, post-
quam vero Jesus Christus Legem vete-
rem abrogasset, Legem novam usque in
illam diem, nempe per annos mille du-
centis.

Hist. Ecclesiast. Tom. XIX.

P cen-

Saecul. XIII.
A.C. 1210.

Sæcul. XIII. centos, valuisse; at sua ætate exoriri pe-
A.C. 1210. riodum Spiritus Sancti, in qua Confes-
 sioni, Baptismo, Evcharistiæ, ceterisque
 Sacramentis, non amplius esset locus,
 sed quilibet per infusionem occultam
 Gratiæ Spiritus Sancti sine ullo actu ex-
 teriore salvari posset. (*). Virtutem
 Caritatis usque adeo late explicabant, ut
 dicerent, quædam si sine Caritate fierent,
 peccata esse, ex Caritate autem facta
 peccati naturam exuere. Atque ex hac
 doctrina talia eruebant, quæ omnes pro-
 bi abominantur; adulteria enim, omnis-
 que generis lasciviam sub Caritatis no-
 mine admittebant, impunitatem femi-
 nis, quibuscum libidinabantur, aliisque
 hominibus simplicibus, spondebant,
 Dei

(*) Ein aufmerksamer Leser wird leicht beob-
 achten, daß die Lehre dieser Manichæer oder Ma-
 bigenser den Sätzen der Herren Protestanten im-
 mer näher kommen, da diese Parisische Ketzer die
 Beicht und die äußerlichen Werke verworfen.
 Weil sie aber auch lehrten, daß die Taufe und
 alle andere Sacramente aufgehört hätten not-
 wendig und nützlich zu seyn, und wegen dieser
 Lehre, welche der Lehre der römischen Kirche
 widersprach, auch durch das Geständniß der Pro-
 testanten Ketzer gewesen sind, wer sollte glauben
 können, daß sie in den Sätzen von der Beicht
 und von den Werken, ohne Richtschnur, ohne
 Regel, sollten die wahre Lehre Christi errathen
 haben?

Dei Bonitatem, pressa Justitia, dilaudabant. Sæcul. XIII. A.C. 1210.

Fœdi errores secreto delati sunt ad aures Petri, Episcopi Parisiensis, & Fratris Guarini, in Ordine S. Joannis de Hierosolyma professi, Regi Cari, ac arcanorum omnium conscii, qui aliquamdiu Cancellarii munere in aula functus, postea Cathedram Episcopalem Silvanensensem obtinuit. Episcopus ergo Parisiensis & Cancellarius Magister Rudolphum Nemausensem clam omnibus miserunt, qui istorum hominum Sectam accurate exploraret. Ille, ejusdem Fidei socium se simulans, arcana omnia ab incautis eliciebat. Atque his dolis complures Presbyteri, Clerici, Laicique utriusque sexus, qui diu latuerant, deprehensi sunt. Capti deinde & Lutetiam, viri numero quatuordecim, deducti, videlicet Guilielmus Pictaviensis Subdiaconus, qui Arres Parisiis docuerat, & triennio Theologiæ incubuerat. Bernardus Subdiaconus, Guilielmus, aurarius artifex, eorum Propheta, Stephanus Parochus veteris Corbeliæ, Dudo, olim Almarici Clericus, Theologiæ annos propemodum decem Studiosus, Elymandus Acolythus, Odo Diaconus, Guarinus Presbyter, olim Artium Doctor Parisiis, & Stephano Langtonio Magistro, Theologiæ Studiosus, cum aliquot aliis.

Rigord. p. 55

Gall. Chro. tr. 3. p. 1019.

Hæretici sub Innocentio III.

Sæcul. XIII.
A.C. 1210.

Præter errores, a nobis paulo ante memoratos, dicebant, Jesu Christi Corpus non alio modo in Pane Altaris, quam in alio pane, aut in quacunque alia re existere, atque Deum æque ex Ovidio ac ex S. Augustino fuisse locutum. Resurrectionem negabant, ac affirmabant, Paradisum & Infernum nihil esse; illos vero, quicunque ea ratione, qua ipsi, Dei cogitatione occuparentur, Cælum in se includere, & quicunque peccati mortalis sibi conscius esset, eum intra se Infernum circumferre. Dicebant, Idololatriæ peccatum esse, Altaria sub invocatione Sanctorum erigere, eorumve imaginibus incensum adolere. Ridebant eos, qui Sanctorum Reliquias osculabantur. Docebant præterea, Papam Antichristum, & Romam Babylonem esse. Eorum Propheta vero Guilielmus, auri faber, vaticinabatur; intra annos quinque plagas quatuor superventuras, famem, qua homines plebei perirent, gladium, quo se Principes invicem perderent, terræ motus & hiatus, quibus cives absorberentur, & ignem, qui descendens Prælatos, Antichristi membra, devoraturus esset. Cæsarius Heisterbacensis Monachus, qui hoc Vaticinium refert, subdit: *Effluxerunt exinde jam anni tredecim, nec quidquam ex his omnibus evenit.*

Ut

Ut hos Hæreticos detegerent, Rudolphus Nemaufensis, & quidam Presbyter, ei socius datus, Diœceses Parisiensem, Lingonensem, Trecentensem, & Senonensem peragrarunt, & postquam, quæ cognoverant, Episcopo Parisiensi retulissent, Hæretici adduci & in Episcopi carcerem mitti iussi sunt. Tumque Episcopi propinqui & Magistri Theologiæ ad quæstionem habendam convocantur. In eo Concilio, cum eorum errores, ipsis audientibus, recitarentur, non nulli Hæreticis ^{Hæretici combusti.} resim palam professi sunt, alii tricantes & negaturi errorem, si potuissent, quia convictos se intelligebant, eum cum fratribus temere & obstinate defenderunt. Ergo damnantur, populo spectante, ab Ordinibus suis degradantur, & Curia Regis, tunc absentis, traduntur. Ubi rediit, ad locum, de Campellis dictum, extra portam Urbis, hodie *aux Halles* cunctos duci, & concremari iussit. Triste spectaculum datum est in Vigilia S. Thomæ, die vigesima Decembris, anno millesimo ducentesimo decimo. Quatuor ^{Godefr. annal.} non plures ex reis æterno carcere damnati. Mulieribus, aliisque simplicis ingenii hominibus, venia concessa. At Amalrici, claris argumentis convicti, quod teterrimæ Sectæ auctor fuisset, memoriæ perpetua infamiae nota iniusta, ipse a toto Concilio excommunicatus, ossa sepul-

Sæcul. XIII. A.C. 1210. sepulti ex Cœmeterio effossa, & in sterquilinum projecta.

Ceterum illa tempestate Parisiis Libri Metaphysicorum Aristotelis, haud diu ante Constantinopoli allati, & ex Græco in Latinum versi, publice prælegebantur. Quia vero Quæstiones, quas complectuntur, subtilissimæ occasio fuerant memoratæ Hæresis, ac in posterum etiam esse possent, jubente Concilio omnes flammis consumti sunt, & sub excommunicationis pœna vetitum, ne cuiquam hos libros describere, legere aut retinere liceret. Quod autem spectat ad Libros Physicæ Generalis Aristotelis, qui etiam Parisiis ab aliquot annis tradebantur, eorum lectio solum ad annos tres prohibita.

At Libri cujusdam Doctoris, nomine *David*, atque Libri Theologiæ, Francorum lingua scripti, in perpetuum prohibiti, & combusti fuerunt.

§. LX.

Scholasticorum mores.

Perversis Hæreticorum istorum principiis adscribi merito potest morum corruptio, quæ in Universitate Parisiensi grassabatur; id enim Jacobus Vitriacus, illius ævi Scriptor & Parochus Argenteliæ, testatum facit: *Nullum peccatum, inquit, simplici fornicationi inesse contendebant. Mulieres vulgati pudoris in publico foro præ.*

prætereuntes Clericos impudenter detinebant, atque in ædes suas, quasi vi adhibita, pertrahabant. Constante reluctantes, libidinis, fornicatione deterioris, accusabant. Haud exiguo honore ducebant plerique, complures pellices stipendiis alere. In iisdem ædibus superius Schola studiosorum, inferius lupanar visebatur. Clerici, qui majores quam ceteri sumtus faciebant in convivia & meretrices, plurimi aestimabantur. Qui mensam parce instruebant, & pietatem amabant, avari, hypocritæ, superstitioni addicti, habebantur. Plerique literis operam dabant, ut inutilem sciendi cupiditatem, superbiam, avaritiam, satiarent, non autem ut proximo prodesse, non solum scholarum Sectis, sed etiam nationum diversitate divisi, quippe Franci, Angli, Germani, Normanni, Pictavienses, Burgundiones, Britones, Longobardi, Siculi, Brabantini, Flandri aderant. Cumque, ut fit, unaquæque gens alteri vitium populare objiceret, sæpe a jurgiis ad verbera ventum est.

Sæcul. XIII.
A. C. 1210.

Cum vero plerique Scholastici Clericali Ordine essent initiati, in illis rixis Censura excommunicationis involvebatur, contra omnes lata, qui Clericis violentas manus injicerent; nec eam alius Judex, sed solus Papa, solvere poterat. Quare Summo Pontifici exponunt, haud posse se Romam pergere, ad petendam ab-

Conc. Rom.
1131.

Sup. Lib.
LVIII. §. 9.

Sæcul. XIII. *solutionem, sine magna pecuniâ, & tenu-*
A.C. 1211. *poris, quod literis impendendum esset, ja-*
ctura. Papa, re pensata, Abbati S. Vi-
ctoris potestatem contulit, qua Scholasticos
ab ista Excommunicatione absolveret, nisi
forte enormiter fuisset peccatum. Quia
deinde Abbas S. Victoris, sequens regu-
lam; favores, a Principibus concessos, esse
ampliandos, absoluebat Scholasticos, Cleri-
corum percussores, in quocunque loco id
accidisset, re comperta, Pontifex, id in-
posterum fieri prohibuit, & datum absol-
vendi privilegium explicavit, quod ad
illos, qui extra Parisios urbem Clericum
verberassent, non esset extendendum. Hæc
Epistola die vigesima tertia Januarii anno
millesimo ducentesimo undecimo da-
ta est.

§. LXI.

Episcoporum Aurelianensis & Anti-
siodorensis Causa.

Sub idem tempus Philippo Augusto Regi,
 & Episcopis Antisiodorensi ac Aurelia-
 nensi lis orta est, quæ per complures an-
 nos componi non potuit. Erant vero
 hi Præsules Guilielmus & Manasses, de
 familia *Seignelai*, fratres. Guilielmus,
 etsi esset natu minor, prælatus est fratri
 suo, atque in Sedem Antisiodorensis, de-
 functo Episcopo Hugone Nuceriensi, va-
 cantem, euectus. Nam die Veneris post
 Purificationem, nempe, die nona Februa-
 rii,

Hist. Ep.
Ant. to. 1.
Bibl. Lab.
 p. 483.

rii, anno millesimo ducentesimo septimo, *Sæcul. XIII.*
 electus, ab Archiepiscopo Senonensi con- *A.C. 1211.*
 firmatus & consecratus est.

Ab obitu vero Hugonis Episcopi, qui
 ante menses quatuor decesserat, Præfecti
 Regii, pro more, Jura Regalia, id est Feu-
 da a Regno pendentia, occupaverant;
 sed præterea ab Episcopi subditis quæ-
 dam, vi adhibita, exegerant, saltus & ne-
 mora pessumdederant, & bona Episcopa-
 tus diripuerant, quin etiam ea, quæ Hu-
 go Ecclesiis in suo testamento legaverat,
 ad Regis ærarium traxerant. Ut primum
 Guilielmus electus fuit, missis nunciis, in
 possessionem Regalium restitui petiit,
 quod cum non obtinuisset, accepta Ordi-
 natione, nulla mora interjecta, ad Regem
 se contulit, ubi haud sane facili negotio,
 & data magna pecuniæ summa, non solum
 illa, quæ Antecessor suus legaverat, sed
 etiam Regalia impetravit, cum Diploma-
 te, in quo Rex dicit; quod pro salute a-
 nimæ suæ & parentum suorum, in perpetuum
 Ecclesiæ Antisiodorensi condonet
 omnia jura in Regalia, quæ sibi Sede va-
 cante competere, ita ut illa, atque Præ-
 bendas defunctorum forte eo intervallo
 Canonicorum Decanus & Capitulum fu-
 turo Episcopo conservare possint. Hanc
 Donationem, anno millesimo ducentesi-
 mo sexto, nempe septimo ante Pascha, da-
 tam, Papa, ab Episcopo & Capitulo roga-
 tus,

*Chr. S. Mar.
 Antisi. p. 102*

P 5.

Sæcul. XIII. tus, confirmavit. Manasses vero *de Seig-*
 A.C. 1211. *nelai*, postquam antea oblatum sibi Archi-
 10 ep. 195. episcopatum Senonensem recipere recu-
 Gall. Chr. sasset, Episcopus Aurelianensis eodem
 10.2. p. 251. anno millesimo ducentesimo septimo ele-
 ctus & consecratus est.

Rigord. an.
1209. p. 49.

Regalia.

13. ep. 190.

Biennio exinde consumto, Philippus Rex, in Britanniam moturus, omnes Barones Regni & Episcopos ad exercitum suum, Meduntæ collectum, proficisci iussit. Adfuere Episcopi Aurelianensis & Antisiodorensis cum Vasallis suis, ut debebant; sed quia aberat Rex, suos domum reduxerunt, quod dicerent, haud teneri se ipsos castra sequi, vel milites mittere, nisi Rex præsens exercitui imperaret. Cum nullo essent privilegio muniti, quo exemptionem probarent, Rex, consuetudinem universalem servans, denunciari iussit; erratum emendarent, ipsisque id detrectantibus, eis Regalia, nempe solum bona sæcularia, quæ a Rege in Feudum acceperant, subtraxit, possessione quieta Decimarum, aliorumque honorum Ecclesiasticorum, intacta. Quippe Philippus, Rex vere Christianissimus, Ecclesiam ejusve Ministros lædere exhorrebat. Ambo Episcopi, Regis Ditionibus, quæ in ipsorum Diœcesi sitæ erant, Interdicto adstrictis, querelas Romam ad Innocentium Papam detulerunt, factum paulo aliter, ac ego modo, exponentes.

si Rigordo monacho illius ævi Scriptori Sæcul. XIII.
 fides. Quare Papa ad Regem Philippum A.C. 1211.
 Epistolam dedit, hoc exordio: *Cum alii*
Principes libertatem Ecclesiæ violant, er-
vantibus ob oculos ponere solemus tuum
exemplum, tuamque Pietatem, qua Ma-
tris immunitatem salvam præstas. Unde
Dominus huc usque Regnum tuum non so-
lum conservavit, sed etiam multum au-
xii; nec unquam vos Beneficiis cumulare
cessabit, quamdiu tu & successores tui ve-
stros, id est integerrimos mores, servabi-
tis. Rogat deinde Regem, ut duobus
 Episcopis ablata restitui juberet, & sicul-
 pam admisisset suis precibus daret, ut
 ignosceret, ne inde scandalum, Regno &
 Sacerdotio invicem adversantibus, na-
 sceretur. Tum etiam, data Epistola, Ar-
 chiepiscopum Senonensem ejusque Suf-
 fraganeos causam duorum Episcoporum
 conquerentium, qui tunc ambo unius e-
 rant provinciæ, apud Regem tueri jussit.
 Epistolæ istæ decima sexta Decembris an-
 no millesimo ducentesimo decimo datæ. 14 ep. 52. 163
 Anno sequente scripsit Papa iisdem Præ-
 sulibus & Regi, eum permoturus, ut cau-
 sam amica transactione finiret, nec
 Episcopos in Curia suæ judicio stare com-
 pelleret, unde & Papa Interdicti senten-
 tiam honeste dissimulare posset. Istud
 tamen negotium anno millesimo ducen-
 tesimo duodecimo necdum erat perfe-
 ctum,

ep. 191.

Sæcul. XIII. Etum, quod ex Epistolis Papæ ad Episcopos
A. C. 1211. & ad Regem datis dispicimus, cui scri-

15. ep. 39. 40.
108. & c.

bit: *In nostri gratiam fac, ut pax Ecclesie in Regno tuo conservetur, isto præsertim tempore, quo in multis aliis turbatur. Episcopos in bona sua restituit, sicque ipsi Interdictum tollant. Si deinde totam causam nostro arbitrio committere nolis, ejusdem summa secundum morem legitimum in Curia tua tractetur, ut, his finitis, majora ad Regni tui emolumentum & nominis tui gloriam perferre queas.*

ep. 40.

In istarum Epistolarum altera Papa ad Regem inquit: *Ideo excusari debere te putas, quod sola Regalia occupaveris, & dicas, quod ut primum tibi competant, domos & reliqua omnia vindices. Ad quod respondemus, id forte tunc locum habere, cum Sedes Episcopalis vacat; & tunc quidem non solum domos; sed etiam Decimas, Oblationes & cetera omnia tibi adscribis. Quin etiam in quibusdam Ecclesiis præbendas vacantes clientibus confers. At qui exploratum est, non omnia hæc Regalium nomine comprehendendi.*

Ex his cognoscimus, qualia Jura Regalia illa ætate Reges Franciæ perceperint. Tandem duobus Episcopis ad multam damnatis, cum eam præstitissent, Rex quæcunque occupaverat, restituit.

HISTO.